

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Občinske volitve - plebiscit za demokracijo

Občinske volitve v moravski banovini pred 14 dnevi, ko se je politično opredeljeval velik del stare Srbije, so pokazale, da je jugoslovanska radikalna zajednica, ki združuje tri nekdanje ljudske stranke, edino realen političen činitelj, ki pri letošnjih jesenskih občinskih volitvah, razen hrvatskega narodnega gibanja, prihaja resno v poštev. Vidi se, da je narod komaj pričakoval, da pride izpod jerebovstva raznih fašističnih klik, ko so si dolga leta po krivici lastile oblast v državi. Po vsej državi pozdravljajo ljudje z veseljem svoje stare, preizkušene narodne borce, ki tudi v najtežjih okoliščinah niso klonili pod nasiljem in krivico, ampak so zvesto stali ob strani svojega preganjanega naroda. JRZ je prinesla v naše-notranje politično življenje ono smotrenost, mirnost in stalnost, katere je naša mlada država najbolj potrebovala. Kakor hitro je prišla na krmilo države vlada, ki je odkrito izpovedala svojo demokratičnost in odkritosrčno voljo, da sodeluje z ljudstvom, je konec neprestanih kriz in političnih intrig, s katerimi so razne protiljudske klike v prejšnjih časih motile zdrav političen razvoj in z vsemi silami preprečevale zblizanje med brati in ovrle konsolidacijo države. Zalet nove ljudske politike je tako svež in mogočen, da ga razni pofarji in pohorci ne bodo mogli več zaustaviti. Naslonjena na ljudstvo in okrepljena s polnovrednim ljudskim zaupanjem bo JRZ nadaljevala svojo narodno politiko, kakor jo zahtevajo potrebe časa in naše države. Zdrave in trezne množice prebivalstva z zadoščenjem opazujejo, kako postaja naša državna politika na znotraj in nazven čvrsta, trajna in dosledna. Z vedno večjim zaupanjem se ji pridružujejo in se je oklepajo, nekdanji politični voditelji — samozvanci pa naravno postajajo generali brez vojske.

Za eno prvih točk svojega programa si je JRZ postavila nalogo, da vrne kot ljudska stranka narodu — občino. Občina je osnovna celica državne uprave in temelj ljudske samouprave. Zato je razumljivo, da fašistični diktatorski režim ni bil naklonjen samoupravi občinski politiki. Eno prvih nasilij, ki jih je diktatura nad ljudstvom izvedla, je bila samovoljna odstranitev od ljudstva izvoljenih županov in nastavitve občinskih komisarijev, ki niso predstavljali volje ljudstva, temveč vsemogočno politično kliko. Tako so si pripravili teren za zloglasne občinske volitve 1935. leta, ki predstavljajo največji politični fašistični in škandal v naši politični zgodovini sploh. Baš te dni potečejo tri leta, ko je moral slovenski narod z nepisanim gnevom v duši biti priča, kako se v imenu države, s katero se je tedanja fašistična klika istovetila, tepajo najosnovnejše državljanske pravice ljudstva, zapirajo voditelje in volilci, nalagajo denarne kazni ter potvarjajo volilni rezultati. Celo milice s pokopališč so pustili glasovati za podaljšanje nasilja nad ljudstvom. Nepopisno je moralno in fizično zlo, ki so ga zločinske politične klike v času JNS diktovali priključile nad slovenski narod. S cinično brutalnostjo so mu vrgli v obraz, da ga hočijo ogoljufati za njegove osnovne državljanske pravice in da ga morajo ogoljufati, da ostanejo še naprej na oblasti. Strašna je bila škoda, ki jo je država avtoriteta in nacionalna misel med slovenskim narodom zaradi takega postopanja »nacionalistov« pretrpela. Bili smo na potu do polne boljševizacije, ako bi »nacionalni« režim le še nekaj časa trajal. Mnogih neurejenosti v gospodarstvu in v upravi, ki izvirajo iz dobe absolutne nesposobne politike JNS, še da danes ni bilo mogoče popolnoma popraviti, tako daleč nas je pritirala korumpirana politična klika.

Letos se Slovencem zopet nudi prilika, da odločajo o vodstvu in upravi svojih občin. Toda, pod kako čisto drugačnimi okoliščinami! Našim poštenim volilcem more biti v veliko zadoščenje, da se ni v neskončnost podaljšala doba političnega nasilja, kakor so zagotavljali nekdanji vladodržci. Splošen odpor zdravega naroda je sirmoglavil nasilje. Prišla je politična svoboda, ko vas nihče več ne bo klical na odgovor, ako volite po svojem prepričanju. Zopet je dana možnost, da si izberete najboljši mož v občini, ljudi ljudskega zaupanja, ki bodo tako upravljali občino in občinsko premoženje, da bo občanom v korist in ne v škodo. Ni se več treba skrivati pred žandari in ovađuhi, vsakdo lahko agita svobodno za listo, ki odgovarja njegovim političnim nazorom.

Toda mislimo, da bi sedanje občinske volitve, ki so prve demokratične volitve po dobi nasilja, morale v prvi vrsti biti mogočen ljudski plebiscit proti krivicam in nasilju, ki je toliko let kakor mora tlačilo naš narod. Pri sedanjih občinskih volitvah naj bi Slovenci kot en mož vstali in z odločno voljo pomedli iz vseh občinskih uprav ljudi, ki so leta služili kot vojno orodje protiljudske diktature. Slovenski narod naj z dejanjem pokaže, da je zrel za demokracijo in da je po tolikih letih trpljenja tudi zaslužil! Res je, da se nasprotnik ne upa več nastopiti pod svojo pravo firmo, ki je postala sramota žig za vsakega, ki jo nosi. Toda zavedni slovenski volilci naj svoje škodljivce in preganjalce prepoznajo tudi v ovčjih oblačilih raznih »gospodarskih«, »nevtralnih«, »nepolitičnih« in drugih lepo donečih list in jim naj pripravijo poraz, kakor ga zaslužijo!

Zato je treba vse osebne razprtije, užaljenosti in male krajevne nevednosti potisniti ob stran in zastaviti vse sile, da zmaga demokratična ljudska lista JRZ. Kar se v kraju ali v občini dosega v kratkem času še ni storilo, bo mogoče izvesti v bodoče, in sicer mnogo lažje, ako bodo občine v rokah ljudi, ki uživajo polno zaupanje okrajnih in banovinskih oblastí ter so istosmerno včlenjene v splošno državno demokratično politiko. Naj naši ljudje v sedanjih svobodni ne pozabijo, kako se jim je še pred par leti godilo in kako bi se jim utegnilo zopet jutri goditi, ako bi prišli do vpliva ljudje, ki se danes skrivajo pod raznimi gospodarskimi listami in se slodkajo našim volilcem. Kdor se iz preteklosti ničesar ni naučil, ta tudi bodočnosti ni vreden. Kjer bi se naši volilci izgubljali v brezpomembnih osebnih sporih, ki so brez pomena za skupnost, bi le pokazali, da niso politično dovolj zreli. Kajti skozi dolga leta so znali moško nositi vse udarce in bremena političnih nasprotnikov; s svojo moža-

Austrija - brez Heimwehra

Schuschnigg je državo očedil fašistične organizacije Heimwehr je izdihnil brez vsakega odpora

Dunaj, 10. oktobra. b. Davi ob 6 se je končala zgodovinska seja avstrijske vlade, ki se je začela že včeraj dopoldne in na kateri so bili sprejeti zadnji važni sklepi za razpust vseh obstoječih vojaških formacij brez razlike po vsej Avstriji. S tem je avstrijski zvezni kancler dr. Schuschnigg z eno samo potezo rešil vprašanje Heimwehra. Ker je že v zadnjem času prišlo do hudih razprtij v tej fašistični organizaciji, je bilo jasno, da se bo v kratkem zgodilo nekaj zelo važnega in se je že delj časa šušljalo, da vlada nekaj pripravlja proti Heimwehru. Sicer pa razprtije v tej organizaciji niso nove. Pričele so se že v onem trenutku, ko je dr. Schuschnigg vrgel iz vlade kneza Starhemberga, ki pa je izjavil, da bo še nadalje ostal zvest vladi in sicer tako dolgo, dokler bo ostala tudi vlada zvesta Heimwehru. Vsi dobro poučeni politični krogi v Avstriji, ki poznajo dr. Schuschniggovo naravo, pa so vedeli, da ne bo ostal samo napot poti in da bo ob prvi ugodni priliki z vso energijo pospešil likvidacijo tega društva, ki mu ni bilo pri sreju.

Po sklepu vlade ostane v bodoče edina legitimna oborožena sila avstrijska armada in pa delavska dobrovoljna bojovniška milica kot popolnoma nepolitična formacija, ki pa bo glede organiziranja, vojne izobrazbe in vodstva sploh stala pod neposrednim poveljstvom avstrijske armade.

Vlada je pripravljala te usodopolne ukrepe že pretekli teden, ko je bil kongres delavcev v Baden pri Dunaju, katerega se je udeležil tudi sam avstrijski zvezni kancler dr. Schuschnigg. Na tem kongresu je bilo sklenjeno, da preidejo delavske organizacije, ki so organizirane v *Freiheitsbundu*, v prostovoljno bojovniško milico, enako pa se zgodi tudi z *Bauernbundom*.

Ker so se *Sturmsharen* razorožile že popreje, čeprav so še naprej ostale kot organizacija, je bil oborožen samo še *Heimatschutz*. Znano je, da je proti temu protestirala tako armada, kakor tudi policija, toda za razorožitev Heimwehra so vedno nastale ovire, tako, da mu ni bilo mogoče iztrgati orožja. Ta prilika pa se je nudila sedaj in zvezni kancler dr. Schuschnigg jo je spretno pograbil. Zaradi spora med knezom Starhembergom in majstrom Feyem je namreč obstojala nevarnost, da pride do odkritega oboroženega spopada med pristajenimi obeh.

Heimwehr - brez glave se pusti mirno razorožiti

Sedaj pa nastane vprašanje, če se bo Heimwehr pustil razpustiti in razorožiti, kajti znana je nedavna izjava kneza Starhemberga, da se Heimwehr ne bo pustil od nikogar razoroževati, ker še ni izpolnil svoje misije, da vzpostavi fašistično diktaturo, in da je »razorožitev te organizacije mogoča samo čez trupla njenih članov.«

Po mnenju merodajnih krogov pa je vprašanje razorožitve Heimwehra stvar onih, ki so jih oborožili, to je policije v mestih in orožništva v pokrajinah. Stvar policije in orožništva je torej, da vzame sedaj nazaj ono orožje, ki ga je razdajalo svoječasno iz državnih skladišč članom heimwehrovske organizacije.

V vladnih krogih so prepričani, da bo razorožitev Heimwehra izpeljana brez posebnih težav, saj se voditelji in tudi člani Heimwehra dobro zavedajo, da bi jim v primeru odpora predla zelo slaba, ker je Schuschnigg sklenil, da se ne bo nič več šalil z ljudmi, ki so bili glavna ovira konsolidacije notranje-političnega življenja v Avstriji. Poleg tega pa avstrijski fašisti nimajo centralnega vodstva ter bi bil vsak odpor iluzoren.

V teku današnjega dne je državna policija

zapečatila že vsa poveljstva heimwehrovske organizacije.

Olajšanje po vsej državi

V vsej Avstriji je nastopilo veliko olajšanje in vsi so prepričani, da je zvezni kancler dr. Schuschnigg napravil znaten korak naprej h konsolidaciji notranje-političnega razmerja v Avstriji, čeprav se vodilni državni krogi dobro zavedajo, da bo istočasno tudi zelo naraslo število ilegalnih elementov v državi. Eno pa je jasno, da bo imel Heimwehr, ki je danes popolnoma brez denarja, v bodoče najmanjše število zvestih pristavev, ker se bodo ti pridružili bržkone ilegalnim nacionalistom, deloma pa bodo odšli v komunistične ilegalne organizacije. Popolnoma jasno je, da to velja samo za mesta, zlasti za Dunaj, kajti glavni kontingent heimwehrovskih članov je bil rekrutiran iz kmetsega prebivalstva, ki se je vrnilo v svoj *Bauernbund* in sedaj v organizacijo frontnih milicnikov.

Heimwehrovske ministri ostanejo še naprej v vladi. Vlada za enkrat ostane. Pričakovana rekonstrukcija vlade se še sedaj ni izvršila, ker so dosedanje heimwehrovske ministri sklenili, da ostanejo v vladi tudi še po razpustu omenjene organizacije. Enako je sklenil tudi predsednik *Sturmsharen*. Dalje je odgojeno tudi vprašanje Gleise *Horstenau* v vladi. Ker tega vprašanja vladni komunikacije ni omenil, kaže, da se je tudi ta nacionalistični predstavnik odrekel poskusom, da organizira državi zveste uradnike v državi. Sicer pa ta minister, ki je brez resora, itak nima posebnega vpliva na politično življenje v državi. Važno je tudi to, da je kot finančni minister ostal Dräxler, ki je najhujši pobornik, da se avstrijski šilling ne razvrednoti. To se mu je obenem z guvernerjem državen banke Kienbeckom doslej tudi posrečilo.

Vlada za enkrat ostane

Dunaj, 10. oktobra. b. Vlada je davi ob 8 izdala uradno poročilo, ki se glasi: Na izredni seji vlade je podal zvezni kancler dr. Schuschnigg obširno poročilo o političnem položaju. Opozoril je, da je bilo že svojčas sklenjeno, da se vojaške formacije, ki so bile svoječasno z zakonom priznane, razpustijo in prevedejo v novo ustvarjeno formacijo. Dr. Schuschnigg je poudaril nujno potrebo, da se morajo odstraniti vse one ovire, ki bi mogle preprečiti ta razvoj, ki ga predvideva zakon o obvezni vojaški službi, kakor tudi zakon o ureditvi domovinske fronte. V tem smislu je zvezni kancler predložil zakonski osnutek, ki vsebuje spremembe zakonskih določb glede *Vaterländische Front*, ki se tičejo bojovniške milice.

Pogreb generala Gömbösa

Nov, bolj francoski kurz ne Madjarskem

Budimpešta, 10. oktobra. AA. Madžarski dopisni urad poroča: V slavnostni dvorani parlamenta, zastrti s črnimi draperijami, so madžarski veleposlanstveniki, zastopniki tujih držav, razne madžarske delegacije itd. prisostvovali ceremoniji ob svečanem pogrebu predsednika vlade Julija Gömbösa. Italijanskega kralja je zastopal grof Ciano, nemškega kanclerja pruski ministrski predsednik general Göring, avstrijskega zveznega predsednika Miklása zvezni kancler dr. Schuschnigg, bolgarskega kralja bolgarski poslanik Stoilov, poljsko vlado pa šef civilnega kabineta ministrstva Lepkowski.

Ko je evanđeljski škof Raffay prečital molitev, so namestniki predsednika Daranyi v imenu vlade, grof Stiehecheny v imenu zgorne zbornice in poslanec Ivady v imenu vladne stranke govorili in povdarjali delo in velike zasluge pokojnega državnika.

Po slavnostni ceremoniji se je pred parlamentom sestavil sprevod. Mnogo voz je peljalo neštete vence, med njimi venec italijanskega kralja, gosp. Hitlerja, madžarskega kraljevskega namestnika, g. Mussolinija in dr. Schuschnigga. Za krsto so stopali člani družine, nato namestnik, za njim pa zastopniki poglavarjev tujih držav. V sprevodu — na čelu so stopali oddelki vojske — so bili člani vojaških misij Nemčije, Italije in Avstrije. Povsod, kjer je stopal sprevod, so si hiše visele črne zastave, ulične svetilke so bile pa ovite s črnimi velurjem. Sprevod je krenil po glavnih ulicah proti pokopališču *Herepessiju* kjer so pokojnega Gömbösa pokopali v častni grobnici, ki mu jo je podarilo mesto Budimpešta.

da bi hoteli kolikor le mogoče ovirati napredek jugoslavije in posebej še Slovenije. Vrh tega bi radi še motili delo za ozdravljenje naših gospodarskih razmer, ker špekulirajo, da bi v bedi živeli ljudje lažje nasledili njihovim hujškarjem. Zlorabo obnovljenih političnih svoboščin in širokogrudnosti režima so inscenirali tako strupeno gonjo, kakor so jo bili vajeni v dobi svoje neomejene diktature. Na jeziku jim je vedno svoboda, v resnici pa na najhujši nasprotniki vsake ljudske svoboščine, — ki ne prihaja izključno le nim samim v prid. Toda naše ljudstvo to igro že pozna in pričakujemo, da ji nikjer več ne bodo nasledili. Edino dostojen odgovor za vse prestane krivice in nasilja naj bo impozantna zmaga ljudske volje in list JRZ v vseh slovenskih občinah!

Po tem poročilu je podal podkancler Bahrenfels ostavko, njemu pa so se pridružili minister Dräxler in Pertner z ozirom na njihovo zvezo s posameznimi vojnimi formacijami.

Ministrski svet je nato sprejel zakon, ki z dne 10. oktobra razpušča vse vojaške formacije.

Po tem sklepu je bila seja prekinjena. Zvezni kancler dr. Schuschnigg je podal nato poročilo zveznemu predsedniku ter poudaril, da so s sklepom vlade v razpustu vojnih formacij prenehali veljati razlogi, zaradi katerih so zgoraj omenjeni ministri podali ostavko. Zvezni kancler dr. Schuschnigg je zaradi tega predlagal zveznemu predsedniku, da jih ponovno imenuje. Zvezni predsednik je predlog sprejel in imenoval ministre, ki so podali ostavko.

Seja vlade se je nato zopet nadaljevala. Na njej je bilo sklenjeno, da izreče vlada zahvalo vsem razpuščenim vojnimi formacijam za njihovo požrtvovalnost in sodelovanje pri zgraditvi nove države. Istočasno je vlada izrekla tudi svoje upanje, da bodo vsi za orožje sposobni člani omenjenih vojnih formacij stivali na razpolago domovini svoje sile v vrstah bojovniških milicnikov.

Izvoljen je bil poseben ministrski odbor z nalogo, da izdela dopolnilne določbe glede prevredbe za vojaško službo sposobnih članov razpuščenih vojnih formacij.

Kakšna bo nova milica

Ministrski svet se je preprčal, da bi se z ozirom na zakonski predlog zgraditev nove frontne milice mogla izvršiti na sledeči način:

1. Kot važen in potreben element za državno in narodno obrambo mora biti frontna milica v vseh vprašanih organizacijah, oboroževanja reforme in izobrazbe v izključni zvezi z avstrijsko zvezno armado.

2. Upravne posle frontne milice bo vodil minister za državno obrambo v sporazumu z vrhovno upravo varnostne službe v državi, torej z orožništvom in policijo.

3. Frontna milica je pozvana, da nadaljuje tradicijo prostovoljnih vojaških zvez, ki so se organizirale v času, ko še niso obstojali predpogoji za organiziranje obrambne sile v državi.

Končno je ministrski svet soglasno poudaril, da bo v bodoče prva naloga zvezne vlade, da posveti vse svoje sile gospodarskemu napredku države in notranjemu miru.

V Heimwehru pa - mir

Dunaj, 10. oktobra. b. V heimwehrovskih krogih vlada popoln mir. Splošno pa se pričakuje, da bo knez Starhemberg izdal nocoj nekakšen komunikat.

S Francijo

V zvezi z imenovanjem Daranyi je za novega predsednika madžarske vlade se v Budimpešti posebno v diplomatskih krogih mnogo govori o tem, da je verjetno, da se bo madžarski zunanje-politični kurz, ki ga je izklesana osebnost pokojnega ministrskega predsednika precej zaostrila, v novih okoliščinah preusmeril. Gömbös je bil za sklenjeno fronto z Italijo in Nemčijo. Bethlen je bil za francosko linijo. Zdi se, da se bo tudi Daranyi nagibal tej slednji črti. O novem predsedniku govorijo tudi, da ima milejše nazore o odnosih Madžarske s svojimi sosednimi državami v Mali zvezi in da ima voljo pomagati, da se omogoči neko koristno sodelovanje. Diplomatična aktivnost je torej v Budimpešti silno velika in je umljivo, da sta Italija in Nemčija poslali na pogreb svoje najbolj izrazite državniške osebnosti. Nemčija generala Göringa, Italija grofa Ciana, da vplivata na razvoj, ki ga bo madžarska zunanja politika zavzela, ko nastopi službo nova vlada.

Vojni minister v Parizu

Versailles, 10. oktobra. AA. (Havas.) Jugoslovanski vojni minister general Ljubomir Murić je danes dopoldne prisostvoval reviji vojske. V njegovoj družbi so bili načelnik generalnega štaba general Gamelin in delegaciji jugoslovanskih in francoskih častnikov.

ZAGREBACKI ZBOR

XXVI. MEDNARODNI VELIKI SEJEM UZORCEV

17.—26. X. 1936

Običajni popust na železnicih in parobrodih z v napre, nabavljenimi legitimacijami od 12.—31. X.

Občine, ki ne bodo več volile

Novi župani — novi odborniki

Dosedaj so bile občinske volitve v naslednjih občinah (po posameznih okrajih):
Brežice: Rajhenburg, Senovo, Sromlje.
Celje: Dobrna.
Kamnik: Blagovica, Domžale, Homec, Ihan, Menges, Tuhinj.
Kočevje: Ribnica.
Konjice: Vitanje.
Kranj: Mavčice, Senčur.
Krško: Bučka, Cerklje, Čatež, Kostanjevica, Mokronog, Raka, Studence, Skočjan, St. Jernej, Trzin.
Ljubljana: Zagorje ob Savi.
Ljubljana: Brezovica, Dobrunje, Ježica, Polje, St. Vid, Tomišelj, Sv. Jošt, Vrhnika.
Ljutomer: Gornja Radgona, Križevci, Sv. Jurij ob Ščavnici.
Logatec: Gornji Logatec, Dolnji Logatec, Planina.
Maribor desni breg: Radvanje, Zg. Poljska, Sp. Poljska, Studenci.
Maribor levi breg: St. Ilj v Slovenskih goricah.
Novo mesto: Ajdovec, Ambrus, Bela-cerkev, Brus-

nice, Dvor, Orehovica, Prečna, Sela, Šumperk, Smihel-Stopeč, St. Peter, Zagradec, Zuteberk.
Ptuj: Slovenja vas, St. Janž na Drav. polju, Sv. Lovrene na Drav. polju, Sv. Lovrene v Slov. gorah.
Radovljica: Begunje, Kranjska gora, Lesce, Mošnje, Skofja Loka, Osolica.
Smarje pri Jelšah: Smarje pri Jelšah, Ponikva, St. Vid pri Grobelnem, Rogaska Slatina.

V KATERIH OBČINAH JE ZMAGALA JRZ?
V vseh, ki so natisnjene v krepkejšem tisku!

Kdo se torej more bolj imenovati ljudstvo: tisti, ki se zbirajo v JRZ, ali tisti, ki se skrivajo za »gospodarskimi, neopredeljenimi, združenimi« in podobnimi listami?

Ljudstvo ostane tam, kjer je bilo, čeprav dobi na zunanjo drugo ime, nasprotniki ljudstva tudi, čeprav dobi na zunanjo drugo ime.

Predsednik „nepolitične“ organizacije v politični agitaciji

Ljubljana, 10. oktobra.

Ivan Kronovšek, ki je privatno tudi predsednik »Zveze kmetijskih fantov in deklet«, razpošilja sledečo okrožnico:

Ljubljana, 1. X. 1936.

Dragi tovariši!

V teku časa se bodo vršile skoro po vsej Sloveniji občinske volitve. Vsekakor smo tudi mi poklicani, da se za iste pobrigamo, ker nam ne more biti vseeno kdo in kako upravlja naše občine. Vedno smo zasledovali cilje in vzgajali naše fante za udeleževanje v javnem življenju, ki se v prvi vrsti začne pri upravljanju naših občin.

Po zadnjem zakonu o občinah so iste dobile razširjen delokrog z večjimi pravicami, med katerimi je tudi dovoljevanje različnih prireditev, n. pr. tekme koscev, mladinskih zborovanj itd. Z drugo besedo, okrajno načelstvo vpraša v gotovih primerih občino, ali se lahko izda dovoljenje za gotovo prireditev na pr. tekmo koscev itd., ne da s tem nastane nevarnost za kaljenje miru in reda. Občina (župan) lahko izjavi, da obstoja nevarnost za kaljenje miru in reda (čeprav ni nevarnosti) in okrajno načelstvo v takem primeru prireditev ne dovoli. To je samo primer v teh zadevah brez ozira, da je vpliv na občinsko upravo važen tudi v drugih stvareh.

Zaradi tega Te opozarjam na važnost volitev in Ti priporočam, da v našem skupnem interesu, da v svoji občini poskrbi (podčrtaj mi, op. ur.):

1. da po možnosti sestaviš lastno kandidatno listo mladih, poštenih in sposobnih ljudi vseh poklicev;

2. kjer ti ni mogoče, organiziraj skupine naših ljudi in zahtevaj od skupine, ki sestavlja kakšno kandidatno listo, ki je Vam najbližja, čim več ali vsaj gotovo število kandidatov — fantov iz naših vrst. Seveda tudi na takšnih mestih, da bodo gotovo izvoljeni (podčrtaj mi, op. ur.).

3. Ako tudi ti ni mogoče, tedaj pa skrbite, da bodo vsi naši fantje volili vsako opozicijsko listo in za takšno agitacijo zastavite vse svoje sile in vpliv. (Podčrtaj mi, op. ur.).

4. Upoštevajte to, da bodo občinske uprave,

ki bodo v rokah vladne JRZ (Jugoslovanske radikalne zajednice) delale našim društvom kmetijskih fantov in deklet vedno zapreke pri njihovem delovanju, posebno pa pri naših glavnih propagandnih prireditvah (tekme koscev, žanjice, oračev in smučarjev ter konjske in kolesarske dirke) v prvi vrsti, kadar bo šlo za dovoljenje istih. S tem bi nam bil onemogočen dostop do javnosti.

5. Sestanki oziroma posvetovanja v ta namen skliči sam ali eden izmed naših tovarišev v svojem imenu in ne v imenu društva kmetijskih fantov in deklet. Na sejah in sestankih naših društev ne razpravljajte o tem, da ne boste imeli pristojnosti. (Podčrtaj mi, op. ur.).

Vzemite to stvar z vso resnostjo in ukrenite vse, kar je potrebno in dokler je še čas. Pozneje ne bo imelo smisla tarnati o težkočah, katerih se z odločnim in pametnim nastopom lahko izognete ali vsaj ubranite.

Tovariško Te pozdravlja (podčrtaj mi, op. ur.) Ivan Kronovšek l.r.

Ker je »Zveza kmetijskih fantov in deklet« pravilneje bi morala biti: »moških in žensk na kmetih« vseskozi nepolitična organizacija, bo njen predsednik v kratkem razposlal, pa samo »dragim tovarišem«, še drugo okrožnico, v kateri jim bo priporočal v njihovem skupnem interesu, da v svoji občini poskrbijo, da bodo vsi njihovi fantje volili vsako JRZ listo in za takšno agitacijo zastavili vse svoje sile in vpliv. S tem bo dokazal, da je do vsake politične skupine neopredeljen. Potem bo izšla še taka okrožnica v dobro JNS, nato še za Ljutičev »Zbor« in Hodžerovo »borba-še«, ker predsednik teh moških in žensk na kmetih je v resnici »neopredeljen«.

Ni še dolgo tega, ko so člani katoliških prosvetnih društev kot vsi ostali državljani hodili na javne politične shode, pa so bila društva razpuščena, češ, da so prekršila delokrog, in domovi so bili zapечатni, čeprav se na sejah in sestankih društev ni razpravljalo o tem in čeprav ni noben pokrajinski predsednik, kaj šele osrednji, razpošiljal nobenih političnih okrožnic »dragim tovarišem« v našem skupnem interesu »za organiziranje naših ljudi«!

klira deficit pri železniški upravi. Seveda tudi tu ni pričakovati posebnega uspeha zaradi znane nepriljubljenosti »nacionalne« stranke med narodom.

3. Zato se jenesarji po veliki večini zavzemajo za to, naj bi stroške za niški shod kratkoročno plačali »prvaki« JNS sami. Prevladuje mnenje, naj bi to neljubno zadevo s široko gesto spravil v dnevnega reda kar glavni odbor JNS, v katerem, kakor znan, sedi nekaj težkih milijonarjev. To bo tem lažje mogoče sedaj po fuziji, ko je g. Boško Jevtič pripeljal tudi pufce v naročje porohorov. Skupaj združeni pa bodo menda že zmogli ono malenkost nekaj sto tisoč Din. Tako bodo vzorno pokazali, da v njih nacionalnih srečih ne klije le ljubezen do državnih dobrin, ampak da so k pomnoženju narodnega blagostanja voljni prispevati vsaj svoj pravičen delež.

Zanesljivo poročanje

»Slovenski narod«, 9. oktobra, piše pod naslovom »Ljubljana v tihi žalosti«: Trgovci so zaprli svoje lokale že pred 10. ko je škof dr. Gregorij Rožman s številno asistenco opravil v stolnici žalno obred. Škof dr. Gregorij Rožman pa je še na konferenci jugoslovanskih škofov v Zagrebu. V nadaljnjem poročilu se je »Narodu« posrežilo pokazati, da se tudi na liturgijo tako zmeden razume kakor na cerkvene dostojanstvenike. Pa še to: Ali je »Narod« namenoma zamenjal dosedanjega poveljnika Dravske divizijske oblasti g. generala Nedeljkoviča, ki ga v svojem poročilu ne omenja, z g. generalom Tončičem, ki ga še ni v Ljubljani, pa ga omenja, češ da je prisostvoval »svečanemu rekvijemu«?

Spreobrnjeno glasilo JNS

Tudi JNS se je pred svojo smrtjo začela zanimati za slovenski narod. Dokaz za to je v tem, da je »Jutro« v svoji gorečnosti za Živkovičeve in Kramerjeve ideale popolnoma pozabilo na obletnico koroškega plebiscita, pa je šele šestnajsta! Pač, saj je »Slov. narod« pisal o njej, cel stolpec na drugi strani, kaj pa silnarite. Ali to morda ni dosti za obe glasili JNS?

Nov banski svetnik

Ljubljana, 10. okt. AA. Kralj. banska uprava poroča: Z odlokom g. ministra notranjih zadev z dne 18. septembra t. l., III. br. 33098, je bil razrešen dolžnost člana banskega sveta dravske banovine za mesto Maribor g. dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru. — Z istim odlokom je bil postavljen za člana banskega sveta dravske banovine za mesto Maribor g. dr. Miler Ferdo, odvetnik v Mariboru.

Vozne olajšave pod socialnim vidikom

Belgrad, 10. okt. m. V smislu intencij in programa sedanje kr. vlade se v prometnem ministru pripravljajo pravilniki, ki bo imel čisto socialen značaj, ker obravnava vprašanje voznih olajšav za invalide in brezposelne delavce za potovanje v druge kraje in iskanja služb ter pri vrtnitvah na svoje domove za osirotele in pohajljive otroke ter za izseljence pri vrtnitvi v domovino.

Oviedo - drugi Alcazar

Beli od vseh strani prodirajo proti Madridu
Madrid popolnoma odrezan od morja

United Presse« poroča iz špansko-francoske meje: Osvobodilne čete, ki jih je iz Galicije poslal general Mola četam generala Aranda, ki je že 84 dni oblegal v Oviedo, stoje 15 km pred mestom. Čete, ki naj osvobodijo glavno mesto Asturije, so sestavljene iz 2000 mož marokanskih čet, iz oddelka tujskih legionarjev in kolone Terzios, ki spadajo med najboljše čete civilne garde. Zadnjih 15 km, ki jih morajo te čete prehoditi do Ovieda, bo seveda najbolj težka in krvava pot, ki si jo je mogoče misliti, kajti pokrajina je kakor nalašč ustvarjena za brambo in strahovito težka za napadalce. Medtem, ko imajo branilci izvrstna skrivališča v globoko razrvanem ozemlju in gosti porasli gozdovih in je razen tega ves svet izredno gorat ter poln strmih prepadov, bodo morali napadalci po skoraj odprtem terenu prodirati proti mestu.

Med tem poskušajo rdeče čete z najhujšimi napori osvojiti še tiste dele mesta, ki jih brani general Aranda s svojimi četami. Metalcí dinamita napadajo v varstvu oklopnih avtomobilov in razstreljujejo poslopje za poslopjem, da napravijo prostor za napad.

Mnogi deli mesta so podobni kadešim se razvalinam. Eksplozije dinamičnih bomb se vršijo ena za drugo, vmes se meša regljanje strojne napadalec in 2000 braniteljev, ki so se osredotočili na treh točkah: in sicer v tovarni za strelivo, v vojašnici in v gotski katedrali, ki pohaja iz 14. sto-

letja. Branilci so zlasti močno utrdili 90 m visoki stolp katedrale. Dosedaj se je branilec posrečilo odbiti vse napade, vendar pa zivisti usoda 2000 branilcev od hitrice, s katero bodo Marokanci prišli na pomoč oblegancem.

Madrid brez luči

Pariz, 10. oktobra. b. Iz glavnega štaba belih čet poročajo, da so njihove čete zasedle Volo de Vinales in El Giemblo, ki leži kakih 60 km zapadno od Madrida. Zavzetje teh mest je zelo važno, ker je tam montirana nadzorna električna centrala, zaradi česar bo ostal Madrid brez luči.

Obroč okrog Madrida se sklepa

Pariz, 10. oktobra. b. Nacionalistična vlada poroča, da so bele čete pod poveljstvom generala Varele zasedle Aranhuez. Isto vest prinaša tudi »Matine« vendar pa se še ne potrjuje. Aranhuez leži 45 km južno od Madrida.

Iz Burgosa poročajo, da so nacionalistične čete zasedle mesto Sigüenza, ki leži 110 km severovzhodno od Madrida, tako da je sedaj obroč okrog Madrida že skoro sklenjen, ker so tudi vse železniške proge, ki vežejo Madrid z zunanjim svetom, že v rokah belih.

Antonescu dva dni naš gost

Važna gospodarska in obrambna posvetovanja

Belgrad, 10. oktobra. AA. Danes ob 9. dopoldne je prišel v Belgrad romunski zunanji minister Viktor Antonescu v spremljevalcu g. Antonescu, Joanida, šefa kabineta zunanjega ministra, Jurija Crutcescu poslanikaškega svetnika, Aleksandra Fatulescu, kabinetskega šefa državnega podtajnika v zunanjem ministru, in Hurtiga, ravnatelja agencije Rador. Od naše meje do Belgrada je potoval minister Antonescu s svojim spremstvom v posebnem salonskem vozu, ki mu ga je stavila na razpolago kraljevska vlada.

Na železniški postaji v Belgradu so romunskemu zunanjemu ministru sprejeli predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinović s soprogom, Martine, pomočnik zunanjega ministra, Marinović, šef protokola, Bogdanović, šef oddelka centralnega Presbitorja pri predsedništvu ministrskega sveta, osebo romunskega poslanstva v Belgradu, odpravnik poslov češkoslovaškega poslanstva dr. Fischer in mnogi novinarji.

Poslanik kraljevine Romunije v Belgradu Guranescu je sprejel romunskemu zunanjemu ministru v Zemun, na meji na Raketu pa tajnik zunanjega ministrstva Seferović, ki je prideljen romunskemu zunanjemu ministru med njegovim bivanjem v Jugoslaviji, ter romunski ataše za tisk Hirzu.

G. Stojadinović in Guranescu sta izročila g. Antonescu krasno šope cvetja. Dr. Stojadinović in Antonescu sta se zelo prijazno pozdravila. Po pozdravu je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinović predstavil svojemu romunskemu tovarišu navzočo osebnost. Gospod in gospa Antonescu sta se s svojim spremstvom odpeljala v hotel Srbski kralj, kjer so bili zanje preskrbljeni posebni prostori.

Nato se je g. Antonescu odpeljal v hotel Srbski kralj: odkoder se je po krajšem počitku podal v narsalat dvora, kjer se je vpisal v dvorno knjigo. Nato je odšel v zunanje ministrstvo, kjer ga je že pričakoval predsednik kr. vlade dr. Stojadinović.

Na tem sestanku je romunski minister poročal g. dr. Stojadinoviću o delu Zveze narodov na zadnjem zasedanju ter o vseh političnih vprašanjih, ki so se pretresala v Zenevi.

Antonescu pri knezu-naměstniku

Opoldne se je g. Antonescu odpeljal na Dedinje, kjer je bil takoj sprejet v avdienco pri Nj. kr. Vis. knezu Pavlu. Knez-naměstnik je gosp. Antonescu obdržal tudi na kosilu, na katerega so bili povabljeni tudi ministrski predstojniki. Dr. Stojadinović, spremljevalci g. Antonescu in romunski poslanik Guranescu.

Popoldne sta se g. Stojadinović in Antonescu zopet sestala ter pretresala vsa politična in gospodarska vprašanja, ki interesirajo obe zavezniški in prijateljski državi.

Antonescu v ognju časnikarskih vprašanj

Ob 6. popoldne je romunski zunanji minister Antonescu sprejel v romunskem poslanstvu tuje časnikarje, katerim je izjavil, da je smatral za svojo dolžnost, da se predstavi knezu-naměstniku Pavlu, nadalje, da je potrebno, da se sestane z ministrskim predstojnikom dr. Stojadinovićem, da bi mu poročal o delu v Zenevi in da bi nadaljeval z njim razgovore, ki sta jih vodila že v Bukarešti in ki so prinesla že v tako kratkem času važne rezultate. Antonescu je nadalje izjavil, da se je mudil tri tedne v Zenevi ter da je Stojadinoviča seznanil z delom Zveze narodov in raznih komisij. Ugotavlja, da vsa ta vprašanja interesirajo obe državi. Z g. Stojadinovićem lahko razpravlja v popolnem prijateljstvu in zaupanju. Nadalje je izjavil, da je izredno ponosen na sprejem pri Nj. Vis. knezu Pavlu, ki ga je ob priliki avdienco počastil z odklovanjem z redom Belega orla I. stopnje. Zatem so časnikarji stavili g. Antonescu razna vprašanja, ki so se tikala predvsem petrolejskega sporazuma med kraljevino Romunijo in našo državo. O vseh teh vprašanjih je razpravljal z g. dr. Stojadinovićem. Glede potrditve konvencije je dejal, da se morajo v principu vsa vprašanja, ki se nanašajo na organizacijo jugoslovanskih in romunskih petrolejskih društev, razpravljati samo na li-cu mesa.

Nato je eden izmed inozemskih časnikarjev vprašal romunskemu zunanjemu ministru glede sedanjega zasedanja v Zenevi.

G. Antonescu je odgovoril, da so se tam pretresala vsa politična vprašanja, ki zanimajo tudi Romunijo in Jugoslavijo, v katerih sta pa obe državi ugovorili popolno soglasje. Na vprašanje glede devalvacije raznih nacionalnih valut je Antonescu izjavil, da imajo vse države Male zveze, kakor tudi države balkanskega sporazuma glede valutarnega vprašanja svoja posebna stališča, ki jih narekujejo posebni gospodarski interesi in odnosi. Zaradi tega v tem vprašanju ni nobenega skupnega koraka omenjenih držav.

Kar pa se tiče gospodarskega načrta s konference držav Male zveze v Bratislavi in glede gospodarskih zvez med državami Male zveze, je g. Antonescu dejal, da se bodo vsa ta vprašanja proučila na konferenci gospodarskega sveta Male zveze, ki bo 26. oktobra v Bukarešti.

Na vprašanje časnikarjev, če je glasovanje o sprejemu abesinske delegacije v Zenevi slabo vplivalo na odnose med Italijo in državami Male zveze je Antonescu odgovoril, da to vprašanje absolutno ne more vplivati na omenjene odnose, ker je to čisto generalno vprašanje, a vse države, ki so članice Male zveze, imajo z Italijo dobre odnose ter želijo, da se li odnosi še zboljšajo. Antonescu je v Zenevi v imenu Romunije izjavil, da se Romunija priključuje angleško-francoski pobudi za olajšanje mednarodnih trgovinskih odnosov, toda je pri tem pristavil, da ni zamolčal vseh težav, ki ovirajo usvajitev te skupnosti.

Na vprašanje glede odnosov s Sovjetsko Rusijo in državami Male zveze je Antonescu izjavil, da so odnosi med Romunijo in Rusijo zelo dobri.

O notranjem političnem življenju v Avstriji, za katero ga je vprašal tudi neki časnikar, pa je dejal, da se o tem vprašanju še ni razgovarjal z našim predsednikom vlade in zunanji ministrom Stojadinovićem.

Neki časnikar mu je postavil vprašanje, če obstoja nevarnost nove vojne.

Antonescu je odgovoril, da on v novo vojno ne verjame, ker so državni premordi, da bi dopustili novo klanje. Tu je govoril še o ženevski ustanovi, za katero je dejal, da je dobra, ker zunanji ministri najlažje izmenjajo svoje misli o vseh važnih vprašanjih. Končno je dejal, da upa, da se bo na koncu vendarle posrečilo skleniti novo lokarno pogodbo.

S tem je g. Antonescu zaključil svojo izjavo ter se ljubeznivo poslovil od tujih časnikarjev. Na čast g. Antonescu prireja romunski poslanik na našem dvoru v prostorih romunskega poslanstva no-voj slavnostno večerjo, na katero so povabljeni člani kr. vlade ter poslaniki držav Male zveze in držav Balkanskega sporazuma. Jutri dopoldne bo sta g. Stojadinović in g. Antonescu imela zopet sestanek ter se bosta popoldne odpeljala na Avalo, kjer bo tudi kosilo. Jutri zvečer pa priredi predsednik dr. Stojadinović na čast g. Antonescu slavnostno večerjo v gardnem domu na Topčideru.

Gosp. Antonescu ostane v Belgradu do ponedeljka popoldne. Za ponedeljek popoldne je napovedan prihod predsednika bolgarske vlade in zunanjega ministra Kiosevanova ter turškega zunanjega ministra Tevfik Ruždi Arasa v Belgrad.

Antonescu pri kraljici

Belgrad, 10. okt. m. Romunski zunanji minister Antonescu je bil popoldne sprejet v avdienco pri Nj. Vel. kraljici Mariji ter pri Nj. Vel. kraljici Mariji romunski. Antonescu je bil na čajanki.

Kam z njimi?

Belgrad, 10. okt. m. Za oktobrske izpite na juridični fakulteti tukajšnje univerze se je prijavilo 7669 kandidatov.

Osebnosti

Belgrad, 10. okt. m. Z odlokom prosvetnega ministra so prestavljeni naslednji učitelji in učiteljice: Jožica Škerlj iz Indije v donavski banovini v Mavler v črnomeljsem okraju, Marijan Zelenik iz Radatovičev (Crnomelj) v Zabukovo (Brezice), Marijana Berglez iz Gelerovec (Murska Sobota) v St. Ilj (Slov. gorice). Odpušena je iz državne službe učiteljica Zora Hlad iz Safarskega (Ljutomer).

Dunajska vremenska napoved: Hladno in megleno.

Drobne novice

Na svetovno razstavo v Pariz 1937

Z ozirom na objavo g. župnika Hafnerja preteklo nedeljo v »Slovenec« pod gornjim naslovom, izjavlja SK Planina v Ljubljani, da je prevzel organizacijo izleta posebnih odborov sestojec iz istih gg (Andolišek, Hafner, Hvale, Kermavner), ki so organizirali znano ekspedicijo na letošnje olimpijske igre v Berlin.

Posebni odbor bo v najkrajšem času izdelal podroben načrt, katerega je predlagal g. župnik Hafner, ki je vse kraje, kjerkoli naj bi naša ekspedizija potovala, tako v Avstriji, Švici, Franciji in Italiji, že prepoštoval. V načrtu bomo objavili tudi način obročnega plačevanja itd.

Točen načrt bo objavljen pod gornjim naslovom v »Slovenec«, vabila pa bomo razposlali vsem onim, ki so se doslej pisмено ali pa ustmeno že prijavili, kakor tudi vsem onim, ki so se udeležili naše ekspedizije Berlin-Hamburg meseca avgusta t. l.

Prijave sprejema Jože Hvale, Ljubljana, Miklošičeva 10. — Vodstvo.

Blago za

**moške
suknje!**

Največja in najlepša
izbera in najsolid-
nejše cene!

A. Žlender

Ljubljana Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

Koledar

Nedelja, 11. oktobra: (19. pobinkoška nedelja). Materniške Matere božje. Nikazij.

Ponedeljek, 12. oktobra: Maksimilijan, škof; Serafin, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani so umrli: Gospodična Marica Ferlič, trgovska sodravnica pri tvrdki F. Kollmann. — Gospa Ivana Kanle. Pogreb bo danes ob 4. popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. — Gospod Viktor Ribič, artiljerijski nadrednik. Pokopali ga bodo v ponedeljek ob 3. popoldne. — Gospodična Marija Tschulik, bivša blagajničarka v kavarni »Slon«. Pogreb bo danes ob 3. popoldne.

† Na Jesenicah je umrl gospod Ivan Šega, šolski upravitelj v pokoji. Pokopali ga bodo v ponedeljek ob pol 4. popoldne.

Naj jim sveti večna tuč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Dr. J. Choleva — docent za raka. Na fakultetni seji zagrebške medicinske fakultete je bil te dni izbran soglasno za docenta eksperimentalne patologije in terapije raka g. primarija brežiške bolnišnice dr. J. Choleva. Priznanemu strokovnjaku na polju proučevanja raka, iskreno čestitamo.

— Novi inženirji. Včeraj so bili diplomirani na gradbenem oddelku tehniške fakultete sledeči gg.: Medica Zdenko, Berčič Jože, Bleiweis Jana, Jordan Friderik in Raič Dušan. Mladim inženirjem iskreno čestitamo!

— Na Igu je praznovala danes teden Jesihova mama v krogu svojih otrok 75 letnico svojega trpljenja in dela polnega življenja. Kot mlada vdova je prevzela obrt po svojem možu ter je tako modro vodila mesarijo in gostilno, da je še povečala posvetstvo. Skrbno je vzgojila tudi svoje štiri otroke, od katerih ji je mlajši sin kot visokolete umrl v cvetu mladosti. Od ostalih treh je najstarejši mesar in gostilničar, ena hčerka je učiteljica, najmlajša pa je poročena z g. Pristavcem, trgovcem in gostilničarjem v lški vasi. Ob lepem jubileju iskreno čestitamo.

**ZA JESEN-
ANGLEŠKO.
ČEŠKO
SUKNO!**

NOVOSTI ZA DAMSKE PLAŠČE

320 m

**Skaberné
Ljubljana**

— Za glavno skupščino Zadrugne zveze v Ljubljani je z rešenjem ministra za promet štev. 18.954 od 6. 10. 1936 dovoljena udeležencem polovična vožnja od 10. do 14. t. m. Udeleženci kupijo na odhodni postaji cel vozni listek in rumeno legitimacijo (obr. 13 K). Pri dohodu v Ljubljani voznega listka ne oddajo. Na skupščini dobijo na rumeno legitimacijo potrdilo o udeležbi, katero pri odhodu iz Ljubljane dajo na blagajni žigosati. S tako potrjeno legitimacijo velja vozni listek tudi za vožnjo nazaj.

— Občinske volitve za občine v pltiškem okraju Polenšk, Slovenija vas in št. Janž na Dravskem polju, ki so bile prvotno odredene za nedeljo, 11. t. m., se preložijo zaradi nepričakovanih tehničnih zaprek na nedeljo 25. okt. t. l.

— V včerajšnji osmrtnici za pokojno gospo Ravnikar bi se moralo pravilno glasiti Marija Ravnikar in ne Antonija, kar s tem popravljamo.

— Za naše misijonarke. Štiri ženske, sestre iz Slov. Bistrice odpuščajo prihodnji mesec v kitajske misijone. Manika jim pa središče za vožnjo. Te dni bodo v ta namen zbirele po Ljubljani in deželi omenjenih misijonark. Vse dobre Slovence prav lepo prosimo, da žrtvujejo po svojih močeh, da bodo mogle misijonarke priti na svoj cilj.

— Slomškovo prosvetno društvo v Zagrebu priredi danes, v nedeljo, 11. oktobra po večernih Koroški večer (predavanje, petje in deklamacije) v društvenih prostorih, Nikoličeva 10-I. Vabljeni!

— Uredba o zaščiti kmeta je izšla. Brez besedila uredbe se ne more nihče pravilno poslužiti ugodnosti uredbe. Knjižica stane 5 Din in se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

— Dijaškom-vojakom. Povelstvo mariborskega voj. okrožja opozarja letos v oktobru vpoklicane diake-rekrute, posebno one, ki so določeni, da odslužijo rok v šoli rezervnih oficirjev v Sarajevu in Goraždi, da vzamejo radi zgodnjega marša s seboj najmanj po 2 para volnenega zimskega perila, po več parov volnenih nogavic in krp za vojaške čevlje.

SANATORIUM - EMONA

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 3623

Dr. Frane Dergane
le.-primarni kirurg, o.d. v p.
Ordinacija: 11.-1.

— Duhovne vaje za dekleta bodo v Domu Device Mogočne v Lichtenhurnovem zavodu od 17. do 21. oktobra t. l. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan jutraj. Oskrbnina 100 Din. Prijavite se na predstojništvo Lichtenhurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

— Vozni red za 2 din je izšel. Trafike in trgovci ga dobijo v komisiji! Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

— Jubilejne knjižice, ki jih je izdalo društvo Združenih bivših smihelskih učenk ob priliki zlatega jubileja smihelskih sester, razpošiljamo te dni bivšim smihelskim učenkam in gojenkam, kolikor so nam znani naslovi. Dovolile pa smo si, pošiljati knjižice tudi preostali duhovščini in drugim plemenitim dobrotnikom dolenjskih sirot ter upamo, da nam od teh nihče ne bo vrnil knjižice, saj je izkupiček namenjen bodočim sirotinici, ki jo namerava društvo zgraditi. Prosimo pa vendar, če bi kdo iz kakršnegakoli vzroka ne mogel knjižice kupiti, da nam isto takoj vrne. Vsebinska knjige je zelo zanimiva za vse stanovce, saj smihel in njene 50 letne kulturne delavke mnogi od nas malo ali še nič ne poznajo. Knjižica je opremljena tudi z zanimivimi slikami iz smihela, posebno pozornost vzbuja slika nedavnega obiska Nj. Vel. kraljice Marije, kot pokroviteljice družstva. O knjižici so se mnoge odlične osebnosti zelo pohvalno izrekle. Z nakupom knjižice podprete dobro stvar. Prosimo! Naročite knjigo tudi pisмено. — Odbor za zgradbo sirotišnice za Dolenjsko.

S klobukom

dobrim in poceni,
prehlad odvrneš zdaj v jeseni,
Bogataj v bogati izbiri svojih,
ustreže vsaki želji tvoji!

M. Bogataj - Ljubljana, Stari trg 41

— Poci knjižice! Pišite Tiskarni sv. Cirila v Maribor, da vam pošlje pogoje za nakup knjižic! — Pri zahvali po pok. Ivanki Klešnik, učenki VII. razreda narodne šole v Dev. Mar. v Polju, je pomotoma izostala zahvala izrečena ugodnemu učitelju v Dev. Mar. v Polju, kar s tem popravljamo.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vze mite jutraj na prazen želodec kozarec na ravne »Franz-Josef grenčice«.

— Klejarstvo. Spisal Bohuslav Skalický. — Knjiga ima 192 strani in 85 slik med besedilom. Cena broš. knjižice je 60 Din, v platno vezani 72 Din. V zalogi jugoslovanske knjižarne v Ljubljani 1924. — Klejarstvo je nauk, kako pravilno pripravljati iz grozja vino in kako ga oskrbovati, spravljati, negovati in kakšna naj bo čistota in red v kletih. Knjiga se temeljito bavi z umnim klejarstvom, kajti brez dobrega smotnega klejarstva ni uspešnega vinogradništva. Novodobno klejarstvo zahteva poleg obile prakse tudi temeljitega poznanja vinske kemije in bakteriologije. Važno je poglavje o negovanju sodov in vina sploh, dalje poglavje o napakah in boleznih vin. Knjiga bo izborna služila ne samo vinogradnikom, potrebna je tudi vinskim trgovcem in gostilničarjem, ker bodo našli vsi v njej obilo praktičnih nasvetov in navodil pri ravnanju z vinom. K pravilnemu tolmačenju navodil bodo dobro služile mnogostrešne slike (85)! — Knjigo toplo priporočamo.

— Trgovina s čisto svilo — Tyrševa cesta 50, sporoča, da so dospeli najnovejši vzorci ja jesenske, zimske in večerne obleke.

Ne samo kot zdravilna voda, tudi za
mešanje z v. nom in sadnimi soki je

ROGAŠKA SLATINA

izvrstna. Tudi tako pomešana pospešuje prav prijetno delovanje prebavnih odvajalnih organov in spravi človeka v dobro razpoloženje! Reg. S. br. 1927-3.

— V Službenem listu kraljevske banske upr. dravske banovine od 10. t. m. je objavljena »Uredba o sporazumu med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Italijo zaradi ureditve njihovih trgovinskih izmenjav in plačil, ki so s temi v zvezi, podpisanim v Rimu dne 26. septembra 1936«, dalje »Pravila o ustroju in poslovanju odbora za narodno prosveto«, »Odločba o ureditvi plačilnega prometa z Madžarsko«, »Odločba glede banovinskih cest«, »Izpremembe poslovnika k pravilniku 135 (glede gosinskih obratovalec na žel. postajah)«, »Izpremembe čl. 5. poslovnika k pravilniku 135«, »Odločba o priznanju samostojnega ribarskega okraja št. 50 — Kresnice« in »Objava banske uprave o pobiranju občinskih davščin v občini Rajhenburg«.

— Barve, lake, firme itd. ter pleskarske in slikarske potrebščine kupite najugodnejše v novi trgovini, Ljubljana, Borštnikov trg, nasproti goštilne »Dva stara lipo«.

— Pod ponesrečeno. Ljubljanski reševalci so včeraj prepehali v Ljubljano 60-letnega kmeta Jožeta Tomšiča iz vasi Rogatec v občini št. Jurij pri Grosupljem. Tomšič je hotel predinočnim nakrmiti živino, pri tem pa se je zadel s trebuchom v oje voza v hlevu ter dobil resne notranje poškodbe. — V vasi Mali Vrbi pri Krki na Dolen-

Imate pravico več zahtevati

od nas kot tovarnarjev, mi Vam pa tudi res dajemo isto kakovost po nižji ceni.

Cene našega blaga za obleke so od 120— do 180— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIĆ & KOMP.
PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus

Tovarniške prodajalne: LJUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije

škem je padel 37 letni posestnik Ivan Šerk tako nesrečno, da si je zlomil levo roko.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Rudensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Rudenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Korulentnim in mišičastim, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborna pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josef« grene vode. Taki ljudje se morejo tudi doma - seveda pod nadzorstvom zdravnika - zdraviti za shujšanje. Ogl. reg. S. br. 30474/33.

Ljubljana

— Krščansko žensko društvo ima svoj redni občni zbor v sredo, 14. oktobra ob 17. v Akademskem domu. Pridite p. n. članice in druge somišljenice, da čujete poročilo o društvenem delovanju in da skupno sestavimo načrte za delo v bodočem poslovnem letu. — Z občnim zborom je združeno predavanje g. upraviteljice Anice Lebarjeve »Apostolat sodobne žene«. Pridite! — Odbor.

— Članice deklinskih krožkov opozarjamo na drugi prosvetno-debatni večer, ki bo zanje v ponedeljek 19. okt. ob 8 zvečer v mali dvorani hotela Uniona (poleg glavne dvorane). Na sporedu je predavanje: ali Cerkev res ni zaščitnica ženskih pravic. Dekleta pripravite se na debato in povabite goste.

KINO
Današnji sporedi

UNION

Grad Hubertus

Po Ganghoferjevem romanu

SLOGA

Idol opere

Poje glavni tenor Nino Martini

MATICA

Helena Sence preteklosti

LOUISE ULLRICH, GUSTAV DIESSL

16. 19. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 1936

— Koroški večer, katerega je priredila Prosvetna zveza sinoči v verandni dvorani hotela Union, je zopet zbral lepo število onih, kateri Koroške nočejo in ne bodo nikdar pozabili. Ob pričetku je predsednik Prosvetne zveze g. dr. F. K. Lukman z lepimi besedami opozoril navzoče na vigilio plebiacičnega dne, t. j. na smrti dan našega pokojnega kralja Aleksandra I. Ob njegovi veličastni sliki so iskrene besede segale vsem navzočim od srca, ki so se spomnili pokojnega kralja s slavo klici. Nato je nastopil kot predavatelj g. dr. Janko Arnež, ki je v lepih potezah podal življenjsko koroških Slovencev. — Občinstvo je bilo nad vse hvaležno g. predavatelju, ki je v tako lepem potezah orisal koroške Slovence. Hkrati je pozval navzoče z narodnim apelom, naj sleherni slovenska mati v Jugoslaviji že svoje dete obrača proti Koroški z besedami: »Glej sinko, tam je slovenski raj!« — Prihodnji prosvetni večer, ki bo 16. oktobra, bo posvečen olimpijskim igram v Berlinu, na kar opozarjamo zlasti naše športnike in izletnike v Berlin.

Plašči, površniki

v priznani elegantni izdelavi in veliki izbiri

LUKIČ, Stritarjeva ulica

— Ljudska knjižnica na Miklošičevi cesti 7 je odprta vsaki dan od 8. do 12. in od 2. do 7. ure zvečer ter tudi sedaj v pustih jesenskih večerih najboljšo čtivo, beletristiko, romane, povesti v slovenskem, nemškem in hrvaškem jeziku. Knjižnica je spopolnjena in so na razpolago najnovejša dela. Občinstvo naj pridno posega po knjigah.

— Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča članstvu z ozirom na čuden pojav nelojalne konkurence, ki se jo poslužuje neka znana trgovka v Ljubljani s tem, da pošilja svoje nastavitelce preoblečene v starčke v razne ljubljanske trgovine z menufakturnim in modnim blagom z namenom volnuti glede cen, da se pojavlja tudi z enakim namenom ženska oseba preoblečena v starco. Ta slučaj nelojalne konkurence od strani trgovca samega je edinsiven v zgodovini ljubljanskega trgovstva in obžalovanja vreden, pa bo Združenje trgovcev v obrambo časti trgovskega stanu storilo vse primerne korake, da se proti povzročitelju postopa z vso odločnostjo, da se taki nelojalni in umazani slučaj enkrat za vselej izmreže iz vsakdanjega poslovnega življenja.

— Zaostale lastavice. Na spodbudo g. inž. Edvarda Grošlja, praktikanca v strojnihi združenih papirnici Večve, je bilo včeraj ujetih 130 zakasnehih lastavic. Lastavice so lovili ključavničar Rozboršek Stefan, dimnikarski pomočnik Zakrajšek Jože in g. inž. Grošelj Edvard. Ujete lastavice so bile oddane Ornolohskemu observatoriju, odkoder so bile še včeraj ob 20 poslane z brzovlakom v Split, kjer jih bodo zopet spustili.

— Pomočniški zbor Združenja Irgovcev v Ljubljani sklicuje za dne 28. oktobra ob 19.30 v Trgovskem domu svoj redni letni občni zbor. — Članstvo vjdno vabimo, da se ga polnoštevilno udeleži. — Odbor.

— Velika je razlika med enim in istim zvočnim filmom, če ga poslušate v akustični ali neakustični dvorani. Zlasti čutilo to pri pevskih filmih. Pridite danes v kino Kodeljevo, kjer poje pevka newyorške Metropolitane opere Grace Moore, in se boste prepričali, kakšen užitek je poslušati lepo petje v najbolj akustični ljubljanski dvorani.

— Karitativna pisarna (Marijanišče, Poljanska cesta 28) prosi dobra srca za številne prosilce, ki se oglašajo dan za dnem za obleko in obutev, da nam v ta namen prepuste odvisno obleko. Obleko sprejema pisarna sama, na željo pa pošlje tudi ponjo na dom.

Blago za

**damske
plašče!**

Največja in najlepša
izbera in najsolid-
nejše cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

— Ljudska univerza v Ljubljani opozarja na svoja tečaja italijanskega in nemškega jezika, ker je številno slušateljstvo omejeno in se jih pozneje ne bo sprejemalo. Informacije in vpisovanje od 16 do 19 v poslovnem lokalu. Gosposka ulica 15, pritličje, 8. vrata.

— Solnine so visoke. Starši s številnimi otroci organizirajte se in pristopajte v društvo »Družina!« Le v organizaciji je moč!

— Podporno društvo žel. uslužbencev in upokojencev v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da so po nalogu oblasti volitve delegatov, ki bi se imele vršiti danes, dne 11. oktobra t. l., do nadaljnjega odložene.

— Konjeniki — obvezniki in častniki, ki morajo imeti lastnega jahalnega konja z opremo, se opozarjajo, da bo vojaška oblast v bodoče priznavala le kompletno sedlo »M. 29c«, čigar opis se dobi pri poveljstvu vojnega okrožja.

KINO KODELJEVO Telefon 31-62

Danes ob 16, 18 in 20.30 in jutri ob 20.30 uri

Grace Moore v svojem najboljšem filmu

Cilju nasproti

— Prirodopisno društvo začenja svoj cikel poljudno-znanstvenih predavanj s predavanjem našega znanega letalskega strokovnjaka univ. doc. dr. ing. Kuhelja, ki bo govoril o jadralskem letalstvu, o športu torej, ki je v zadnjem času zavzel širši razmah tudi v naši ožji domovini. Znanj so nam uspehi naših mladih jadralcev v letošnjem poletju na Blokah, ki so vzbudili gotovo najlepše nade za nadaljni razvoj. Predavanje bo v torek, 13. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Vstopnina znaša 6, 4 in 2 Din.

Tečaji fiziološke (zdravstvene) telovadbe

za dame — gospode — otroke — vsak torek, četrtek, soboto od 6. ure zvečer dalje v telovadnici na učiteljsku. Prijave od 14. t. m. dalje istotam.

— Vsled izrednega povpraševanja po surovih kožah se je usnje zadnji čas podražilo za ca 30%, zaradi česar so se dvignile tudi cene čevljiarskih izdelkov, kar blagovito občinstvo upoštevati in vzeti na znanje. Uprava »Združenja čevljarjev v Ljubljani«.

— Abiturijent brez sredstev — sprejet v duhovno semenišče, prosi usmiljena srca za kakšen dar v gotovini ali v blagu. Nujno potrebuje perilo in vso obleko. Darova sprejema uprava »Slovenec«.

— Gramofonske plošče in gramofone biveše tvrdke A. Rasberger dobite po razprodajnih cenah v Delmatinovi ul. 10 nasproti hotela Strukelj.

— Klub izloženih aranžerjev v Ljubljani poziva svoje člane, da se udeležijo pogreba umrlega člana javnika Oskarja, ki bo v ponedeljek, 12. t. m. ob 15 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

— Poučujem vse predmete nižjih srednjih in ljudskih šol za hrano ali majhno odškodnino. — Sprejemam tudi kakršnokoli časno ali trajno zaposlenje. Cenj. ponudbe poslani na uredništvo »Slovenec« pod »Brezposelni učiti. abit.«.

— Kemično čistilne obleke SIMENC, Kolodvorska ulica 8 m sprejemalnice: Knaflicjeva 2.

— Opozarjam osebe, ki so dne 7. t. m. (v sredo) med 17. in 18. izvabile s seboj mladelega psa, nemškega ovčarja, popolnoma črne barve, pred klasično gimnazijo in Narodnim domom ter ga odvedle proti Tivoliju in Bleiweisovi cesti, da ga takoj vrnejo lastniku: Cesar, Gospodstvska cesta 10-1.

**Pridobivajte novih
naročnikov!**

Rimske starine v Stični

Stična in njena okolica se ponašata z zelo dolgo in bogato preteklostjo. Davno pred prihodom Rimljanov v naše kraje je tej dolini cvetela visoko razvita kultura, ki je morala imeti za predpogoji tudi izredno številno, oziroma gosto naseljeno prebivalstvo. Najstarejše kulture v tem okrožju, ki jih poznamo, segajo visoko gori v 1. tisočletje pr. Kr., ko je celo južnovzhodno Evropo preplavilo prebivalstvo ilirskega porekla, razdeljeno v neštevilo plemen in rodov. Ta doba je v stičnem okolišu zapustila nešteto sledov v obliki gomil, to je grobov, naloženih v obliki višjih ali nižjih hribočkov, gričev. Gomile se nahajajo — zelo značilno — bolj ali manj strnjeno vzhodno od Stične, med Virom in St. Vidom. Mnoge izmed njih so že prekopane, nekatere strokovnjaki, večina pa ne. Po sredi 1. tisočletja so ti kraji brez dvoma prišli v dotik z mlajšimi, to je keltskimi rodovi. Kje so se nahajala bivališča teh kakor tudi ilirskih ljudstev in kakšna so bila, ni še natančno znano, vendar pa imamo v ozidju pod Gradiščem, v tako zvanem »cvingerju«, pred seboj po vsej priliki obrambno napravo tedanjih naselbin.

Okrog Kristusovega rojstva so prišli tudi v te kraje Rimljani, vendar pa je značilno, da večina njihovih sledov ne leži v okolišu gomil, temveč najraje na stiški strani ter na pasu, ki tej odgovarja onstran železniške proge (Crnelo itd.). To opazovanje bodo morda kasnejša raziskovanja ovrgla kot nepravilno, iz dosedanjih najdb je pa vsekakor jasno razvidno in upravičeno. Rimska kultura v teh krajih zaostaja po bogastvu

Steklena čaša iz Črnelega. — Merkur.

za predrimsko, kljub temu je pa še vedno na visoki stopnji. To dokazuje med drugim steklena čaša s podobami bogov, nastala okrog konca 1. stol. po Kr. najbrž v Sidonu in najdena v Črnelem. Čašo hrani Narodni muzej v Ljubljani in je precejšnja znamenitost, kajti razen ljubljanskega primera je znan na svetu samo še en primer in ta se nahaja v Leningradu.

Tudi lega, oziroma kraj rimske naselbine nam še nista znana; deli zidovja prihajajo sicer na raznih krajih na dan, in so verjetno ostanki rimskih bivališč, niso pa prišli v taki celoti, da bi nekje lahko zanesljivo rekli: tu je bila rimska naselbina. Tudi imena ne vemo. V znani Peutingerjevi zemljevidni karti iz 4. stol. po Kr. se natančno na onem mestu, ki bi odgovarjalo današnji stiški kotlini, nahaja ime Acervo, ki ga je A. Müllner raztolmačil kot ad cervos, to je »pri gričih, gomilah«. In zaenkrat se moramo s to razlago zadovoljiti.

Da pa imamo tako malo stavbnih sledov iz rimske dobe, bo vzrok nemara še druge. Po vsej priliki smemo domnevati, da beli menihi niso prišli v Stično kot v neko puščavo, temveč da je bila povod za njihovo naselitev v tem kraju ravno tisočletna zgodovina, kultura in naseljenost te kotline. Ta domneva bi popolnoma ustrezala duhu in mišljenju onih meniških redov, ki so bili po za-

Nagrobni napis na kamnu s Herkulom.

lonu antike ustanovljeni kot prvi in med te šteje bratski red cistercijanov, benediktinski. V zvezi s tem se nikakor ni moglo ohraniti misli, da je kraj, kjer stoji današnji stiški samostan, v najožji zvezi z mestom kake rimske zgradbe ali naprave. Samostani imajo pogosto bogato slavbno zgodovino za seboj, vsepovsod pa izredno bogato kulturno zgodovino. Zaradi tega je verjetno, da bi izkopavanja na stiških vrtovih in dvoriščih prinesla na dan še marsikako zanimivo in dragoceno. Med take lahko štejemo tudi kamne, ki jih vidite v sliki.

Ko so l. 1900 delali turbino za mlinom, so 2 m globoko pod zemljo našli lep nagrobni kamen, ki kaže na reliefu odlomljeno figuro Herkula s troglavim peklenskim psom Kerberom. Kamen je

danes še 1 m visok, 0,56 dolg in 0,39 širok. Na prednji strani je nosil napis, ki ga kaže druga slika. Če nas vse ne vara, gre za nagrobnik nekakega vojaka, častnika; kamen so verjetno izsekali v bližnji okolici, ker ima vse iste značilnosti kot skalovje v teh krajih; nekak apnenec. Zanimiv pa je kamen zaradi reliefa in motiva. Herkul je kot eno natežnih njemu naloženih nalog izvršil

Spodnji del vojaškega nagrobnika. Ščit in kratak meč.

vrače težavno zadevo, namreč pripeljal psa Kerbera iz pekla in tu ga vidimo, kako drži lajajočo zverino z levico na povodcu. Ta motiv, ki je v najožji zvezi s predstavami starega veka o posmrtnem življenju, je na kamnih naših provinc jako redek; daleč naokrog bi moral iti iskat analogij. Pogostejši je v Italiji in na zapadu, odkoder je kamnoseški vzorec brez dvoma prišel. Kot mitološki relief Herkulovega pravilničnega tipa je pa v Sloveniji najbrž edinstven in za samostanski lapidarij v Stični dragocena pridobitev.

Pod »velbom«, prehodom, kjer se nahajajo znani štukoreliefi, so našli pred kratkim drug nagrobnik iz apnenca, ki je prav tako vojaškega značaja. Ker je kamen služil za tlak v prehodu, je razumljivo, da je tako razbit. Danes je ohranjena le še spodnja polovica spomenika (1 m v., 0,93 š., 0,13 debel). Viden je del črk, ki se dajo dopolniti v POSVIT (= je postavil); stranske okvirje tvorijo stebri, ovili z vinsko trto. V spodnjem pravokotnem delu pa nahajamo med dvema polpalmetama (okrasek) okrogel ščit z umbo in sredi (grba štita), levo od njega pa kratki meč bajonetne oblike, tipični rimski paraonij. Tudi ta kamen ni kar tako; vojaški atributi te vrste v naših provincah niso tako pogosti kot v rimski Germaniji in Galiji, v Panoniji so pa pogostejši ob limesu na Donavi. Za stiški lapidarij je lepa pridobitev, skupno s prvimi, če je ta res vojaški, ter z onim kamnom, ki so ga našli avgusta na Groharjevi cesti v Ljubljani, je pa to tretji letos na novo pridobljeni vojaški spomenik. Tedaj za revni slovenski škododolni lapidarij lepa bilanca letošnjega leta.

Herkul s psom Kerberom — Relief na nagrobniku

Ni pa to vse, kajti menda v stiškem samostanu ni mesta in ne zgradbe, ki ne bi imela kakega antičnega spomenika ali spolija v sebi. Zanje marsikdo niti ne more vedeti, kot je razvidno iz sledečega: Za temeljni kamen južnovzhodnega ogla »marofa« na stiškem gospodarstvu služi krasen rimski nagrobnik s celo pokončno stojajočo figuro umrlega. Bržčas je kamen iz precej poznega časa. Je pa težko viden in če ne bi vedel zanj neki starejši brat, ki je bil menda zraven, ko so kamen pred več kot 30 leti zazidali, bi nikdo ne slutil, da se za silno gostim bezgovim drevesom, ki tam raste, skriva tako lep spomenik. Zeleni je, da se kamen čimprej vzame iz zidu, kajti tudi z njim se bo slovensko nagrobniško gradivo zelo obogatilo.

Iz vsega tega pa lahko razberemo, da stoji samostan belih menihov na tleh velike kulturne tradicije, ki sega daleč iz predzgodovine v novi čas. Ne vem, če je kak obiskovalec samostana, ki ne bi tega njegovega častiljivega starinskega ozračja takoj začutil in ga odnesel s seboj kot dragocen spomin na Stično. R. Ložar.

Zg. Sv. Kungofa

Slovo učitelja g. Bajleca. Nismo prirejali poslovnih večerov, le tiho in skromno, toda prisrčno je bilo njegovo slovo, po njegovi želji. Kakor je bil vedno za svojo osebo skromen, ga prosimo, naj nam ne zameri, da mu še na tem mestu posvetimo nekaj vrstic kot znak velike hvalečnosti za ves izredni trud pri vzgoji naših najmlajših. Preprost in skromen je bil, zato pa je njegov vzgojni plug tem globlje zaoral v srca naše mladine. Dve leti je bil pri nas in v teh dveh letih je pokazal, kaj lahko doseže učitelj, če je na svojem mestu. Ne pretiravamo, ako trdimo, da je gosp. Bajlec rojen za učitelja. Otrokom je bil starejši tovariš in njegova avtoriteta je imela neverjetno moč. Rad jih je imel, saj je imel zanje le izraz »moji otroci«. Mladina je to kmalu spoznala in se ga je z vsem srečam oklepala. Z lepo besedo in dobrim vzgledom je dosegel vse, kar je hotel. Sin kmečkih staršev je in zato se je znal tako globoko vživeti v težke razmere naših ljudi. Ni mu bilo za veseljačenje, ne za hrupne družbe, ni iskal za-

TRGOVEC z OBUTJO:

Moje blago pride resnično mnogo bolj do izraza, če je trgovina dobro razsvetljena. Toda stroški za tok se mi ne smejo povečati. Pa saj ti stroški tudi niso večji, ker uporabljam

Tungsram

ⓓ NITKA V OVOJNI VIJAČNICI
več svetlobe — za isti denar

Elektrifikacija napreduje

9. t. m. so bile priključene na banovinsko omrežje vasi Hotemež, Loka pri Zidanem mostu in Marjin dvor. Banovinske elektrarne so v letošnjem letu potegnile daljnovod od St. Janža do Sevnice, Boštanj in Radeč in nadaljuje sedaj s priključevanjem posameznih vasi na ta daljnovod. V kratkem bodo priključene na banovinski daljnovod tudi Radeče pri Zidanem mostu, ki dobivajo trenutno električni tok od dveh krajevnih elektrarn, ki pa potrebam kraja ne zadoščajo. Zanimivo je ob akciji banovinskih elektrarn zlasti dejstvo, da je Fala že skoraj pred 10 leti v bližini teh krajev napeljala svoj veliki daljnovod do Trbovelj. Vse do zadnjega časa se Fala ni potegovala, da bi izpeljala elektrifikacijo tudi teh krajev. Sedaj pa, ko so tudi banovinske elektrarne glede na želje in potrebe prebi-

valstva privedle svoj daljnovod v te kraje, je nenkrat tudi falska elektrarna pokazala zanimanje za elektrifikacijo. Značilno je zlasti to, da je falska elektrarna v teh krajih svoje pogoje za elektrifikacijo precej prilagodila pogojem banovinskih elektrarn, česar v drugih krajih, kjer banovinske elektrarne še nimajo svojega omrežja, nikakor ne stori. S tem, da je daljnovod že potegnen do Radeč pri Zidanem mostu, je dana možnost za elektrifikacijo vsega Posavja med Sevnico in Radečami in bodo v kratkem dobile vse vasi v tem pasu elektriko. Gradi se tudi že daljnovod od Sevnice proti Krškemu, kjer že dalje časa grade lokalno omrežje. Hišne instalacije po hišah v Krškem pa so skoro že vse dokončane. Zato bo tudi Krško še to jesen elektrificirano.

Po novih potih k cilju

Zavod, ki ga pripravlja Društvo za varstvo deklet za ogrožena dekleta, bo vzgojni in učni zavod, ki bo pokazal tem mladim dekletom, ki jim je bilo do sedaj brezdelje višek sreče in pohajkovanje ter nastavljanje po cestah edino veselje, tudi prav od blizu lepoto in vrednost dela. Z najsličnejšim delom: gospodarskim, hišnim, vrtnim, lažim gospodarskim, dalje z raznimi načini domače industrije, kakor s plehtilstvom, plehtarstvom, vezenjem, šivanjem in še z drugimi jih bo zaposloval. Poleg tega jim bo lepo družinsko življenje v zavodu tudi vzor, kako si bodo pozneje v življenju tako življenje lahko same ustanovile. Ves način družinske vzgoje bo tako prikrit, da bodo dekleta s svojo nadziralnico tvorile po več malih družin, ki se bodo po tem shajale k skupnemu delu, k skupnim obedom, skupnim izprehodom, skupnemu učenju, v ostalem pa bodo svojo malo družinico napravile kolikor mogoče prijetno. Kakor je iz teh dosedanjih načrtov razvidno, namerava društvo prav resno vse te neobglenke vrniti socialnemu življenju ter jih napraviti za vredne in koristne člane človeške družbe, kateri so se zaradi svojega asocijalnega obnašanja odtujile.

Na zelo simpatičen način pripravlja društvo tudi nabirko za ta svoj zavod. Če ideja, da vsak darovalec s svojim darom postavi trajni spomenik svojemu dragemu pokojniku, je zelo posrečena. Tudi to, da za posamezno vsoto lahko prispeva več oseb in tudi še to, da se vsote lahko plačujejo v obrokih, je izredno posrečena misel. Ker je bilo zadnji teden že več tozadevnih vprašanj, sporočamo danes ponovno:

Vsota, potrebna za opremo ali ureditev ene sobe znaša 2000 Din.

Vsota 500 do 1000 Din je potrebna za vzdrževanje enega ležišča.

Vsota 100 do 500 Din pa se bo porabila za temeljno ureditev zavoda.

Vsi darovalci teh zneskov imajo pravico, da predlože z darom tudi naziv za prostor, ki ga bodo opremili. Imena so lahko različna, bodisi imena pokojnikov ali velikih naših mož ali žena, ali svetopisemski izreki, ali zgodovinska imena.

Vsote od 10 do 100 Din se bodo porabile prav tako za ureditev in opremo zavoda in bodo darovalci ovekovčeni v posebni knigi, ki se bo hranila v zavodu.

Tako je vsakemu, bogatemu in revnemu, dana možnost, da prispeva k temu človekoljubnemu zavodu, ki bo s svojim delom, vzgojo in poukom v rednih razmerah vračal ona dekleta, ki so jih neredne in razvrane življenjske razmere odtujile in spravile na stranska pota.

Da bodo ta dekleta po preteku določenega časa, ki jim bo potreben za predvzgojo, tudi duševno in duhovno vstale, je umevno, ker bo vse vzgojno delo zavoda v takih rokah, ki znajo dvigati in opirati in jih bodo spremljala taka srca, ki razumejo bedo izgubljenih in jim hočejo pomagati. Zelo je pričakovati, da bo to delo tudi blagoslovljeno. Ako je svet, greh in slaba družba te mlade duše odtujeval lepemu življenju in Bogu, je skoroda nemogoče, da bi čisti in lepi nameni, vodili te duše nazaj v lepo življenje in k Bogu, ostali brez uspeha.

Zagorje

Igra. Danes, v nedeljo, ob 7 zvečer vsi na krasno Grillpavzerjevo žaloigro »Ljubezni in morja valovi«, ki jo vprizori Prosvetno društvo v Zadrskem domu.

Obletnica. Oblednice tragične smrti Nj. Vel. kralja je obhajalo Zagorje na zelo svečan način. Na hišah so bile razobešene zastave na pol droga, molitev v cerkvi pa se je udeležilo zastopstvo rudnika z ravnateljem inž. Biskupskim na čelu, župan Prosenec z občinskimi uradniki in odborom, zastopniki uradov, rudarji v kroju in z zastavo, enako gasilci, vse tri žole in dosti občinstva.

okroženih družb, pri njem so bili vsi enaki, vsi enako dragi. Hudo nam je, da odhaja od nas, ali vendar nam želimo, da se dobro počuti in svoji rojstni krajini, kamor si je tako srčno želel. Izpolnila se mu je tako zelo negovana želja, da pride s svojo mlado gospo na skupno mesto. Ob njegovem odhodu izražamo še edino željo: Takih učiteljev nam dajte, takih vzgojiteljev rabi naš narod, ki brez reklame in brez kričanja delajo, tako delo rodi obilen sad!

Stanovska organizacija banovinskih uslužbencev

Na zadnjem občnem zboru banovinskih uslužbencev in upokojencev je bilo navzočih nad 300 banovinskih uslužbencev, po delegatih pa je bilo zastopanih še 500 ostalih uslužbencev. Občni zbor je imel predsednik višji računski inšpektor g. Pirc Jože, ki je pri otvoritvi predlagal pozdravno in zahvalno pismo g. banu dr. Marku Natlačenu ter obema slovenskima ministroma gg. dr. Korošcu Antonu in dr. M. Kreku.

V svojem poročilu je g. predsednik povdarjal v glavnem sledeče:

Društvo je bilo ustanovljeno l. 1935 na podlagi pravil, odobrenih že v letu 1932. Ker so bila prvotna pravila nepopolna, je upravni odbor pripravil izpremembo pravil na podlagi dveh načel, to je, da se uvede v društvo popolna demokracija in decentralizacija. V pravilih je predvideno, da so člani društva lahko vsi uslužbeni banovine, ne glede na položaj in stranko. Posebno je povdarjal, da so se pritegnili k društvu tudi banovinski cestarji, ki so bili dotlej brez vsake strokovne organizacije. Omenjal je nadalje socialno akcijo, ki jo je društvo začelo za svoje člane, to je predvsem skrb za cenejšo dobavo življenjskih potrebščin in zgradbo stanovanj hiše za banovinske uslužbence. Očrtal je nadalje težavno borbo za doseg polovične vojnne na državnih železnicah ter druge akcije in intervencije, ki so bile storjene v interesu banovinskih uslužbencev. O podrobnem delu društva je poročal tajnik g. Granda Miha, ki je v svojem daljšem poročilu očrtal vsa vprašanja, ki jih je društvo reševalo v tej poslovni dobi. Iz njegovega poročila posnemamo, da šteje društvo danes okrog 800 članov. Spisov je bilo rešenih in odpisanih nad 400. Društvo je priredilo več poučnih ekskurzij in vodilo račun o vseh interesih članstva, tako glede službene obleke služiteljev, povečanja števila pragmatičnih mest za služitelje in zvaničnike, itd. Posebna pažnja pa je bila posvečena organizaciji društva. V ta namen je priredilo več konferenc v podeželju in poživilo tako stik članstva. Po izčrpnem poročilu tajnika je sledilo poročilo društvenega blaginika g. Pogačarja Valentina, viš. računskega inšpektorja, ki je predložil obračun društvene imovine. Kljub nezadnji članarini izkazuje društvena imovina nad Din 7000 prebitka.

Poročila društvenih funkcionarjev so bila na predlog nadzornega odbora soglasno odobrena.

Nato so sledile volitve, pri katerih so bili z velikim navdušenjem izvoljeni v upravni odbor: Pirc Jože kot predsednik, kot člani pa: ing. Porenta, Granda, Pogačar, Puš Ludvik, Kosmač, Jeršin. Izvoljenih je bilo tudi 5 članov v širši upravni odbor ter člani nadzornega odbora in razsodišča.

Po volitvah se je razpravljalo o samostojnih predlogih, ki jih je pripravil upravni odbor. Predlogi so se tikali predvsem vprašanja bolniške in posmrtni preskrbe, dalje glede ureditve službenega razmerja in delovnega časa banovinskih cestarjev ter glede izboljšanja pravilnika o polovičnih voznih nalogih za banovinske dnevničarje in cestarje.

Debata je bila vsekakor stvarna ter je pokazala, da vlada med banovinskimi uslužbenci trdna volja, da napravijo svojo strokovno organizacijo močno in silno, ki bo mogla vsak čas zaščititi njihove interese.

Občni zbor je dokazal, da je društvo banovinskih uslužbencev na najboljši poti, da postane dejansko dobro urejena strokovna organizacija te široke javnih nameščenec.

Litija

Zima - mráz. Tudi pri nas je zimski metež napravil ogromno škodo po polju, še večjo pa po sadovnjakih in gozdovih. Poljska okolica je najbolj trpela. Tam je sneg polomil skoro vsa sadna drevesa, na katerih so bili še sadeži (jabolka, hruške ter pozne breskve). Tudi brajre gozdovja je polomil. V gozdovih je dreve pokalo, kakor ob kaki veliki bitki. — Nedorozori ajdi je silno škodovala slana, popolnoma pa jo je uničil sneg, ki je njive pobelil in zasnežil tudi do pol metra na debelo. — Na Preski so snežni zameti, da je prehod čez sedlo nemogoč. Kmetje imajo na poljih še krompir, repo, peso in zelje; če se vreme ne zboljša, bodo še ob ta skromni pridelek. — S to zgodnjo zimo so naš revni kmetje še ob zadnjem nado, da bi v toplih jesenskih dneh po gozdovih zrastle naše gozdno-gobje bogastvo nabirali. Iz izkupička si je v mnogih hišah družina nakupila potrebno obutev in oblačila za mrzle, mokre zimske dni.

Zborovanje Sedejeve družine

V četrtak zvečer je sklicalo matično društvo Sedejeva Družina zborovanje priseljenih duhovnikov, članov SKAS, učiteljev, učitelje in drugih stanov v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani. Zborovanje je vodil društveni predsednik g. dr. Ivo Česnik, ki je takoj po pozdravnih besedah pozval zborovalce, naj v enominutnem molku in trikratnim slava-vzklikom počaste spomin Aleksandra I., kralja-Zedinitelja, ki je pred dvema leti postal žrtev brezvestne zločinske roke; prav tako so navzoči počastili tudi spomin preroka in našega voditelja v lepo mlado Jugoslavijo, pokojnega dr. Janeza Ev. Kreka.

Takoj po komemoracijah je dobil besedo g. prof. dr. Karel Capuder, ki je v izbranih besedah govoril o dolžnosti naroda in zlasti njegove inteligence do narodnih manjšin. Na podlagi njegovih izjav naj sta bili soglasno sprejeti tri dve resoluciji:

1. Slovenska inteligenca ima dolžnost, da usmeri znanstveno in umetniško ustvarjanje tako, da se kaže kulturna skupnost vseh Slovencev brez ozira na politične meje.

2. Vsa naša narodna vzgoja mora biti slovensko in jugoslovansko, versko in idealistično usmerjena, mora globoko prešiniti ves narod z zavestjo dolžnosti, ohraniti polnomočno vsa narodna posest in narodne dobrine, ki smo jih prejeli od svojih prednikov.

Gosp. dr. Česnik se je govorniku za njegove vzpodbudne besede, ki so dale tri dve važni resoluciji iskreno zahvalil ter povabil g. dr. Petra Dvornika k besedi, ki je razvijal misli o praktičnih nalogah Sedejeve Družine za narodno manjšino. Na podlagi njegovega referata so bile zopet soglasno sprejete štiri velevažne resolucije:

1. Sedejeva Družina izraža ob priliki prvega zborovanja katoliškega starešinstva iz Primorja prevzvišenemu jugoslovanskemu episkopatu naj-globlješino sinovsko udanost. Ko ugotavlja, da je prevzvišeni episkopat izmed vseh faktorjev v Ju-

goslaviji izvršil najbolj svojo dolžnost do naših bratov in sester ob Soči in Adriji, mu izreka naj-toplejšo zahvalo za ves trud in vso ljubezen. Uda-no tudi prosi, da ohrani svojo veliko skrb in lju-bezen do njih tudi v bodočnosti.

2. Sedejeva Družina pošilja svoje vdane in zveste pozdrave tudi častiti duhovščini ljubljanske in lavantinske škofije. Zahvaljuje se ji za veliko ljubezen, ki jo je izkazala našemu narodu v Julij-ski Krajini in jo prosi, da še vedno bolj goji v ljudskih množicah pri svojem pastoralnem delu ljubezen do bratov onkraj državnih meja in budi smisel in zanimanje za njihove kulturne ter ver-sko moralne potrebe.

3. Sedejeva Družina pošilja bratovske po-zdrave Prosvetnim zvezam v Ljubljani in Mari-boru in njihovim prosvetnim društvom, obnovljeni Slovenski Straži v Ljubljani in Mariboru, Akadem-ski in Slovenski dijaški zvezi. Zahvaljuje se jim za vse delo, ki so ga izvršili s svojimi predavanji in drugimi prireditvami med svojimi člani in na-rodom za narodne manjšine in jih prosi, da svoje delo v omenjenem smislu v bodočnosti še poživijo in poglobijo. Sedejeva Družina je pripravljena pri tem delu pomagati z vsemi svojimi silami.

4. Sedejeva Družina poziva vse svoje člane, da pristopijo v organizacije gostoljubne domače zemlje in da vršijo v okviru teh organizacij svoje blagonsko poslanstvo za svoj rod onkraj meja narodne države. Prosi tudi in poziva svoje člane, posebno pa člane duhovnike, profesorje, učitelje in književnike, da se prav živahno udeležujejo v svojih stanovskih organizacijah in da v okviru teh prav pridno širijo zanimanje za usodo bratov ob Soči in Adriji ter v Korolani.

Gosp. predsednik dr. Česnik se je zahvalil gospodu predavatelju in vsem navzočim za ude-ležbo z vročo željo, naj bi te resolucije obrodile žlahten in obilen sad v korist vsemu slovenskemu narodu.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. št. br. 15.455 od 25. V. 1935.

Maribor

□ Priprave za volitve v mariborski okolici. Okrajno sodišče v Mariboru je potrdilo kot prvo listo za občinske volitve v okraju Maribor levi breg listo JRZ z nosilcem ministrom v p. Ivanom Veseniakom za občino Košaki-Sv. Peter. Sploh je poslalo ob priliki sestavljanja kandidatih list politično življenje v mariborski okolici zelo ži-valno. Pristajši JRZ se udeležijo volitev v vseh občinah. Posebno živalna borba se bo razvila za občine Košaki, trško občino Sv. Lenart-Sv. Trojica, za Velko in Zgornjo Kungoto. Po dru-gih občinah bodo večinoma postavljene samo liste JRZ. Dan za dnevom se vršijo po občinah volitni sestanki in se opaža, da prestopajo v la-bor JRZ odlični predstavniki drugih političnih grup ter osobito zagovorniki zdravega gospo-darstva. JNS si nikjer ne upa postaviti liste s svojim imenom.

□ Izprememba v banskem svetu. Razrešen je banki svetnik dr. Rudolf Ravnik, odvečnik iz Maribora. Na njegovo mesto je imenovan za banskega svetnika dr. Fero Milčar, odvečnik iz Maribora.

□ Praznik frančiškove mladine. Maribor-ska frančiškova mladina bo danes razvila svoj prapor. Spored slavnosti je sledeč: Popoldne takoj po pridigi bo v frančiškovi baziliki blagoslavitev novega prapora, ki jo izvrši vrhovni vodja frančiškove mladine, ljubljanski gvardijan p. Krizosim Sekvanec. Slede slovesne lijanje, nato pa bo sprejeto mladine z novim praporom na čelu v Mladinski dom v Cvetlični ulici, kjer se praznuje s pesnim sporedom nadaljuje. Stari in prijatelji mladine prisrčno vabljene.

Perje, puh, pernice

nudi najceneje

Koroška c. 8 **FR. NOVAK** Vetrinška 7

□ Smrt znanega moža. Na Koroški cesti 22 je večeraj zjutraj umrl po daljšem bolehanju upo-koljeni višji poštni kontrolor g. Franjo Čuš, star 64 let. Pokojnik je bil v povojnem Mariboru popu-larna osebnost, znan šahovec in družabnik. Če-nili so ga tudi kot izvršnega uradnika. Za njim žaluje soproga, lastnica znane gostilne Vigec na Koroški cesti. Blagodeja moža bodo položili k več-nemu počitku jutri v ponedeljek ob 16. na mest-nem pokopališču na Dobroju. Naj počiva v mi-ru, žalujočim naše sožalje!

□ Akademski kongregacija ima svoj prvi sestanek za leto 1936/37 v ponedeljek 12. okto-bra ob 8. (20) uri zvečer v kapeli pri oo. franči-skih. Stari in novi člani iskreno in vladno vabljene.

□ Gostovanje ljubljanske opere. V torek bo gostovala v Mariboru ljubljanska opera z »Ma-dame Butterfly«. Režijo vodi in dirigira kapelnik N. Sirof. V glavnih partijah nastopijo primadana Zlata Gunginecova, Kogejeva, Goslić, Janko.

□ Zahvala »Poštne roge«. Pevsko druš-vo mariborskih poštarjev »Poštne roge« se naj-prisrčneje zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k tako častni in lepi praznovanju 10-letnega druživ-nega jubileja.

□ Moštarska izpitna predavanja v Mariboru se zaradi predavateljeve odsotnosti začasno prekinajo in se nadaljujejo prihodnji četrtek, dne 15. oktobra ob običajni uri. — Prijave za obrtni knjigovodski tečaj in za računski tečaj se še sprejemajo.

□ V graničarja se je prelevil in plenil pol-nike. Na Lutrarskem vrhu so prijeli nekoga 27-letnega Roka A., ki si je izposodil od svojega priatelja vojaka na dopustu njegovo uniformo. Predoblekel se je ter šel na mejo, kjer je pre-gledoval potnike. Nekemu moškemu je pri »pre-iskavi« izmaknil ves njegov denar.

□ Veliki vlomi v okolici. V Zgornjem Dup-leku je bil izvršen vlom v prodajalno Greifove tovarne usnja. Vlomili so odnesli za 3400 Din raznih izdelanih kož ter odpeljali 600 Din vredno kolo. — V Gačniku je bil izvršen vlom v stanova-nje posestnika Ivana Tuša. Vlomilec mu je odne-sel za 4000 Din razne obleke ter dve uri. Zlikov-ca so orožniki kmalu izsledili ter ga zaprli.

□ Sladki kmečki kruh. Pekarna Rakuša, Koro-ška cesta 24.

□ Kožuhovina v veliki izbiri in strokovna iz-delava pri S. m. k. o. Kralnz, Gosposka ulica 37.

□ Med. univ. dr. Alfonz Wankmüller zopet redno ordinira od 14-15 — Gosposka ulica 23. (Hiša Spodnještajerske ljudske posojilnice.)

Celje

□ Zalna seja mestnega sveta celjskega. V petek ob pol 8 zvečer je bila ob priliki druge ob-letnice marsejske tragedije v posvetovalnici na mestnem poglavarstvu zalna seja celjskega mest-nega sveta. Župan g. Mihelčič se je v toplih be-sedah spominjal dne, ko je Jugoslavija na tragičen način izgubila v Marseilleu svojega najboljšega vo-ditelja in očeta. Zalni seji so poleg članov mest-nega sveta prisostvovali tudi okrajni glavar g. dr. Zobeč, predstojnik mestne policije g. Törner in magistratni ravnatelj g. Šubie.

□ 60 letnico svojega rojstva praznuje danes g. Rupnik Ivan, preglednik finančne kontrole v pokouju. G. Rupnik je doma iz Smarja pri Jelšah, kjer je obiskoval tudi ljudsko šolo. Služil je tri leta kot vojak v Gorici, nato pa 23 let pri finančni kontroli. L. 1917. je stopil v pokoj in se naselil v Celju, kjer je bil najprej poduradnik pri Ja-dranski banki, sedaj je pa že več let v službi pri Hranilnici dravske banovine. G. Rupniku, ki ga posebno odlikuje ljubezen do revežev, želimo ob 60 letnici, da bi dočakal še mnogo srečnih in ve-selih let.

□ Apologetični odsek DMK sporoča vsem svojim članicam, da bo ta teden redni sestanek članic v torek ob pol 8 zvečer v Orlovskem domu. Pridite vse!

□ Sneži kakor o Božiču. V petek smo imeli zopet lepo vreme, večeraj zjutraj je pa začelo sne-žiti, kakor bi bili že sredi najhušje zime. Pre-bivalci, ki prihajajo iz okoliških višje ležečih vasi, pripovedujejo, da je nekje padlo skoraj pol metra snega. Po mestnih ulicah in cestah se sneg sproti topi in je povsod velika brogza.

□ Občni zbor Družabnega kluba v Celju se bo vršil v petek, dne 16. oktobra, ob 8 zvečer v klubovi sobi hotela »Evropa«. Vabljene vsi člani, kakor tudi vsi lanski plesalci.

□ Prvi prosvetni večer katoliškega prosvet-nega društva bo jutri, v ponedeljek, dne 12. okto-bra, ob pol 9 zvečer v veliki dvorani Ljudske po-sojilnice. Predaval bo vseučiliški profesor g. dr. Franc Veber iz Ljubljane o temi: »Clovek in stroj. Vstopnice se dobe v predprodaji pri dnevni blagajni.

□ Abonma v mestnem gledališču in gostova-nje ljubljanske opere. Vse ljubitelje gledališča opozarjamo, da sprejema Slovenska tiskovna za-druža samo še jutri, dne 12. oktobra, prijave za abonma v mestnem gledališču. Otvoritevna pred-stava bo v sredo, dne 14. oktobra ob 8 zvečer, ko bo ljubljanska opera vprizorila Puccinijevo opero Madame Butterfly.

□ Kino Metropol. Danes »Moderni časi« in najnovejši Merkurjev tehnik. Ob 10.30 in 14 mati-neja »Cigansko deklec.

Hotedršica

Od večeraj (6. okt.) zjutraj dalje neprestano sneži, kakor da smo sredi decembra ali januarja. Danes ob 4 popoldne je snega že 0.50 m in izgle-da, da se ne bo prenehal padati. Sneg je že na-pravil precejšnjo škodo na sadnem drevu, kakor tudi po gozdovih. 70 letni starček zatrjuje, da ne pomni tolikoga snega v prvih dneh oktobra. Tu-kajšnji kmetje imajo na polju že dosti zelja, repe in korenja, tudi krompir imajo poedini še v zemlji.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Nedelja, 11. oktobra: »Florentinski stamnik. Izven. Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprtje. Torek, 13. oktobra: Zaprtje. Sreda, 14. oktobra: Florentinski stamnik. Red Sreda.

OPERA — Začetek ob 20.

Nedelja, 11. oktobra ob 15: Lucia di Lammermoor Izven. Zlataje cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: Vesela vdova. Izven. Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprtje. Torek, 13. oktobra: Dvojna knjigovodstva. Red B. (Go-stovanje v Mariboru: Madame Butterfly). Sreda, 14. oktobra: Zaprtje. (Gostovanje v Celju: Ma-dame Butterfly).

Mariborsko gledališče

Nedelja, 11. oktobra ob 20: »Pohujšanje v dolini sent-Harjanskli. Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprtje. Torek, 13. oktobra ob 20: »Madame Butterfly. — Gosto-vanje ljubljanske opere.

NAZNANILO!

Obenem sporočam cent. odjemalcem, da imam v imenovanem trgovskem prostoru v zalogi bogato izbiro izgot. vpljenih modskih in deških oblik, nadalje vse vrste stofov iz priznanih najboljših inozem-skih in tuzemskih tovarov. • Trgovska lokala Pod trančo št. 1 in Kolodvorska ul. 8. bosta vsebovala istotako bogato izbiro modskega in deškega perila iz lastne tovarne Triglav, ter vse modne potrebine. Obi ke in perilo se izvršujejo tudi po meri in najnovejši modi. • Blagovolite brezob-vestno posetiti me, pri čemer Vam dokazem, da so cene blaga **brezkompromisne.** • Postregel Vas bom vladno in solidno.

J. OLUP - LJUBLJANA

Turizem v Selški dolini

Pod tem naslovom je izšel v »Slovenec« z dne 27. septembra članek, iz katerega je razbrati, da leti glavna krivda nezasedenosti Selške doline po-tom letoviščarjev in turistov na neurejen osebni promet, ali, bolje rečeno, na avtopodjetnika, ki ta promet oskrbuje. K temu nam nekaj pripomb. Cena avtovožnji iz Škofje Loke v Zelezniče (16 dinarjev) res da ni premajhna, vendar moramo upoštevati kakšna je bila do nedavna cesta v Sel-sko dolino nasproti tej v Poljansko, ki je enako draga. Vzroka temu je iskati v cestnem odboru, ki je imel do letos sedež v Kranju in torej ni posvečal posebne pažnje cestam v našem okraju; s prenosom sedeža v Loko smo veliko pridobili, kar lahko vsak izprevidi. Drugi vzrok, da ni bilo mnogo letoviščarjev in turistov v Selški dolini je

Lepe spomene

po nizki ceni dobavlja kamnoseštvo

Kunovar Franjo - Ljubljana

Zahtevajte album

ta, da je ta zelo zaprta ostalemu svetu nasproti izbornim zvezam Poljanske doline s Polhovim gradcem in Vrhniko. Ko bo izpeljana cesta iz So-vice v Bohinjo, bo temu zelo pomagano. Nadalje je treba imeti pred očmi, da je Schmidtova koča, ki je bila v rokah šumske uprave, pogorela in da je sedaj na razpolago edino Krekova koča na Ra-titovu, ki je razmeroma draga, poleg tega pa slaba postrežba in oskrba za kar nosi odgovo-rnost predvsem osrednji odbor. Tudi tu se delajo koraki, da bi prevzel kočo, ne več osrednji odbor, ampak njegova podružnica, o čimer bo veliko po-magano. To bi bilo nekaj poglavitnih vzrokov, zakaj ni Selška dolina tako zasedena, kot je bila včasih in kot bi bilo želeti in kakor tudi zasluži. Kot za sedaj kaže, bo v bližnji bodočnosti dru-gače; pola so načrtana, treba bo le še dela. Ne spuščamo se v nobeno polemiko, ampak samo ugotavljamo dejstva.

Družinska Pratika 1937

bo v petek dotiskana in jo bo knjižovnica v naslednjem tednu že lahko pričela razpošiljati

Mecsnova streha na župni cerkvi v Kranjski gori

Del strehe na župni cerkvi v Kranjski gori na levi strani ladje ob zvoniku je bilo treba popol-noma na novo pokriti z macesnovimi škodlami, in sicer na »trifos. t. i. ena vrh druge. Če namreč ena »fali«, še druga, oziroma tretja drži. V na-ših krajih je taka streha najprejčnejša. Večkrat traja 30, tudi 70 in več let, ne da bi jo bilo treba sploh kaj popravljati. Nekaj posbnege je, da ni-če izmed zdaj živečih župljanov ne ve, kdaj je bila zadnjič župna cerkev lako pokrita. Nekoo, ki ima že 74 let, je rekel: »Ne pomnim jaz in tudi moj oče ni pomnil.« Tesarski mojster Robič Josip, ki je zdaj streho popravljal, trdi: »Tudi moj oče, ki je l. 1915 umrl v 99. letu starosti, se ni spomi-njal.« Iz tega sledi, da je macesnova streha na

Elegantno oblači cenene dame modni atelje Anka Pučnik

Ljubljana - Šelenburgova ulica št. 1

Brezhibni kroji in delo

župni cerkvi stara nad 100 let, nekateri trdijo, da 125 let. Torej bi bila narejena okrog leta 1810. In vendar je skoro še povsem dobra in dostojna. Le pred par leti jo je bilo treba nadomestiti z novo v žlebovih, kjer se slika ladja s kapelama, pa le zaradi pločevine, ki je začela propuščati. Zdej pa del na severni strani, kjer splošno več trpi in je tu in tam že bila slaba. Macesni za zadnjo stre-ho, oziroma za večji del sedanje strehe, so bili posekani, gotovo ob pravem času, na Glavi pod

Matineja kina Union

Ob 11. dop. po znižanih cenah Din 3.50 in 5.50

Tarzan in njegova družina

Danes poslednjič! Napeto in velezanimivo!

Prisankom, nad 1700 m visoko, kjer v soncu in počasi rastejo. Skodle so takrat klali, imenujejo jih »šintlene«, da jih ločijo od žaganih, kakor jih splošno zdaj pripravljajo in ki jih nazivajo kar skodle. Bili so »šintleni« tako skrbno z navadni-mi kovanimi žebli pribli, da je izjavil tesarski mojster, da še nikjer ni tako težko odbijal starih skod. In ko bi človek iz starih »šintlenov« izbral boljše kose in jih porabil pri strehi, bi brez dvo-ma držal še novih 50 ali tudi več let. Dokaz, kako so naši predniki v starejših časih skrbno les izbirali in pripravljali ter svoje delo trpežno iz-vrševali.

— Cenjene naročnike vsakdanjega »Slovenec« opozarjamo na članek »Din 15.000«, ki ga objav-imo na drugem mestu in iz katerega je razvidno, kako velike važnosti je redno in točno plačevanje naročnine.

Cenjenemu občinstvu vladno naznanjam, da sem **trgovski lokal na Starem trgu 2 razširil in na novo uredil**

Naznanila

Ljubljana

1. Prvi koncert v mali filharmonični dvorani, ki se nahaja v l. nadstropju poslopja Filharmonične družbe na kongresnem trgu št. 9 bo jutri v ponedeljek, dne 12. t. m. ob 20. uri. Tudi mala dvorana, ki je izredno akustična je namenjena skoro izključno našemu kulturnemu udejstvovanju, v njej bodo vsi manjši pred-vsem komorni koncerti, izredno pa je primerna tudi za razna predavanja. V ponedeljek otvorimo dvorano s slovenskim koncertom, katerega izvajajo Marjan Li-povšek, Ljudmila Poljanar, Karlo Rupel, Zora Zarul-kova, dalje Slovenski kvintet in Orkestralno drušvo Glasbene Matice poudarjeno z nekaterimi goseljen dr. Konservatorija. Dirigenta sta prof. L. M. Šerjane in Uroš Prevorsek. Izvajala se bodo dela skladateljev Gal-lusa, Jakoba, Jenka, Dvorjana, Forstera, Anton, Lajova, Anton, Ravnik, Janke, Ostero, Slavko, Kogol, Marli, Šerjane L. M. dr. Svaza in Uroš Prevorsek. Vse pri-jatelje naše koncertne življenja vabimo k otvori-tvenemu koncertu jutri v ponedeljek ob 20. uri. Pred-prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

1. Katoliško prosvetno društvo za frančiškansko župnijo bo v torek, dne 13. t. m. ob 8 zvečer pričelo s predavanji za leto 1936/37. Govoril bo g. dr. p. Ro-man Toninec: Uvodno predavanje s sklopišnimi sil. kam. Člani in prijatelji društva vladno vabljene!

1. Sestanek jugoslovanskega kirurškega društva, sekcija Ljubljana, v torek, dne 12. t. m. ob 18. uri v predavateljski ženski bolnišnici v Ljubljani. Spored: Dr. Minar: referat o mednarodnem otoned, kongres v Bolgariji. Dr. Lavrić B.: Emphyema Scharae. Referat o vesoljavskem zdravniškem kongresu v Sofiji. Dr. Peršič: Terapija osterkoryetije.

1. Slovenska prosveta na Kodeljevem. Ženski od-sek Slovenske prosvete na Kodeljevem priredi drevi ob 77. v društveni dvorani svečano prosvato na čast Antona Marjana Slomka. Člani in članice vabljene!

1. Kino Kodeljevo igra danes ob 16., 18. in 20.30 ter jutri ob 20.30 Ciljn naraditi s pevko Grace Moore.

1. Fantovski krožek na Kodeljevem priredi jutri ob 20. uri poslovljni večer svojemu članu Mirčetu Gar-bajsu. Tovariši, pridite vsi!

1. Ženski odsek Slovenske prosvete na Kodelje-vev bo imel v torek ob 20. uri redni sestanek, na ka-terem bo predaval g. Stefan Teulin o svetniških le-gendah.

1. Dekliški odsek Slez, prosv. na Kodeljevem bo imel v sredo ob 20. redni sestanek, na katerem bo g. dr. Fr. Knifšic govoril o modernem ženstvenju.

1. Kat. prosvetno društvo v Spodnji Šiški ima svoj občni zbor dne 12. t. m., v ponedeljek, ob 8 zvečer v samostanski dvorani. Vsi člani vladno vabljene!

1. Kino Viš predvaja danes ob 3.30, 6 in 8.30 zvečer film »Barcarole«.

1. Nočno službo imajo lekarne: danes mr. Lenšek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Viš; jutri: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, mr. Hočvar, Celovška cesta 62 in mr. Garts, Moste.

1. Bomba smeja! Stan Laurel in Oliver Hardy

Neustrašena tovariša

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 11. oktobra: 8 Vesel jutranji pozdrav (plošč.) 8.45 Telovadba (15 minut za ženske 15 minut za moške). Vodi g. prof. Marjan Dobovšek. — 9.30, po-ročila, spored. — 9.45 Prenos cerkvene glasbe iz fran-č. cerkve. — 9.45 Verski govor (dr. Vilko Faldiga). — 10. Koncert jugoslov. glasbe (Radijski orkester). — 11. Prenos okritja spomenika kralju Aleksandru z Jesenice. Slavnosti prisostvuje 300 naših rudarjev iz Francije. — 12.30 Plošče na željah naročnikov. — 13.30, spored, obvestila. — 13.45 Plošče na željah naročnikov. — 13.40 Otroška ura: Štrleček Matiček govori in poje. — 17. Kmet. ura: Jesensko obdelovanje zemlje in gnojenja (g. ing. Simčič Primo). — 17.30 Ura lahke glasbe: Sramot. kvartet (vsega harmonika in kitara solo). — 18.30 Vojnaberg: Ustoličenje na Gosposvetnem polju — vzočna slika. Izvajajo člani rad. izr.ške družine. — 19.30, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nac. ura: Bosanska muslimanka (Hamza Humov. Belgrad). — 19.30 Slovenska ura: Danes okoli Gospe svetne (g. Vla-dimir Regally). — 20.30 Koroški narodni pesni v orke-stralni obliki in v zboru: Pevski zbor »Cankar« in Ra-dijski orkester. — 22.30, vreme, poročila, spored. — 22.30 Operetna glasba (Radijski orkester).

Ponedeljek, 12. oktobra 12. Operetni venčki (plo-šč.) — 12.45 Vreme, poročila. — 13.30, spored, obve-stila. — 13.45 Slavnost slovenski skladatelji (plošč.). — 14. Vreme, borza. — 18. Zlavrniška ura (gosp. dr. Anton Breclj): Svetloba — toplota. — 18.30 Messenger: Dva goloba, snita (plošč.). — 18.40 Kulturna kronika: Le-tošnje priložnosti v našem starinoslovju (g. dr. Rajko Ložar). — 19.30, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Zgodovinar naše nacionalne revo-lucije — prota Mateja Nenadović in njegov sin Ljubo-mir (Dusan Nikolačević iz Belgrade). — 19.50 Zanimi-vosti: Stehanje — rej pod lipo. — 20. Večer komorne glasbe. — 22.30, vreme, poročila, spored. — 22.45 Koncert plesne glasbe. (Sodelujeta Radijski jazz in gosp. Drago Zagari).

Drugi programi

Nedelja, 11. oktobra. Belgrad 1.: 20 Srbski večer. — 23 Kavarska godba. — 23 Plesne plošče. — Bel-grad 11.: 19 Možnost snimanja tujih filmskih podjelj v Jugoslaviji (Djordjević). — Zagreb: 20 Tanburice. — 20.45 Vesel večer. — 22.30 Plesna glasba. — Dunaj: 20 Berstlova gra »Dover-Calais«. — 22.30 Rahmaninova klavirski koncert. — 23.20 Klavirska jazz glasba. — 24 Ciganska glasba. — Budimpešta: 20 Operetni odlomki. — 21.30 Violina in kitara. — 22.30 Ciganska glasba. — 21.30 Jazz. — Trst-Milan: 16.45 Narodne pesni. — 20.40 Orkestralni koncert. — 21.45 Izra. — 22.30 Plesna glasba. — Rim-Bari: 20.40 Verdijeva opera »Rigoletto«. — Praga: 19.55 Jazz kvartet. — 19.30 Bruchova škotska fantazija. — 20. Izra. — 21. Operna glasba. — 22.35 Plesne plošče. — Varšava: 21 Veseli prenos iz Lvova. — 21.30 Solonski orkester. — 22.30 Kvartet. — 22.40 Plesne plo-šče. — Vratislava-Köln: 20.15 Zellerjeva opereta »Hri-bolazec«. — Lipsko: 20 Brucknerjeva V. simfonija. — Strassbourg: 20.30 Narodne pesni in ples.

Ponedeljek, 12. oktobra. Belgrad 1.: 20 Thomasova opera »Mignon«. — Belgrad 11.: 20 Dalimatska žena (Bužančević). — Zagreb: 20 Komorni trio. — 21. Moški kvartet. — 21.30 Lahka glasba. — 22.30 Plesna glasba. — Dunaj: 20 Narodna glasba. — 21 Brucknerjeva VI. sim-fonija. — 22.20 Slavnostni pevci na ploščah. — 23.30 Jazz. — Budimpešta: 21 Brucknerjev večer. — 22.30 Plošč. — 23.15 Jazz. — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba. — 20.40 Pletirjeva opereta »Mola hiša«, nato plesna gla-sba. — Rim-Bari: 20.40 Violina. — 22.30 Plesna gla-sba. — Praga: 19.55 Plesna glasba. — 20.10 Bayerjev balet »Kraljica Luks«. — 21. Simfonični koncert.

NAŠ NOVI PARLAMENT

Belgrad, dne 9. oktobra.

Po dolgih in dolgih letih bo naša narodna skupščina te dni dobila svoj novi dom v lastnem reprezentativnem poslopiju na Aleksandrovi ulici nasproti novemu in staremu dvoru, kjer več sto delavcev tako pred palačo kakor v njeni notranjosti sedaj dokončuje zadnja dela. Na dovršitvi novega parlamenta se dela forsirano, ker bi bil moral glavni podjelnik za izvedbo notranjih del stavbo izročiti v gotovem stanju že dne 1. oktobra t. l., toda se je vsled raznih okolnosti zamudil ter mora biti sedaj nova skupščina gotova do dne 12. t. m. Tega dne bo predsedništvo narodne skupščine prevzelo poslopje nove skupščine, nakar se bodo še tega dne in ostale dni vselile vanjo skupščinske pisarne in razni odbori. Selitev bo gotova do 18. t. m., ko bo palača nove skupščine slovesno blagoslovljena. Naslednjega dne se bo v novi skupščini že vršila plenarna seja, na kateri se bo zaključilo sedanje redno zasedanje ter prečital ukaz kraljevskega namestništva o sklicanju novega rednega oktobrskega zasedanja za 20. t. m. Na seji dne 20. t. m. bo izvoljeno tudi novo predsedništvo narodne skupščine.

Stari srbski parlament

Graditev novega parlamenta pada že v leto 1907. nazaj. Ze tedanja vlada in narodna skupščina predvojne kraljevine Srbije sta uvideli potrebo, da ugled države kakor tudi same skupščine zahtevata, da se čimprej zgradi nov parlament. Zgraditev novih skupščinskih prostorov je narekovala tudi potreba, ker so prostori tedanje skupščine v ulici Kraljice Natalije bili pretesni. Poslopje tega predvojnega srbskega parlamenta stoji še danes ter se čuva kot zgodovinski spomenik. V njej je sedaj ljudsko kino-gledališče. Svoje prostore imajo tu tudi razne narodno-obrambene organizacije. Prostore te skupščine so zgodovinsko važni, ker je bila v njih izbrana in proglašena dinastija Karadjordjevičev. V njej so prebili svoja najlepša leta političnega udejstvovanja najmočnejši srbski politiki, kakor pokojni Pašić, Stojan Protić, Ljuba Jovanović in cela vrsta drugih, ki je bila na njih tedanja mala Srbija tako bogata.

Kralj Peter I. položi temeljni kamen za novi parlament

Ker so bili prostori tega parlamenta pretesni ter niso mogli več v dovoljni meri služiti svojim namenom, je blagopokojni kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj leta 1907. položil temeljni kamen za nov parlament, ki se je potem z velikimi in manjšimi presledki gradil vsa leta do sedanjih dni, ko se ta palača dovršuje in bo prihodnje dni sprejela pod svojo streho poslance in vse skupščinske urade ter številno uradništvo. Načrte za narodno skupščino, ki je zgrajena v stilu italijanske renesanse, je napravil pokojni arhitekt Ilkić. Isti arhitekt je izdelal tudi načrte za notranja dela, ki so izvršena tudi v stilu italijanske renesanse. Tako

leta 1933. pred otvoritvijo Zivkovičevega parlamenta, bo pa imela na razpolago Glasbena akademija.

Zgradba se nadaljuje in konča

Po svetovni vojni se je pojavilo več akcij, da bi se palača novega parlamenta dovršila, vendar se to ni izvršilo. Nakazovali so se samo manjši in večji krediti, da se je poslopje, ki ga je bilo treba samo notranje opremiti in malo vsled spreminjenih razmer preurediti, držalo v dobrem stanju. Radi nedovršitve poslopja sedanjega parlamenta se je čulo več verzij in anekdot. Gotovo je samo to, da je vlada leta 1935. sklenila, da se parlament dogradi in notranje opremi in da morajo biti vsa ta dela gotova do meseca oktobra leta 1936. za otvoritev rednega oktobrskega zasedanja.

Potrebne kredite je vlada pripravila ter na licitaciji oddala vsa dela. Sedaj se, kakor že omenjeno, zadnja dela dovršujejo, kakor: preizkušajo se vse inštalirane najrazličnejše naprave, svetlobni signali itd., nameščajo vrata, perejo hodniki in podobno.

Kakšna je nova palača

Palača nove skupščine stoji morda na najlepšem prostoru v Belgradu, med Aleksandrovo in Kosovsko ulico, nasproti novemu in staremu dvoru. Vrt, sredi katerega stoji palača novega parlamenta, je obdan s sivo kamenito ograjo. Pred visokim stopniščem sta postavljena dva visoka, težka železna droga na masivnih podstavkih za razobešanje zastav. Pročelje parlamenta gleda na Aleksandrovo ulico, odkoder bo vhod za ministre in poslance. Glavni vhod za občinstvo bo pa iz nove ulice izpred nove palače Poštne hranilnice.

Notranja oprema nove skupščine je najmodernejša. Nekatere naprave v njej so zadnja beseda moderne tehnike. Skupščina ima suteran, pritličje in prvo nadstropje.

V suteranu so predvsem prostori za lastno skupščinsko

električno centralo

z Dieselmotorjem 120 HP, ki jo ima skupščina pripravljeno za slučaj potrebe. Drugače imajo skupščinske električne naprave v električni centrali priključitev visoke napetosti 6 KW na mestno električno centralo. Sama skupščinska električna centrala je najmoderneje urejena. V suteranu so nadalje naprave za ogrevanje skupščinskih prostorov z vodo in napravo za ogrevanje večjih prostorov s toplim zrakom. V posebnih prostornih prostorih je kotlovnica s 6 velikimi kotli.

Ogrevanje s toplim zrakom

je najmodernejša naprava v narodni skupščini ter je zadnja beseda v tehniki ogrevanja. Posebne naprave sprejemajo svež zrak iz atmosfere na nivoju zemlje in ga vsesavajo z ogromnimi ventilatorji ter pošiljajo po železobetonskih in pločevinastih kanalih skozi razne prečiščevalce in kondense na podstrežje in so s hitrostjo 12 m na sekundo. Tu pride ta zrak v ogrejevalec, kjer se segreje od 40 do 60°, nakar se deli s posebnimi napravami, ki so na stropu, v veliko skupščinsko dvorano, v dvorano za razgovore, v manjšo dvorano ter ostale večje prostore, kakor dvorane za poslaniške klube. V dvoranah, ki se bodo grele s toplim zrakom, so pri tleh posebne sesalne naprave, ki že izrabljen zrak sprejemajo ter ga s pomočjo ventilatorjev iz teh dvoran pošiljajo ter odstranjujejo na prosto kot že porabljen zrak. V Belgradu je ta naprava sedaj prva. Za vse te naprave, kakor tudi proračune za njihovo izvedbo in nadzorstvo samo nad izvrševanjem teh del so napravili inž. gradbenega ministrstva za elektro-strojna dela Dragoljub Pavlovič, Vinko Petrič in Dragotin Zvržina.

V suteranu so nadalje še prostori za skupščinsko okrepčevalnico, v kateri bo imelo prostora do 400 oseb. Vse stene so lepo poslikane. V vsaki sobi so težki lusteri iz kovanega železa. Stene do višine skoro dveh metrov so obložene s hrastovino. Vsa oprava v teh prostorih je istotako iz hrastovine ter je izdelana v stilu slovenskih kmečkih sob.

Nadalje so še v suteranu prostrani prostori za skupščinske stenografe in stroje piske ter načelnika tega oddelka, prostori za skupščinsko policijo, stanovanja za razne čuvaje itd. Tu so tudi montirane naprave skupščinske avtomatske gasilne centrale.

V suteranu bo tudi glavni vhod za občinstvo, ki bo nato po stopnicah hodilo na galerije, namenjene za občinstvo.

V pritličju samem se pride iz glavnega stopnišča iz Aleksandrove ulice v

impozantni vestibul,

v katerem so filigranska dela v mavcu izdelana res mojstrsko. Vestibul sam je 16 metrov visok. V njem so 4 lože (ložje) s krasnimi peterokrakimi kandelabri. V njem so tudi štirje podstavki za kipe iz jugoslovanske narodne zgodovine. Iz zgodovine Slovencev bo imel med temi štirimi kipi svoje mesto tudi kralj Samo. Iz vestibula je vhod v veliko krasno dvorano za razgovore, kjer se bodo zadrževali poslanci s svojimi strankami. V dvorani bo postavljenih vse polno klubskih garnitur. Desno od te dvorane, prav za prav skupščinskega kuloarja, je

velika sejna dvorana,

ki je zgrajena amfiteatralno. V njej je približno 400 sedežev. Dvorana ima tudi galerijo, kjer se na desni strani nahaja razkošno opremljena diplomatska loža, nato velika loža za občinstvo, na levi strani, nasproti diplomatski loži, je pa loža za časnike.

Vsa oprava dvorane je nova. Tudi kožni fotelji za poslance. Istotako miza za predsedništvo skupščine ter dve vrsti klopi za člane kraljevske vlade. Pred poslaniškimi klopi je govornica, poleg nje pa takoj miza za skupščinske stenografe, ki se bodo takoj iz dvorane po posebnem stopnišču spuščali v suteran, kjer bodo v stenografskem oddelku takoj lahko izdiktirali svoje stenograme.

Velika skupščinska sejna dvorana ima dnevno stropno razsvetljavo. Tla te dvorane so obložena z gumijem ter event. cepetanje poslancev ob priliki kakšne morebitne tehnične obstrukcije sploh ne bo prišlo do izraza. Sicer ima pa tudi drugače predsednik narodne skupščine na predsedniški mizi na razpolago posebne naprave, s katerimi bo lahko pozival poslance k redu. Zidovi sejne dvorane so vsi iz umetnega marmorja, na galeriji je pa par krasnih kolonad.

V neposredni bližini velike sejne dvorane imata svoje prostore ter kabinete predsednik vlade ter predsednik narodne skupščine. Tu je tudi soba za člane kraljevske vlade. Vse sobe so umetniško opremljene. Ornamentiran parket, ki je v vseh teh sobah, je slovenski z Vrhnike. V vseh teh sobah so tudi krasni mojstrsko izdelani lustri.

Na levi strani od dvorane za razgovore poslancev je manjša skupščinska dvorana, ki je bila prvotno namenjena za senat. Sedaj bo ta dvorana, ki je zgrajena in opremljena ravno tako kakor velika skupščinska dvorana, na razpolago za seje finančnega odbora ter za seje ostalih skupščinskih odborov. V neposredni bližini te dvorane so istotako lepo opremljeni kabineti podpredsednikov in tajnikov narodne skupščine.

V pritličju in v prvem nadstropju vodijo okoli obeh dvoran dolgi prostrani hodniki, ki so izdelani iz naravnega marmorja v raznih barvah.

V prvem nadstropju so določeni

prostori za skupščinske klube in skupščinske odbore.

Tu so tudi prostori za časnike, ki imajo po kratkem hodniku sami svoj vhod v časnikarsko ložo. Da bo delo časnikarjem olajšano in da pri tem delu, ki se mora vršiti v naglici, ne bodo motili drug drugega, je za telefoniranje postavljenih 6 telefonskih kabin.

Na prvem nadstropju je še avtomatična skupščinska telefonska centrala, električna centrala za

- Stereofonska reprodukcija
- Adaptivizor skala
- Nema nastavitvev s pomočjo katodnega žarka
- Svetlobna kontrola postaj
- Opravljanje z enim gumbom in druge najnovejše iznajdbe prinaša

**SIMFONIJSKA SERIJA
PHILIPS RADIA**

h. Suttner, Ljubljana
Aleksandrova cesta 6

Odplačila od **PHILIPS RADIO**
Din 3.— dnevno

urejevanje električnih stenskih ur v vseh skupščinskih prostorih.

V novi skupščini znanega brnenja zvoncev po hodnikih ne bo več, ker je povsod inštalirana svetlobna signalizacija. Na vsakem hodniku je inštaliran samo po en zvonec, ki bo poleg svetlobnih pozivov opozarjal poslance na pričetek skupščinske seje.

Nadzorstvo nad dovršitvijo palače narodne skupščine so imeli arhitekti iz gradbenega ministrstva, in to Jezdimir Denić, Nikola Krasnov, ki je izdelal vse podrobnosti in skice za pohištvo, lustre in ostalo bogato ornamentiko v palači ter arhitekt Gudović. Nadzorstvo nad vsemi strojnimi in ostalimi napravami so pa imeli inženjerji Pavlovič, Zvržina in Petrič.

Sedanja dela za dovršitev narodne skupščine so stala približno 30 milijonov dinarjev.

Notranja oprava in ureditev parlamenta je najmodernejša ter se z njo ne more primerjati niti ena država na Balkanu in v srednji Evropi. Tako ureditev skupščine je zahteval tudi ugled naše kraljevine, ki ga uživa kot najmočnejša balkanska država tako na Balkanu kakor tudi v ostali Evropi.

»Saj sem ti vendar rekel, da nikar ne iztegni noge!«

★

»Zakaj si odbila takega ženina? Tako brezhibno preteklost ima in njegova bodočnost je sijajna!«

»Že; a njegova sedanost mi je neznosna.«

15.000 Din

posmrtno podpore so prejeli dediči po rajnem MARTINU VRABL-U, naročniku »Slovenca«^c iz Ptuja.

Rajni se je ponesrečil pri vožnji na motornem kolesu dne 7. septembra t. l. in umrl na posledicah poškodbe dne 14. septembra.

Naročen je bil na »Slovenca«^c od leta 1922 dalje in je vedno plačeval naročnino okrog prvega januarja za vse leto naprej. Tako je storil tudi v tem letu, kar je prišlo pravnim dedičem v prid.

Pripomnimo, da je bilo zadnji čas prijavljenih upravi še več primerov hudih nesreč, ki so se končale s smrtjo dotičnih »Slovenčevih«^c naročnikov. Ker pa naročnine niso bili poravnali pravočasno, kakor je določeno v »Pravilniku«, uprava seveda ni bila dolžna dajati dedičem posmrtno podpore.

Opozarjamo ob tej priliki še enkrat vse cenjene naročnike na točno obnavljanje in plačevanje naročnine, da jim ne ugasne upravičenost na podporo.

Gospa Terezija Vrabl je poslala upravi našega lista sledečo javno zahvalo:

Javna zahvala

Terezija Vrabl, vdova po pokojnem soprogu gospodu Martinu Vrablu, trgovcu v Ptuj, se upravi »Slovenca«^c v svojem imenu, kakor tudi v imenu svojih dragih otrok, javno najiskrenejše zahvaljuje za izplačilo smrtnonezgodne podpore za mojim smrtno ponesrečenim soprogom in najboljšim ter skrbnim družinskim očetom dveh nepreskrbljenih otrok, s tem, da mi je lastništvo »Slovenca«^c priznalo in izplačalo izredno podporo brez odbitkov v znesku

dinarjev 15.000.—

in pri tem upoštevalo, da je bil moj pokojni soprog dolgoletni naročnik dnevnika »Slovenca«^c. Upravo »Slovenca«^c naprošam, da to zahvalo v svojem listu objavi; vsem čitateljem in prilateljem »Slovenca«^c kakor tudi vsem drugim pa ta najboljši katoliški dnevnik najtopleje priporočam in beležim

z odličnim spoštovanjem

Terezija Vrabl l. r.

BOJ ZA NAŠE OBČINE

„Slovenska ljudska fronta“ pripravila ofenzivo proti slovenskemu ljudstvu

Čudne so letošnje občinske volitve. Na zunaj ni videti nobene borbe, še strank ne. Človek bi mislil, ki so že od nekdaj vsaka na svoj način, vse pa zadržano in nespravljivo držale složen nastop slovenskega naroda, pred tisko sedanega časa pobežne izpred naših napredka in velikega enotnega narodnega zaleta željni oči, ali pa da so že celo strohnele, ker so bile itak samo ljudima med zdravje setljivo. Pa ni tako, ni! Tudi ob tej priliki se bo moral narod trdo boriti za svojo veljavo pred občinskimi odbori, ako hoče, da bo v občini spoštovan in čislam tisti duh, ki vlada po hišah že stoletja. Toda želja po zdravju, duhu naših prednikov in političnem načrtu slovenskega naroda odgovarjajo skupnosti je že tako močna in je zlasti mladino že tako prepričala, da je nihče več ne upa zaničevati in jo ovirati pri belem dnevu, zato se je borba umaknila nekam v podzemlje, po površju pa se je razlezel nek sumljiv, meglen mir. Vsi tisti, ki iz nekeke prirojenosti niso mogli trpeti slovenskega naroda, njegova duša jim pač ni bila všeč, ker so se mu v življenja borbi odtujili, pa so v svojem samoljublju raje narod dolžili stranski potovi, kakor pa da bi poznali, da so sami svojeglavo krenili na stransko pot, vsi ti so se danes kakor zgubljena čreda znašli in so sklenili, da bo slepec slepeca vodil,

samo da bi mogli iti vtrc z narodom in se mu valjati pod nogami in ga tako ovirati v njegovem koraku. Nekdaj so sovražili, prezirali in omalovaževali, ovirali in podirali vsak posebej, ko so pa videli, da vsak zase nič ne opravijo, jih je minila potrpežljivost in ko so se zavohali, da bo narod napel vse sile, da dobi njemu primerne in njega vredne župane, pozneje poslance in pozneje še senatorje, da bi imel ob uri zgodovine kaj v roke vzeti, so sklenili udariti skupno — pa ne pri belem dnevu! Najprej sami med seboj na štiri oči, potem sami med seboj na zaključnih sestankih, potem šele na širših zborovanjih in shodih, ko bodo posamezna mesta po fronti že razdeljena in bo narod samo strmel se, ne da bi si mogel pomagati. Bratimljenje Heroda in Pilata na štiri oči je že končano, sedaj smo v dobi zaključnih sestankov, v nekaterih krajih pa so prišli že do javnih zborovanj.

Na takih sestankih se zbere kaj pisana družba. Vse zamere so pozabljene, samostojneži, Živkovič-Kramarjevi in markovski fašisti, socialisti, bogotajski kapitalisti, užaljeni klerikalci, razočarani mešetarji, veterinarski pustolovi — vsi složno zborujejo in sklepajo, kako bi oslabili glas ljudske volje, ne povsod vsi, povsod pa vsi, kolikor jih je od teh v kraju. Njihovo govorjenje razodeva njihovo želje.

Kamnik

Zanimiva obletnica. Ob letošnjih občinskih volitvah se ljudje spominjajo na čase pred tremi leti, ko so se takratne občinske volitve 15. oktobra vršile pod popolnoma drugačnimi okolnostmi, čeprav so bili v veljavi isti zakoni kakor danes. Kaj vse so morali prestati naši zavedni volilci, ki niso hoteli kloniti pred JNS-arsko komando. Na Starem gradu in na Zaprčah so se morali tajno sestajati in na skrivaj sestavljati kandidatne liste, na tisoče dinarjev globo so morali plačati, ker je okrajno načelstvo v vsakem gostilniškem pogovoru naših volilcev videlo »tajni in neprijavljeni sestanki«. Ovaduhi so imele zlate čase. Pa je bilo vse zastoj. Zavedni ljudje se niso ustrašili nobene grožnje, nobene globe. In gospoda mogočnega JNS je sklenila: Udarili bomo pastirja in »razkropile se bodo ovce. In romala sta v konfinacijo na Stajersko organist iz Stranj, g. Turnšek in bivši oblastni poslanec Nande Novak iz Nevelj. Kljub temu so bile v vseh občinah v kamniškem okraju vložene opozicijske kandidatne liste in povsod je grozil JNS žalosten polom. Se celo v Kamniku je bilo jasno, da bo zmagala opozicija. Da bi to preprečila, se je JNS zatekla k učinkovitim metodam. Odvetnik dr. Potokar je bil obsojen na 5000 din globo in 20 dni (beri: in dvajset dni) zapor, ker so pri njem trije volilci podpisovali kandidatno listo, trije gostilničarji Pavle Kosak, Franc Rode in Marija Pirnatova, pa so bili kaznovani s skrajšano policijsko uro, tako da so smeli imeti odprte lokale samo do 6. ure zvečer. Drugim pa je bilo zagroženo: z vsakim se bo tako zgodilo, kdor ne bo šel z JNS. Delavci, žaljeni v njihovem ponosu, so se morali kakor tatovi skrivati in plaziti v hišo, da so podpisali opozicijsko listo. (Zalostno in prav nič z značajnostjo in ponosom ni v zvezi dejstvo, da hodijo danes nekateri izmed teh delavcev poljubovat bič, ki jih je takrat tepel.) Na pritožbo bi moral šel dan pred volitvami biti izpuščen iz konfinacije g. Nande Novak, pa so mu v zadnjem trenutku naprtili proces pred sodiščem za zaščito države in trobili okrog, da ga najmanj tri leta ne bo nazaj. Kljub temu pa je dobil g. Novak štiri petine glasov v občini Kamnik-okolica. Vsega tega se danes spominjajo Kamničani in primerjajo volitve, ki jih je vodila JNS z današnjimi, ki jih vodi JRZ. Kakšna razlika in vendar vladajo isti zakoni, iste uredbe, samo ljudje, ki jih izvajajo, so drugi.

Medvode

Volilni boj za našo občino se je razvil, ker so volitve svobodne, kot še nikoli. Prostoizvoljeni kandidati za občinski odbor so izvolili na svojem sestanku nosilca kandidatne liste JRZ Franceta Kokalja, posestnika iz Gorici. To je mož značajen, neopremljen, odločen in zato pri vseh spoštovan in priljubljen. Naše ljudstvo je z veseljem pozdravilo njegovo kandidaturu.

Nasprotniki si ne upajo z barvo na dan. Združili so se na nevtralnem imenu gospodarska lista, da bi nerazumne ljudi preslepili. Nosilec njih liste — mož zelo spremenljivega značaja — prireja zelo postrvovno shode po naših vaseh, ki mu pa ne uspejo povsem dober. Ponuja se po vsej občini in išče kandidato, da bi ga naknadno potrdili za nosilca liste, pa mu ne gre gladko. Povsod kliče po shodih: Mi nočemo politike, nam je samo za dobro gospodarstvo občine. Nikjer pa ne pove svojim zvestim poslušalcem in spremljevalcem, kaj je politika in kaj je gospodarstvo. Najbrž sam ne ve, da je politika skrb za občinski blagor, in da je skrb za gospodarstvo občine tudi politika.

Ker je vlada dr. Korošca ukazala, da se morajo občinam izplačati vse zaostale in tekoče občinske doklade, je ta mož kot sedanjí občinski predsednik prejel za občino precejšnje zaostale denarja v roke, da je mogel poravnati zaostale in tekoče občinske obveznosti, in sedaj je postal v svojih in njegovih privržencev oči slavljén gospod. »Ta pa zna; tako se mora gospodariti!« Pa je šel predsednik občine po smrti prednika, ki je umrl pred petimi meseci. Ali ni to smešno? Ali je on morda iznašel kak nov vir gospodarskih dohodkov? Kje pa ima kaj pokazati? Prav mu je nekdo povedal na shodu v Preski: Sklenili ste sebi povziti predsedniško plačo, kakor trdijo vaši kandidati. To je gospodarstvo, ne za občino, ampak za se. — Skrbno prikrivajo svoje pravo mišljenje in vendar ne morejo prikriti, za kaj jim gre.

Na shodu v Medvodah so naše ljudi zmerjali s prvok rimski hlapci, nosilec liste je pa tako navdušil svoje pristaje, da je nekdo zaklical: farje bomo postrelili. Na shodu na Seničici pri Tometu je eden prvih Sokolov zaklical: dobil bom Sokole in vas bomo vse z maslinjem postrelili! (v Zlebeh je klicala mladina iz Medvod: živijo Moskva); nek delavec je klical v tovarni papirnice: pol ministrov bi postrelili, tako je prav kot je v Španiji; delavski agitator je v hribih agitiral in zabavljal, kaj treba v cerkvah zlata in dragocenosti.

Vsi voditelji gospodarske liste in ti, ki prirejajo shode so veri in cerkvi nasprotni. — Če bodo takí zavladovali v občini, potem bo v resnici kmalu tako kot v Španiji...

Litija

Za predstoječe občinske volitve je bila kot prva vložena lista JRZ z nosilcem g. Hinkom Lebingerjem. Na listi so najuglednejši možje — prišasti JRZ iz vseh krajev širne občine, kakor tudi številni zastopniki predlitiškega delavstva. Zato je popolna zmaga JRZ v Litiji nesporna. Do pred kratkim vsemogočni gospodje od JNS, ki so litijski občino še tik pred njihovim koncem na litijskem magistratu osrečili z izvolitvijo upokojenega generala Petra Živkoviča za častnega občana, menda zato, ker je svoječasn kot predsednik vlade naprtil litijski občini okrog 100.000 Din stroškov, ki jih je morala plačati iz žuljev davkoplačevalskega denarja za preureditev stanovanja prejšnjega glavarja Podboja in ostalih uradnih prostorov na litijskem glavarstvu, sami svoje liste niso mogli sestaviti, zato so po dolgotrajnem pregovarjanju, glihanju in raznim obljubami izvalili »tako zvane« zastopnike socialistov s predlitiškim delavcem Vukom na čelu, da so njih prejšnje nasilnike podprli ter vložili skupno kandidatno listo »združene opozicije«. Star naš pregovor sicer pravi, da gliha skup štiriha, no naše zavedno delavstvo bo takim rdečim konjunkturistom in izdajalcem delavskih interesov 25. oktobra odločno pokazalo hrbet. — V soboto, 17. oktobra priredi JRZ velik manifestacijski shod v prostorih restavracije Franka Cerarja, na katerem govori minister dr. Miha Krek, nosilec liste Hinko Lebinger in drugi govorniki. Ta shod bo poudaril »generalstabe«, kako bo izgledala njih »zmaga« 25. oktobra v litijski občini, kjer bi se danes radi malo »poterorizirali« ter »konfinirali« naše ljudi, kakor leta 1933. Vabimo vse poštene in svobodoljubne volilce, da se shoda polnoštevilno udeležijo.

Zg. Sv. Kungota

Volitve se bližajo in JRZ si pridobiva vedno več pristaje. Ljudje spoznavajo, da je edino s takim programom, kot ga ima JRZ, možno doseči zboljšanje stanja našega naroda. Nekdaj smo tu imeli pri nas veliko razcepljenost med nasprotniki Koroščevih pristaje, sedaj pa prihajajo zopet počasi nazaj v njegove vrste. — Nekdanji radičevci so sklenili, da se pridružijo politiki JRZ ter jo zato v vseh ozirih podpirajo. Z njimi so se zopet okrepile vrste liste g. Volauška, ki že lahko naprej računa na lepo zmago.

Rogaška Slatina

Prihodno nedeljo bo tudi širom domovine poznana Rogaška Slatina in njena okolica javno pokazala svoje politično prepričanje.

Priprave za volitve so v polnem teku. Vloženi sta dve listi: JRZ in združena opozicija. Zadnja si posebno mnogo prizadeva, da bi zmagala. V njej je tudi precej takozv. slovenskih mačkovcev, katerim ob strani ozir. na čelu stoji njihov »general« g. dr. Dobovšek iz Celja, ki je z ostalim vodstvom menda trdno uverjen v zmago, kakor je bil baje tudi pred 14 dnevi pri volitvah v Šmarju pri Jelšah, kjer je tako neslavno porazil.

Tukajšnji mačkovi si skoraj vsak dan prav pridno brusijo pete po okoliških vaseh (za Rogaško Slatino itak vedo, da ni za njih ugodno agitacijsko polje) in zavajajo nevedneže z raznimi obljubami, neresničami in dobrotami. Tako je eden izmed teh tekačev prišel na dan s »sajjano« idejo, da se bo, če opozicija zmaga, ustanovila v novi občini po njih mnenju naravnost odredilna občinska zavarovalnica, kamor naj bi se stekla zavarovalnina (ki pa je v teh krajih večinoma majhna) namesto v velike zavarovalnice. Nekateri mu baje to celo verjamejo, ker so tako kratkovidni, da ne vidijo, da bi šla taka zavarovalnica ob prvem malo večjem požaru v nič. Razen tega so ti iznajdljivi propagatorji slovenskega mačkovstva skoraj vsak večer bolj ali manj v vinskem razpoloženju in dajejo duška vojemu ognjevitemu navdušenju v razgrajanju in zmerjanju po tukajšnjih gostilnah.

Volilci — kmetje, obrtniki, delavci in ostali! Poznamo ljudi, ki so na obhiti listah. Imejmo pred očmi, koliko dobrega in koristnega je že napravila sedanja vlada. Vedno si prizadeva, da bi izboljšala stanje in življenje našega kmeta, delavca itd. Za vse to pa ji moramo biti hvaležni in vedno — tudi sedaj ob volitvah — pokazati, da smo z njo in za njo, kajti na ta način bo še uspešnejše mogla delovati v dobrobit naroda. Na listi JRZ vidimo skoraj same stare preizkušene moze, med njimi tudi ravnatelja tuk. banovinskega zdravilišča, kateri zastavlja vse svoje sile za čim večji procvit in napredek zdravilišča in s tem tudi okolice; saj moramo vedno imeti pred očmi, da Rogaška Slatina in okolica brez zdravilišča ne pomenita nič in bi precejšnja večina tukajšnjega prebivalstva prišla v veliko revščino. Dalje naj navedemo še nadžupnika pri Sv. Križu g. Vajdo, nosilca liste g. Veitgunija, gg. Sajka, Coka, Plemenataša Josipa itd. Ne bo torej treba dosti premišljevat, katero listo bomo volili, temveč bomo vsi brez pomisleka glasovali za listo JRZ. Nikar se ne dajmo varati od tukajšnjih slovenskih mačkovcev, ki slepomišljajo z raznimi obljubami in tudi ne od par gospodov iz Rogaške Slatine — oprod pro-

siule in propadajoče JNS, ki so bili do lanske kresne noči naši tirani, sedaj pa v svojem užaljenem ponosu hočejo podirati vse, kar je dobrega in kar hoče napraviti sedanja vlada za konvulzijo in zboljšanje razmer v Jugoslaviji, četudi pravijo, da so edino oni dobri državljani in »pravoverni« nacionalisti. Naj nam bodo za vzgled zadnje volitve v Šmarju, kjer so naši kmetje in ostali neustrašeno glasovali za listo JRZ, ker so se zavdali, da jim bodo edino njeni zastopniki stali vedno ob strani v pomoč.

Ljutomer

Bližajoče se občinske volitve so razgibale tudi ljutomerske volilce. Že skozi 14 dni gre od ust do ustla vprašanje naše nove občinske uprave. Pod okriljem JRZ se je po prijateljskih posvetovanjih tvorila koalicija kmetov, uradnikov, obrtnikov, delavcev in industrije, ki po vložitvi svoje kandidatne liste gre v volilni boj s popolnim upom zmage. Saj je to bil glavni namen, prilegniti in zadovoljiti vse sloje z vzajemnim sodelovanjem vseh stanov. Nosilec te naše kandidatne liste je g. Peter Potočnik, tajnik Okrajne posojilnice, kateremu stojijo ob strani priznani gospodarji, ki bodo znali tudi v občini gospodariti v prid davkoplačevalcev, ki so pri vsem pač najboljši prizadelet. Pričakujemo, da bodo ljutomerski volilci razumeli našo dobro voljo in 25. oktobra enotno oddali svoje glasove za združeno listo JRZ, katere nosilec je g. Peter Potočnik. V prvi vrsti zato, da se ne bo naš Ljutomer izločil iz one velike narodne skupnosti, ki se enodušno pri vseh dosedanjih občinskih volitvah, ne samo v naši, ampak tudi v drugih banovinah na jugu, zlasti v moravski, izraza za politiko JRZ in s tem odobrava pomirjevalno politiko sedanje vlade za trajno ustvarjanje sožitja vseh Jugoslovancev. Drugič pa hočemo pomesti z onimi, ki so bili in so še zagovorniki JNS režima, ki se ga danes sramuje sleherni slovenski vas. Saj je JNS režim bil tisti, ki je s svojim diktatorskim nastopom razplamtel razdor in zasejal sovražnost med mirnimi sodržavljeni, zapiral ustanovitve naše države in vse one, ki so v svoji drznosti upali izražati svoje mnenje in z orožniškimi bajonetni silili ljudi, da z glasovanjem izrazijo zaupanje režimu, ki je bil protijudski in radi tega protidržavni. Po šestih letih bodo letošnje občinske volitve prve, pri katerih bodo volilci lahko glasovali po svojem svobodnem prepričanju, brez bajonetov in groženj in kar je glavno, brez bojazni, da bi volilni odbori oddane glasove kratkomo pristili JNS-sarski kandidatom, kakor so se slične goljufije kar na komando od zgoraj vršile pri zadnjih občinskih volitvah. Tokrat bodo tudi volilne komisije v naših rokah in pravične. Kakor povsod drugod, odklanjamo JNS-arsko listo tudi volilci iz Ljutomera. Kmet, obrtnik, delavec, uradnik, glasuj dne 25. oktobra za listo JRZ, ki ima med svojimi kandidati tvoje zastopnike, ki bodo delovali v prid občine in v tvoji prid, ki si davkoplačevalec. Vsi za listo JRZ, katere nosilec je g. Potočnik.

Središče ob Dravi

Priprave za občinske volitve so v popolnem teku. Kaj čudno se pri tem vedejo nacionalni gospodje; samo ne vsi. Takih je samo par in še ti ne upajo s pravo barvo na svetlo. Nekako smešno je slišati, da je teh par gospodov dalo pismeno izjavo, da odstopijo od JNS in so si nadeli kosmato krinko, ker po vesti so najbrže že dolgo kosmati, sicer ne bi mogli igrati take vloge. Kajti če ne bi imeli kosmate krinke, ne bi vlekli »mačkov« za seboj. Ob začetku življenja pa so »mački« slepi in tako so tudi središki. V svoji slepoti vlečejo JNS mleko. Pri mladih mačkih traja slepota le 9 dni in mislim, da bodo središki »mački« spregledali do 25. oktobra in ne bodo mogli voliti s tistimi, ki so pripomogli dr. V. Mačku v zapor. Volilni organi JNS silijo v JNS. Mislimo, da bodo vsi pametni pristajali g. dr. V. Mačka toliko zavedni, da ne bodo poljubljali palice, s katero so bili tepeni, temveč glasovali za listo JRZ, katere je že od sodišča potrjena. Kajti s tem, da glasujete za listo JRZ, podprete delo narodnih voditeljev, kateri bodo, kakor vse kaže, v kratkem enotno nastopili v borbi za narodno enakopravnost. Torej vsi zavedni občani 25. oktobra na volilce in glasujte za listo JRZ.

Braslovče

Priprave za občinske volitve. Jugoslovanska radikalna zajednica, katere voditelj v Sloveniji je dr. Korošec, ima že od sodišča potrjeno listo. Nosilec in županski kandidat je g. Avgust Svajger, posestnik in mehanik v trgu. Njegovo kandidaturu je sprejela velika večina braslovških volilcev z navdušenjem in bomo tudi skrbili, da bo Svajgerjeva lista zmagala z veliko večino. — Pa bomo imeli še eno listo: JNS. Seveda v ovčji obleki. Ime ji bo menda Kmetstvo-delavska lista. Sestavlja jo znana braslovška »Zlatica«, ki nam zbujajo bridke spomine na občinske volitve pred tremi leti in na državno lansko leto. Če se ne bi spremenila vlada, bi žrtve teh volitev mogoče še danes plesale v zaporih. Ti krvavi zastopniki JNS se tega danes dobro zavedajo. Zato si je treba nadeti novo ime in si izbrati za nosilca te prebavirne firme moža, ki bi »vlekel«. Pa ne bo! Čudimo se le, da se še najdejo ljudje, ki poljubljajo šibo onih, od katerih so bili grdo tepeni. Vidite Braslovčani: Vsi za listo Svajger Avgusta! — Shod JRZ bo v nedeljo, 18. t. m. ob pol 9. uri v Društvenem domu. Govori g. inž. Dolinar. Volilci pridite, da boste čuli, kje se bo pošteno volilo.

Sv. Peter v Sav. dolini

Dve kandidatni listi sta na vidiku za volitve 25. oktobra. Lista, ki jo sestavlja par šentpetrskih magnatov, ki so prijadrali od vseh vetrov v našo občino in ki bi nas sedaj, ko so si med nami gmotno precej opomogli, povrh še radi komandirali. Ker pa je njih samih premalo, so milostno vzeli polbe sebe še nekaj domačinov, katerim nad vse dopade biti vsaj v bližini teh gospodov — šentpetrskih prvoboriteljev nekdanj vsemogočnega, a danes skrahiranega JNS. Nosilec te liste je dosedanj župan in tudi ostali kandidati so z malimi izjemami dosedanjí odborniki, ki jim je do vodstva občine pomagal teror pri zadnjih volitvah. — Šentpetrčani! Ti ljudje, ki se nam še za nadaljnja tri leta hočejo vsiliti v vodstvo občine, so nam zvišali občinske doklade od 35 na 78, torej več kot za 100 odstotkov. Občinski plug je uporabljal samo krog gotovih ljudi. Kdor po njih mnenju ni bil dovolj »nacionalen«, ga ni dobil, kljub temu, da je bil plug ta dan prost. — Druga lista pa je bila lista naših mož in fantov, katerih imena nam jamčijo, da bo v bodoče v občini enaka pravica za vse, pa bodi to zadnji kmet ali največji gospod. Nosilec te liste je Sedminek Stefan iz Roj, brezdvoma mož,

Togal

tablete

ugodno učinkujejo zoper:

- rumatizem,
- hripa,
- bolezni vsled prehlada,
- protin,
- živčne bolezn,
- utor (Hexenschuss),
- išias in glavobol.

Togal-tablete ne ublažujejo samo bolečin, temveč pomagajo izločevati tudi sečno kislino. Zaradi tega so bili doseženi odlični rezultati v zastarelih primerih. Ker več kot 6000 zdravnikov, med njimi mnogo profesorjev, predpisuje Togal-tablete, zato tudi Vi lahko z zaupanjem kupujete to zdravilo. Togal Vam bo pomagal, kakor je tisočim drugim. Neškodljive so Togal-tablete za želodec, srce in ostale organe, ako se jemljejo v predpisanih množinah. Vprašajte svojega zdravnika. Dobivajo se v lekarnah.

Odobreno S. br. 2082. 6/II. 1933.

ki je vreden našega zaupanja. Zato bomo vsi, ki hočemo, da bo v občini vladal red, mir in zakonitost, volili 25. oktobra listo JRZ a Sedminek Stefanom na čelu in s tem pokazali, da smo za politiko dr. Korošca.

Teharje

Občinske volitve so našo občino precej razgibale. Volili bomo dve listi. Prva je bila vložena lista g. Franca Dimeca, glednega posestnika na Teharjih, na kateri kandidirajo ugledni in izkušeni kmetje, delavci in obrtniki iz vseh treh bivših občin. Ti možje imajo zaupanje volilcev in jim bo na dan volitev brezdvomno zaupano v roke vodstvo teharske občine, da uvedejo v občino boljše gospodarsko stanje in da pride volja vseh do izraza. Za drugo listo, ki so ji dali ime »Kmečko-delavska«, ker mislijo, da jih bo ime liste rešilo in privedlo do odborniških stolčkov, se nekateri zelo trudijo in z raznimi gesli lovijo volilce. Naši volilci pa bodo 25. oktobra pokazali, da so ostali zvesti svojemu narodnemu voditelju dr. Korošču in bodo volili listo g. Dimeca.

Javna zahvala.

Podpisana smatram za svojo dolžnost, da se tem potom najkrajneje zahvalim gospodu dr. Otonu Bajcu, asistentu kirurškega oddelka javne policije v Ljubljani, za uspešno, strokovno nadvse temeljito izvršeno operacijo; ostalemu osebju imenovanega oddelka pa bodi enaka zahvala za skrb in ljubeznivo nego za časa moega bivanja v bolnici.

HILDA STUPICA
Sv. Lenart v Slov. goricah

70 letnica vrlega krščanskega moža

Litija, 10. oktobra.
Kdo ne pozna starega Matevža Marna, vpokojenega železničarja, ki jo maha redno vsako nedeljo in praznik na vse zgodaj zjutraj čez naše stare leseni litijski most v našo župno cerkev, kjer se popne po lesenih stopnicah v zvoni litijske cerkve, kjer prav umetniško zaklenka in vabi vernike k sveti maši. To se pa mora našemu Matevžu priznati, on zna najlepše potrkavati, tako da daleč na okoli poseka vse, mnogo mlajše klenke. In nihče od nas bi mu ne prisodil, da ima že sedem križev na ramah. Rodi se je v prijaznem Podšentjurju pri Litiji iz rodu naših slavnih Marnov, književnikov. Ko je dorasel, je dobil službo pri železnici, kjer je služil polnih 37 let, zvesto, marljivo in zanesljivo. Služboval je v Nabrežini pri Trstu, Kresnicah in naposled v Sevnici. — Pri nočnem službenem obhodu mu je padla iz stroja velika kepa premoga na nogo, zaradi česar je postal za službo nesposoben, nakar je stopil pred leti v zaslužni pokoj. Porochen je nad 45 let s Kokčevo Franciško iz Gradca pri Litiji. Narodilo se jima je v srečnem, krščanskem zakonu, devet otrok. Sinove je spravil vse v dobre službe, hčere pa pomozil. — Jesen svojega trudopolnega življenja preživljal v svoji hišici v Gradcu pri Litiji, kamor ga hodijo obiskovat otroci in njegovi stari prijatelji. Segav in dovtipen je, rad pripoveduje marsikatero zanimivost iz življenja pri železnici, spominjajoč se na one lepše čase, ko se je mnogo lažje živelo kakor danes. Našemu vrlemu Matevžu, klenkaču cerkve sv. Miklavža v Litiji, želimo še mnogo zdravih, veselih in zadovoljnih let, ki jih naj preživi med svojo številno družino in prijatelji.

Videm ob Savi

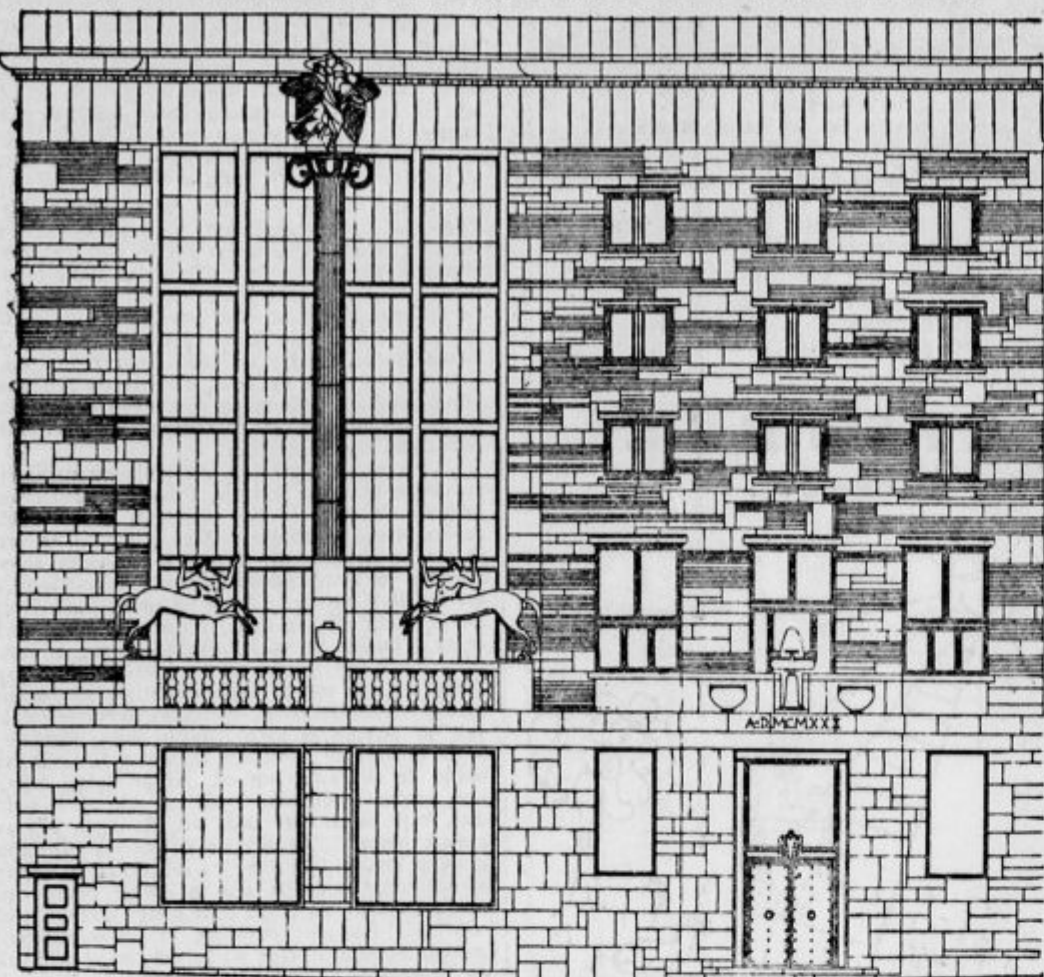
Občni zbor. Katoliško slovensko prosvetno društvo je imelo v četrtek, 8. oktobra, svoj redni letni občni zbor. Iz poročila društvene tajnice Pepce Planinčeve je razvidno, da je priredilo društvo v preteklem letu osem predstav, ki je med njimi dosegla največ uspeha v moralnem in gmoletnem oziru vpriporitev Calderonovega misterija »Skrivnosti svete maše« ob priliki 70 letnice dolgoletnega društvenega predsednika gospoda dekana Ivana Medveška. Splošno so bile predstave od strani občinstva dosti obiskane, prav tako pa so se tudi igralci potrudili podati občinstvu čim več duševnega razvedrila. Iz poročila dosedanjega knjižničarja Henrika Uršiča je razvidno, da je bilo v preteklem letu prečitanih nekaj nad 600 knjig. Novi odbor, ki je bil izvoljen na občnem zboru, je v bistvu enak lanskemu. Predsednik ostane še naprej g. dekan I. Medvešek. Kot otvoritveno predstavo bo društvo vpriporilo Jalenovo »Grobove«. Upanje imamo, da bomo ob tej priliki imeli prvič priliko poslušati naše vrle tamburaše, ki jih vodi agilni Barbičev Cene iz Stare vasi.

Dramlje

Zeganje pri Sv. Uršuli v Dramljah bo letos pred godom dne 18. oktobra. Romarji so vabljeni na obilno udeležbo. Uršulini sejem bo pa 22. okt. Ker je pričakovati velik naval tujcev za ta glavni letni sejem, se kramarji opozarjajo, da si z dopisnico na naslov: Občinski urad Dramlje zagotovijo prostor in stanovanje.

KULTURA

UNIVERZITETNA KNJIŽNICA V LJUBLJANI

OSNOVNI DELI FACADE

Največji dogodek v naši kulturni politiki tega leta je bil trenutek, ko je te dni naš ban g. dr. Marko Natlačen zasadil prvo lopato za zgraditev vseučiliške knjižnice na zemljišču nekdanjega knežjega dvorca na Turjaškem trgu ter s tem simboličnim dejanjem vprilo vseučiliških profesorjev in akademске mladine potrdil, da je njih najsrčnejša želja ter ves njihov in njihov trud kronan z uspehom: vseučiliška knjižnica se danes gradi! Toliko in toliko vrsto let je šel ves napor vseučiliških oblasti ter akademске mladine za tem, da na odločilnih mestih vzbude zanimanje za najbolj življenjsko potrebo tako učence se mladine, kakor tudi znanstvenega dela sploh, za zgraditev novih prostorov naši starodavni študijski knjižnici, ki sedaj kot padlečna stara prevžitkarica gostuje po kletah in podstrešjih tujih zgradb in ustanov, ki jo le po sili trpe ter postrani gledajo, nestrpno čakajoč, kdaj se bo izselila in jim prepustila potrebne prostore. Naša mlada »alma mater« universitas Alexandrinae pa je vsa ta leta obstoja, ki gredo že v drugo desetletje, čakala in živitarila brez svoje središčne knjižnice, da, celo brez oficijelne knjižnice, kajti slovenska centralna knjižnica — licealka — ni bila priznana kot vseučiliška knjižnica, nima njenih ugodnosti in ne njenega položaja. Kdor je bil kdajkoli na tujih univerzah — v Berlinu, na Dunaju, v Pragi — je videl, kaj pomeni moderna, prostorna, urejena in dostopna knjižnica ne samo dijaštvu, temveč sploh vsakemu, ki se peča z znanstvom in hoče spoznati zaklade preteklosti, nagromadene v knjigah, ta bo znal ceniti zdaj pomen dogodka, ko so naši oblastniki, ki so ves svoj vpliv zastavili za težnje naše univerze, in tudi doslegli, kar nam kot narodu gre, ne kot miloščino, temveč kot postavno zahtevo, pretekle dni oznanili slovenskemu izobraženstvu kot največjejšo vest ter jo takoj tudi na lice mesta potrdili, izpričujoč: slovenska vseučiliška knjižnica se gradi in ni ga več, ki bi nas mogel pri tem ovirati ali nas morda celo še ukantiti!

Ko gledamo načrt nove veličastne stavbe, ki jo je ustvaril mojster Plečnik, smo prepričani, da je ta stavba tudi kot taka sekularnega pomena, ki bo še našim potomcem pričala o ljubezni slovenskega naroda do knjige, do njegove preteklosti, do duhovnih borb in naporov, ki so jih naši predniki bili s seboj in z napravami, da so nam ustvarili slovensko kulturo. Plečnik je ustvaril najlepši in najvidnejši spomenik prav tej slovenski kulturi, ki odslej ne bo skrita v kletah trohnela, temveč bo kot pravljina kraljčina, ki so jo rešili pogumni junaki iz zakletega gradu, ponosno vladala v svoji kristalni palači in blestela kot najsvetlejša luč v mrak naše zgodovine in našega današnjega dne in kot zvezda vodnica, ki nikdar ne zavaja vodila slovenske duhove v bodočnost. Iz katakomb, kjer je naš knjižni zaklad bil sveta hrana samo izbrancem in do kraja žrtvovitim se svečnikom znanosti, takorekoč izpod mernika stopa ta svetla luč na gor, da zasveti vseni v najširših kolobarjih, da privabi k sebi s svojimi kristalnimi očmi — v soncu se bleščajočimi vitkami okni — vse, ki teže po vednosti, da se jim da kot pelikan vsa in vsem! Knjiga s sedmimi pečati v sedmih kletah bo postavljena na dan, ter očistena prahu dana v roke vsakemu, ki jo bo jemal z ljubeznijo in ki bo nje ne vdanosti tudi vreden! Vsa mrtva preteklost bo dobila življenje, bo zaživela v novem gibanju, za-

čela bo krožiti v naši krvi in v naši besedi govoriti z besedami praočeto!

Ne rečemo, da dozdaj ni bila knjiga dostopna — toda vprašanje stavim: koliko končanih akademikov je in tudi filozofov, ki nikdar niso prestopili praga naše tako bogate pa tako sramotno skromne licealke? In odgovor se ne bo glasil: nobenega! Temveč nasprotno: veliko jih je, ki so univerzo končali, pa se niso ustavili ob »njenic« knjižnici, potisnjeni dozdaj v tako zakotno prebivališče. In vsi ti bi nedvomno vse dni presedeli v svetlih prostorih take knjižnice, kot se je zdaj začela graditi, kjer bi bili združeni vsi knjižni zakladi Slovenije in iz vseh strok na enem mestu in bili dostopni vsak hip na željo in potrebo posameznika. Odslej bodo hodili dijaki trumoma v vseučiliško knjižnico kot drugod, ta bo njim nov dom, kjer bodo prijazni in prijateljsko kramljali s tiskano besedo in jo oživljali za naš čas. In čim več bo obiskovalcev, tem več bo imela koristi od njih celokupna slovenska kultura, ki se bo oplajala vedno znova in vedno bolj s sodelovanjem vseh, že zdavnaj umrlih kulturnih delavcev, in sedanjih, borečih se za napredek in boljšo rast slovenskosti, ter v njej snovali lice slovenske bodočnosti.

Kaj je univerza brez knjižnice, velike in bogate? Drevo, ki rodi sadove, pa ni podprto ter jo vsak ostrejši pih iz mrzle domačije lahko podre. Vsa leta, odkar imamo svojo slovensko univerzo, se borimo zanjo, vsako leto manj smo tudi bili prepričani, da jo bomo tudi ohranili, kajti od vseh strani so se ponujali namestniki: Belgrad za medicino, Sarajevo za rudarstvo itd., vse zato, ker ni bilo trdne opore, bogate knjižnice iz vseh strok, mogočene stavbe, ki jo za ničesar drugega ne bi bilo mogoče porabiti. Ko bomo zdaj dobili to mogočno stavbo, bo naša univerza dobila močno oporišče, ki ga ne bo mogoče spodnati. Mislimo, da smo izven časov, ko bi mogla slovenska univerza še biti nerešen problem: veličastna Plečnikova palača slovenske knjige nam je porok te vere in klicar k lepši bodočnosti naše znanosti, naše mladine in naše tesne povezanosti s svetlo kulturno tradicijo naroda iz katerega rastemo. Knjižnica bodi naš narodni temelj!

Toda zavedati se moramo, da je zdaj dosežena šele prva faza naše borbe: samo šele palača knjižnice, lepa in monumentalna zgradba, veleumetnina Plečnikove umetnosti — toda urediti bo še treba razmerje licealne knjižnice do vseučiliške, reorganizacijo vsega našega bibliotekarstva, ter glavno in predvsem — dotok kreditov, ki jih bo terjal zavod, če bo hotel biti na tisti višini, kakor ga mora imeti vsako sodobno vseučilišče, vredno tega imena. Ob teh perspektivah pa se nam odpira novo polje napore in vrednega truda, da bo mogla nova knjižnica, ki ji zdaj polagajo temelj, tudi uspevati, rasti in delovati v napredek naše univerze, vse slovenske znanosti in naše širše kulture sploh, da bo mogla biti tista luč, ki stoji na najvišjem vrhu našega duhovnega stolpa, braniteljica naše slovenske tradicije in zvesta spremljevalka vseh svetovnih dogajanj.

In tako vseučiliško knjižnico pozdravljamo ob njenem rojstvu, čestitajoč vsem, ki so ji pomagali v življenje in kličoč ji star akademski pozdrav:

»Vivat, crescat, floreat Bibliotheca almae matris Alexandrinae!«

Erazem Rotterdamski in Cerkev

Letos se ves svet spominja 400 letnice velikega humanističnega pisatelja Erazma Rotterdamskega, o katerem smo se učili, da je bil predhodnik Lutrova in protestantizma sploh. Po vsem svetu se pripravljajo znanstvene publikacije, ki proslavljajo tega zanimivega pisatelja. Posebno pa njegova domovina Nizozemska. Največji katoliški pesnik na Nizozemskem, Anton van Duinkerken, je v svoji zbirki »Ljudje imajo svoje napake« posvetil precejšen del Erazmu Rotterdamskemu. Vincencij Clerroin pripravlja poseben almanah »Razgovori z Erazmom«, ki bo obsegal predvsem govore in članke ob priliki 400 letnice. Med njimi bo tudi govor, ki ga je imel profesor katoliške univerze v Nijmegen, velik poznavalec nizozemske književnosti dr. Gerard Brom na leidski univerzi na naslov: »Erazem in katoliška Cerkev.« Češka revija »Život« (1936, št. 18) takole ekscentrično navede avtor:

Na začetku svojega predavanja prof. Brom obravnava odpor, katerega je bil deležen Erazem Rotterdamski od strani katoliških učenjakov in katoliških ustanov. Sorbona je obsodila vse njegove teze, sv. Kanizij, rojen na Nizozemskem, je v pravkar ustanovljeni Jezusovi družbi razširjal nezaupanje do tega svojega rojaka, ter še na kraju XIX. stol. se je nemški učenjak — zgodovinar Jensen ostro postavil proti Erazmu. Na drugi strani pa so se postavili v odbrano Erazma znamenite katoliške osebnosti, celo štirje papeži — med njimi Nizozemec Hadrijan VI. —, veliki nizozemski katoliški pesnik Joost van den Vondel ter končno celo sedanji nadškof v Utrechtu dr. de Jong, slavni poznavalec nizozemske cerkvene zgodovine, ceni in je čenil Erazma in njegovo delo. Le zato, ker so protestanti z veseljem izkoristili njegovo kritiko nereda v tedanjem katoliškem svetu, le zato je mnogo katolikov, zlasti v prejš-

njih stoletjih — gledalo na njega kakor na nekakolika, ki se je izneveril katoliški Cerkvi ter postal predhodnik protestantske reformacije. Toda zdaj pada že prava luč tudi na reformacijo in s tem tudi na Erazma ter se že kaže, da Erazem ni bil tak sovražnik katoliške Cerkve, kakor so mislili katoliški učenjaki prejšnjih stoletij, ter da je bil mnogo bliže Rimu, kakor pa so ti katoliki mislili. V luči sodobne katoliške zgodovinske znanosti je bil Erazem predhodnik humanizma in oster kritik. Opazil je, da je v srednjeveškem katoliškem življenju vladalo še precej poganske preteklosti. Poglobil se je do globin antičnega sveta ter nastopil proti tem ostankom poganstva. Ostro je kritiziral slabe razvade katoliškega duhovništva tistega časa in meništva, na drugi strani pa je skušal zgraditi krasnejšo duhovno stavbo po duhovnih zakonih velikih grških in latinskih filozofov in pisateljev, tudi sv. Avgustina. Brez dvoma Erazem ni vselej po pravici kritiziral duhovništva, kakor tudi on sam ni bil tako neop-

rečen duhovnik, kakor tudi je res, da ni imel najpravičnejšega gledanja na katolicizem in njegov nauk. Toda kljub temu smemo trditi, da je Erazem Rotterdamski izvršil dosti važno delo pri obnovitvi duhovnega katoliškega življenja v Evropi. S svojo kritiko je dosegel, da so se katoliška načela začela vestneje izpolnjevati ter s tem odstranjeval nelep razvade v nabožnem svetu. S svojim humanističnim delom je odprl katolicizmu pot v nov svet renesance ter obrnil katolicizem pred novim poganstvom, ki ga je prinesla renesanca s seboj. Tako nekako moramo gledati na Erazma s stališča katoliške Cerkve. Sedanji katoličani vsega sveta se morejo iz njegovih del poučiti, da Kristus ni bil samo Rešenik sveta, temveč tudi največji in najpomembnejši filozof, edinstveni filozof sveta in človeštva in zato vernik mora živeti in delati duhovno in materialno po Njegovi filozofiji. Poganstvo je satanova filozofija — zato iz katoliškega sveta prož s njim, naj bo v kakršnikoli obliki, v mišljenju in dejanju! Glejte, tako Erazmus tudi v naših dneh materialističnega brezboštva ter plemenskega novopoganstva kaže pot k pravemu uveljavljanju katoliškega duha. Poleg tega moramo iz njegovega dela črpati tudi zavest, da ni dosti imeti samo navdušenje, temveč je treba tudi dejanj po načelih. In to je zelo dragocen nauk za nas, ki težimo po obnovljenju sveta in človeštva v Kristusovem duhu! td

Občinstvo in umetniška razstava

(Iz govora ob otvoritvi razstave G. A. Kos, Maleš, Gorše, Slaviček.)

Danes živi naša umetnost v dokaj težkih razmerah, zato rabi propagande, podpore in zanimanja. Med najosnovnejše, pa tudi najvažnejše oblike moderne umetnostne propagande sodijo umetniške razstave, ki so se kot tip pojavile malo pred francosko revolucijo (saloni) in na katerih si moderna umetnost zdaj že nad 150 let kot po edini poti išče ljubitelja, kupca, zbiralca, gledalca itd. Poslednje čase pa doživljamo recimo pri nas, da so slov. umetnostne razstave od leta do leta bolj prazne — edini gost na njih bo kmalu umetnik sam. To v tujini še daleč ni doseglo tistih obupnih oblik kot pri nas, kajti zmeraj so razstave še vedno dogodki. Kje je temu vzrok? Vsi vidimo: Razstave so prazne — umetnost hira. — toda kako to bolezen ozdraviti?

Pred seboj imamo dva pacienta, ki jih je treba preiskati, to je razstavljena umetnost na eni strani, obiskovalec na drugi strani. Ta dva elementa sta se drug drugemu odtujila, zato je vse narobe, zato toliko solz. Kriva sta oba.

Kriva je umetnost. Odkar je zapustila tire romantičnega stila in se s toliko vnelo vrgla na zasledovanje optičnih problemov, kesneje pa na takih duševnih in duhovnih problemov, kot jih je podajal ekspresionizem, odkar je zapustila popularni okus, ni mogla in ni mogla več najti poti nazaj. Moderna umetnost je s svojim preoblikovanjem osnovnih oblik, s svojim abstraktnim in subjektivnim gledanjem vzela gledalca iz običajne razstave iz rok ono, za kar se ta najprej prime — predmet. Predmeta ni več razstavljeno, slika predstavlja, mu ni bilo več jasno. »Če pa slik ne razumem več, kaj naj še sploh hodim gledat tako umetnost« — tako je dejal obiskovalec.

Ta argument je zelo tehten. Umetnost se ne bi bila smela tako oddaljiti od predmeta, to je od človeka. Toda marsikdo se pretirava. Gledalec živi še danes preveč pod psihozo takih nerazumljenih predmetov in pozablja, da se je umetnost že davno zelo unesla, zjasnila, tudi popredmetila. Umetnost je danes vsaj v večini primerov na takih potih, da bo stik z ljudstvom kmalu upostavljen.

Drugi vzrok, da razstave propadajo, je splošnega značaja in leži tudi na območju umetnosti. Umetniška sposobnost se je zadnje čase zelo razširila med ljudstvom, skoraj vsak deseti med nami je umetnik. Težko konkurenco dela upodabljači umetnosti v tem pogledu fotografija, ki je popularna »umetnost« naših dni. Mnogo nalog, mnogo potreb, katerim je prej zadoščala umetnost, opravlja danes fotoaparati, tega pa ima skoraj vsak deseti med nami. Potrebe po podobah si danes zadostujemo z avtarkičnim gospodarstvom, zato nas umetnostne razstave ne pritežajo več. Posebno hudo se mora to poznati pri narodih, ki nimajo starega preizkušeneja in umetnost ljubečega občinstva kot ga imajo Francozi, Nemci, Angleži itd. — n. pr. pri nas, kjer polagamo temu šele temelje. Do tega pa je privedel notranji logični razvoj moderne umetnosti same.

Drugi pacient v tem obolenem organizmu je pa gledalec oziroma obiskovalec razstav in umetnosti, ki je v veliki večini tudi kupec. Kriv je tedaj tudi gledalec in pomudimo se nekoliko pri njem.

Umetnost, ki je predmet zanemarila in mu napravila silo, je od svoje strani povzročila motnje v razmerju med seboj in občinstvom. Vendar pa je to zelo enostransko mišljenje. Pogled na danes običajno psihologijo um. obiskovalca nas pouči, da je večji del krivde na nasprotni strani. Še danes je v razstavah najpogostejši tip gledalca oni, ki presoja slike po tem, kaj predstavljajo in če pravilno predstavljajo naravo. To je pa zelo napačno. Kajti umetnost nikakor ni posnemovalka, reprodukcija prirode, temveč nova tvorba. Isti gledalec, ki hodi v razstavo, hodi tudi v koncerte. Tu pa ga prav nič ne moti glasba, ki nima nobenega predmeta, je brez programa in besedila, temveč sestoji iz samih občutij, muzikalno izraženih čustev, muzikalnih misli in podobnega. Zakaj ne zavzame ta človek tudi do slike istega stališča? Moti ga predmet, ki ga vidi, ta predmet pa je tu zato, ker slikar brez njega nič ne more. Toda predmet ni glavno — je pretežna — glavno pa je razpoloženje v sliki, so barve, je kombinacija barv, so toni, je notranji lik ali melodija podobe in kipa, in tega doživljaj gledalec, ne pa predmeta! Če gledalec iz razstave, kjer je 100 slik, doživi eno samo barvo do dna, je razstava pri njem dosegla uspeh. Ta predmetna navezanost je ena glavnih hrib v psihologiji modernega obiskovalstva razstave. Odpraviti pa jo bo morala drugačna vzgoja našega umetniškega čuta nego smo jo imeli doslej.

Nadaljnja težka pogrška v obisku razstav je pojav, ki ga tudi v Ljubljani tako pogosto srečavamo, namreč da človek prihiti v paviljon, kupi katalog, obleti v pol ure ali eni uri vse razstavljene umetnine ter nato jadrno odhiti. Jasno je, da tak obiskovalec od preštevilnih vtisov ne more imeti prav nobene jasne slike o razstavi niti o tam nahajajoči se umetnosti, temveč mora kvečjemu biti nezadovoljen. Mnogokrat je temu vzrok materialni razlog, ker si marsikdo ne more privoščiti drage vstopnine večkrat. Toda ta način obiskovanja je silno slab, kajti na ta način ni mogoče najti dostopa v umetnost.

Umetnik je prav tako človek kot mi. Njegove slike so delane v različnih razpoloženjih. Tu pa pride človek s takim in takim razpoloženjem in hoče dojeti izenada vse, i ono, kar njegovemu trenutnemu nastroju ustreza, i ono, kar mu ne ustreza. Nemogoče, da bi bilo to uspešno.

Barva in forma sta dva elementa, ki sta navezana na luč in prostor. Pa ti pride človek v deževnem vremenu v paviljon, vse barve so mrtve, vse forme tope in kipi ravni — nič čudnega ni, če pobegete razočaran iz razstave.

Znana stvar je, da je človek pogosto nedostopen za kak način doživljanja; so trenutki, ko je slep za barve in posebno občutljiv za formo, in vendar, ker ne vodimo računa o takih stvarih, tiščimo v slike — seveda brez vsakega uspeha.

Stojimo v razstavi štirih umetnikov. So to več nego samo štiri imena v katalogu; so štiri individualnosti, štirje različni pogledi na svet, štirje problemi. Tedaj najmanj štirje obiski v paviljonu. Kajti ni mogoče, da bi istočasno, ko doživljaš Kosova dela, pravilno in popolno občutil Maleševa, dojel Slavička ter končno še do dna razumel kiparstvo, element forme nasproti elementu barve. V takih razstavah je vselej potrebno ločiti, da sploh občutimo neko enoto.

Te in take primere bi še lahko nadaljevali brez konca in kraja, vsi pa dokazujejo, da polagamo na tehniko in psihologijo obiskovanja ter gledanje umetnin premalo važnosti.

Da bi temu nedostatu odpomogli, je pred vsem potrebno preorientirati našo vzgojo. To se bo moralo vršiti istočasno pri umetniku kot pri gledalcu. V svojem lastnem interesu bo morala umetnost omogočiti gledalcu, da bo njegovo razslovo lahko čisto obiskal — in za majhen denar — kajti tu velja brez izjeme pravilo: Kdor razstavo samo enkrat vidi, je sploh ne vidi. S permanentno vstopnico v žepu pa bo imel gledalec možnost priti vanjo česče, se tam udomačiti. Nehote in sama od sebe bo postala umetnost njemu bližja, mnogo vezi bo vzraslo med njo in gledalcem in vse to bo za umetnost samo koristno.

To, k čemer moramo stremeti na tem polju in s čimer bomo krizo odpravili, je, da postane umetnost funkcija našega duhovnega in kulturnega življenja. Da to do danes čisto ni bila, bo razvidno iz sledečega. Mnogo bolj nego pri upodabljači umetnosti je večini glasba

G. A. Kos: Cerkev v Selcih (olje)

duševna potreba, funkcija, izraz, brez katerega človek takorekoč živeti ne more. Kar se upodabljači umetnosti tiče, se je mnogo ljudi zadovoljevalo s tem, da so pojmovali svoje razmerje do nje zgolj kot dolžnost; napravi se ji v ljudestveni obisk, potem pa basta. Ni potreba mnogo dokazovanja, da od takega pojmovanja umetnost nima dosti, čeprav tudi taki ljudje kaj kupijo. Umetnost ima sahod od onega obiskovalca korist, ki brez nje izhajati ne more, ki jo je do take mere napravil za funkcijo svojega osebnega življenja, za kamen svoje omike, da pričenja ustvarjalno posegati v umetniško kulturo samo. Gledanje umetnosti s stališča predmeta poslabšuje nivo, za to imamo fotografijo; če pa jo doživljaj in presojaš s svojega osebnega stališča, bo tvoje mnenje že tvoja zahteva in ukaz. Tista umetnost, ki se boji kritike, je zelo slaba, in tisto občinstvo, ki napram umetnosti te svoje pravice ne izvršuje, je za umetnost v višjem kulturnem smislu mrtvo, čeprav jo kupuje. Trdijo, da je umetnost zrcalo umetnika. To drži. Še bolj pa drži to, da je umetnost v prvi vrsti zrcalo onega, ki jo kupuje, naroča, ki jo sprejema. Vsak narod, vsak človek ima tako umetnost, kakršno zasluži in kakršno goji — zato je slaba umetnost legitimacija slabega ljudskega okusa in ljudske kulture, dobra pa dobrega. Reforma v psihologiji našega razmerja do umetnosti bo morala zasledovati ta cilj, da bo polno uveljavljen stavek: Povej mi, kakšno umetnost kupuješ in ljubiš, in povem ti, kdo si. R. Ložar.

RAZSTAVA G. A. KOSA - M. MALEŠA - FR. GORŠETA IN JANA SLAVIČKA V JAKOPIČEVEM PAVILJONU TRAJA DO DNE 22. TEGA MESECA

MLADI SLOVENE

Lažnjivi Ključec pripoveduje

Ob zgodnjem jutru, ko je sonce vstalo izza gore in je bilo temno kot v rogu, so me sončni žarki prebudili iz spanja. Počasi sem skočil iz postelje.

V največji naglici sem se čez tri ure oblekel, nato pa sem si z obrazom umil gobo in jo posušil. Potem sem si s čevlji očistil krtačo in jo drgnil toliko časa, da se je svetila kot ogledalo. Hitro sem šolsko torbo potlačil v šolske knjige, pojedel kavo in izpil zemljo. Ura na kazalcu se je že pomikala proti številki 8. Zdirjal sem po stopnicah navzgor in planil iz veže. Ko sem pritekel do cestne električne železnice, sem na svojo jezo opazil, da mi je tramvajsko postajališče oddrdalo pred nosom. Počakal sem drugo in sprevodnik mi je dal dva dinarja, jaz pa njemu vozovnico.

V šoli so učitelji že sedeli v klopih. Tih so poslušali moje nauke. Eden izmed učiteljev je svojega součitelja uštipnil v nogo. Za kazen sem mu ukazal, naj gre kot v njega klečat. Medtem je služkinja doma s sobo pomedla metlo in s prahom očistila kunjo.

Ko je bil šolski pouk končan, so klopi planile iz učiteljev in odšle domov. Hitro sem dal glavo na čepico. Šolska torba me je prišla za roko in je prav počasi zdirjala z menoj okoli ogla. Ko sem prišel domov, je govejše meso že kuhalo štedilnik v juhi. Kmalu nato sem že lahko jedel ledeno mrzlo juho, s katero bi si bil kmalu opeknel jezik.

Popoldne je služkinja pristavila štedilnik na lonec in začela kuhati kavo. Kava se je kuhala toliko časa, da je postajala vedno bolj mrzla. Ko je bila dovolj mrzla, jo je služkinja zlija iz lonca, pri tem pa si je oparila roke na prstih. Po malici sem se šel sprehajati v mestni drevored. Tam sem krmil severne medvede in slone in leve in druge afriške ptice.

Ob 4 zjutraj sem šel domov večerjat kuhano pečenko in pečeno solato. Potem sem vzel v roko zemljevid, da bi se iz njega naučil lepo pesem. Za prirodoslovno uro sem se učil zgodovine, za zgodovinsko uro računstvo, za slovenščino pa sem se naučil dolgo pesem v srbskem jeziku.

Pozno ponoči sem odšel v spalnico, se hitro oblekel, skočil na posteljo, se dobro ogrnil in vstal. Med spanjem pa se mi je sanjalo vse to, kar sem vam povedal.

Pa še drugi kaj!

Konj in jezdec

V šoli so imeli risanje. Učitelj je ukazal učencem, naj narišejo konja z jezdecem. Vsi so se z vnuem lotili dela. Narisati jezdec na konju — prava reč!

Cez nekaj časa je učitelj stopil med učence in si po vrsti ogledoval risbe. Pred Janezkom je ves presenečen obstal. Janezek je imel na papirju samo vodoravno črto.

»Ali še zdaj nisi končal?« ga je očitaloče vprašal.

»Saj sem že!« je odgovoril Janezek in pokazal črto na papirju. »Poglejte, to je cesta.«

»Cesta?« se je začudil učitelj. »Dobro, če misliš, da je to cesta, naj pa bo. Ampak kje je pa jezdec?«

»Konj ga je vrgel s sedla,« je povedal Janezek in pokazal na klop ob desnem robu risarskega papirja. »Tukaj ga je vrgel, zato se pa ne vidi.«

»Kje je pa potem konj?« je vprašal učitelj. »Hihi,« se je zasmejal Janezek in pokazal na klop ob levem robu papirja, »veste, konj je pa pobegnil od tukaj!«

Kaj je hotel učitelj? Moral je na tihem pri-
znati, da Janezek ni tako neumen, kot je mislil, in
ga zato ni nič kaznoval.

Jesenski veter sred polja

Jesenski veter sred polja
otožno pesem piska.
Pomlad je daleč proč odšla,
pastirček več ne vriska.

Meglice sive spuščajo
se nizko nad dobrovo;
kot žalni pajčolan so...
Le jata vran kričavo

na polju zdaj gostuje še
in vile v tistem gaju
ob zvonkih pesmih rajajo
še vedno kakor v maju.

Kotlar in njegov pomočnik

Dolgo je že tega, ko je živel v starodavnem mestu Kranju kotlar Jernej. Kotli, ki jih je sam zvaril, pa tudi ponve in kovinski krožniki, ki jih je okrasil z umetnimi rezbarijami, so dokazovali, da je bil res mojster svoje stroke. Pa vam je bil mož tudi poštenjak, da mu ga ni bilo para devet fara naokoli. Ni čuda, torej, da je imel zmerom dovolj dela. Včasih se je nabralo toliko popravil in novih naročil, da jih je komaj sproti zmagoval.

Ob takih prilikah ni dal njegovim ženi Neži je-
ziček miru, da ga ne bi okregala:

»Bedaki! Čemu se trapiš in hočeš vse s svo-
jimi rokami narediti? Pomočnika si najemi in za-
služiš boš dvakrat toliko.«

Mojster Jernej pa ni hotel na to uho nič sli-
šati, kajti le predobro je vedel, kam pes tace moli.
Njegova žena Neža mu namreč ni prigovarjala
zato, ker bi se ji smilil, ampak zato, da bi si
s prisluženim denarjem nakupila lepše obleke
pa zlate verižice in srebrne zapone. Mojster
Jernej pa je bil s svojim dosedanjim, sicer
skromnim, a vendarle zadostnim zaslužkom kar
zadovoljen. Če je doslej zadovoljal njegov zaslužek
za hrano in obleko — si je mislil — bo moral tudi
poslej. In ostalo je pri starem!

Toda Neži nečimernost ni dala miru. Zato ni
odnehala in je vsak dan znova nadlegovala svojega
moža. Ko je pa še zvedela, da je dobila sosedo na
desni novo žametno obleko, sosedo na levi pa sre-
brno zaponko s tremi rdečimi rubini, je bilo njene
potrpežljivosti konec. Prihrumela je kakor burja v
Jernejevo delavnico in krepko udarila s pestjo po
mizi.

»Zadnjič me vidiš v svoji delavnici, če ne
dobiš takoj pomočnika, pa magari samega bog-
nasvarjale!«

»Trki! Trki!« je tedaj potrkalo na vrata.

»Naprejš!« je zaklicala Neža.

Vrata so s treskom odprla in po delavnici je
zavel silen piš. Na pragu je stal z mogočnimi kla-
divom v desnici in z ogromnimi kleščami v levi-
ci — kotlarski pomočnik. S priljubljenostjo je

Jesen

Jesen je tu, po vrtu v travi
podlessek cvete nevesel;
na jug leteli so žerjavi,
hladan je čas se nam začel.

Slovo že lastovke so vzele,
v grmovju črni kos molči,
senice so prišle vesele
od mrzle severne strani.

Po njivah se živina pase,
več žitne bilke ni nikjer;
plevel zdaj po strnišču raste,
pastirčki kurijo zvečer.

Jesen rumena, dobra ženla!
Otroci se te vesele:
rdeča, bela in rumena
na drevju jabolka zore.

J. Stritar.

Padle, so padle...

Padle so, padle prve snežinke
sredi noči na zemljo.
Veter čez plan je zapel žalostinke —
rožam in ptičkom v slovo.

Vrba žalujka ob poti samotni
tih, prav tiho stoji,
veje poveša do tal kakor starka
trudno glavó med dlani.

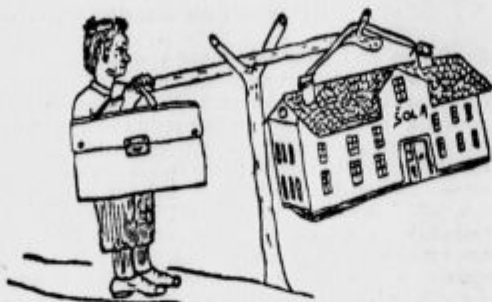
V gnezdu pod streho je lastovka drobna
se prebudila iz sanj:
z molkom ledenim pozdravilo jutro
je z sneženó s poljan.

Daleč je jug, kjer so rožnati gaji,
dolga do sonca je pot —
ptička zaman tja strmi hrepeneče,
širi premrlo perot...

M. Kunčič.

ZA MLADE RISARJE

Če bi v resnici storili, kar govorimo...

„Solo je obesil na klin...“

Če šolarju vse drugo roji po glavi, samo uče-
nje ne, dobi ob semestru cvekov, da se ne vidi
iz njih. Zaradi teh cvekov se nadebudni fant potem
navadno od šole za vedno poslovil, in tedaj rečemo:
»Solo je obesil na klin!« Enega izmed takšnih šol-
arjev nam kaže tudi slika, ki jo je narisal Joško
Dolinar, dijak II. razr. gimn., Kresnice. Zraven
je zlozil tudi verz, ki pojasnjuje risbo:

Ob semestru Klinarjev Martin
obesil šolo je na klin.
V šoli namreč je »falarale«,
zato bo zdajle p-oj pobiral...

„Kotičkov striček
gre Pristavčevemu Andrejčku
na roko...“

Kadar je človek v stiski, pa se ta ali oni izmed
njegovih prijateljev zavzame zanj in mu skuša po-
magati po svojih najboljših močeh, rečemo: »Na
roko mu gre!« Tako je tudi Kotičkov striček 6. sep-
tembra v svojem odgovoru obljubil Andrejčku
Pristavcu iz Bršljina pri Novem mestu, da mu
bo »šel na roko« kot vrlemu fantu od fare in kotič-
karju. To priložilo je hitro izkoristila navihana Ma-
rija Feltrinova, dijakinja v Mariboru (»Ve-
trinjska ulica 11) in narisala prizorček, ki kaže
Kotičkovega strička, ko v resnici hodi Pristav-
čevemu Andrejčku po roki...

„Perilo nese na sonce sušit...“

Teta Meta je imela žehto. Velik kup perila je
lepo oprala, nato pa rekla: »Zdaj ga moram pa
nesti na sonce sušit!« Kako bi bilo, če bi ga v
resnici nese sušit na sonce, nam kaže slika,
ki jo je narisal Jože Stegel, učenec 7. razr. v
Ljubljani, Zaloška cesta 15. Teta Meta je, kakor
vzpeti, morala pristaviti lestev, drugače ne bi mogla
splaziti na sonce...

Vsem mladim risarjem in risarkam, ki name-
ravajo poslati še kakšne takšne prizorčke za koti-
ček »Če bi v resnici storili...«, Kotičkov striček
znova polaga na srce, da morajo biti vse risbe na-
pravljene s tušem ali s črnilom. Pod risbo napišite,
kaj risba predstavlja, na drugo stran risbe pa svoj
natančni naslov. Kdor se ne bo ravnal po tem na-
vodilu, naj se nikar preveč ne čudi, če njegova risba
ne bo zagledala belega dne. Torej blagovolite si
zapisati te besede za uho!

Materina slika

Nekaj minut pred pomorsko bitko pri Manili
je nekemu mlademu mornarju padel suknjič v
morje. Prosil je poveljujočega častnika, naj mu
dovoli, da skoči ponj. Častnik pa je strogo odgo-
voril: »Ne!«

A kaj je storil mornar? Kljub prepovedi je
skočil v vodo, zgrabil plavajoči suknjič, priplezal
nazaj na krov ladje in se postavil v vrsto.
Zaradi nepokorščine so mornarja zaprli in po
bitki bi moral admiral Dewey podpisati obsodbo
na več let trdnjavske ječe. Ko ga je admiral vpra-
šal, zakaj je to storil, je oboje ves potri iz-
velkel iz suknjiča na levi strani sliko in izprego-
voril eno samo besedo:

»Mat!«

Admiral je ves ganjen poljubil mornarja in
rekel:

»Mornarji, ki so za materino sliko pripravljeni
žrtvovati življenje, bi ga žrtvovali tudi za domo-
vino. Ne smejo te vkovati v verige. Prost si!«

si niso dali dvakrat reči — le kaj bi vam lagal —
da ne bi šli pogledat v kotlarjevo delavnico. Niheč,
kdor je videl vrč in bodala, ni šel praznih rok iz
delavnice. Toda vsak, kdor se je vrč samo z ro-
kami dotaknil, ni prej miroval, dokler ni v krčmi
»Pri zlati kapljici« napravil požirka iz njega. Vino
tega vrča je kar samo teklo po grlu in je daleč pre-
kašalo vsako drugo vino na svetu. In tako se je
zgodilo, da je prvemu požirku sledil drugi, nato
tretji — in požirkov kar ni hotelo biti konca.

Začarani vrči so povzročili, da so njihovi last-
niki razgrajali cele noči po mestu, peli nemarne
pesmi in se pretepali, tako da ni bilo v mestu no-
benega miru več. Pametnejši so skušali pijance od-
vracati od popivanja, toda elabo so našli. Od
vina obsedeni so potegnili iz nožnice bodala in su-
vali z njimi okoli sebe, da je vse trezne obšel velik
srah. Razbežali so se na svoje domove in pustili
pijance, kaj počno, kar hočejo.

Stari očanci so se pritožili pri mojstru Jerneju
in ga za božjo voljo prosili, naj ne prodaja več
ogledal, vrčev in bodal. Mojster Jernej — poštenjak
od pete do glave — se je prijel za glavo, ko je
zvedel, kakšne stvari se po mestu dogajajo.

Vrag je videl, da mojster nekaj sluti in se je
v svoji objestnosti tako strahovito zakrohotal, da
se je hiša stresla v svojih temeljih. Smejal se je in
smejal, da se je od samega smeha moral držati
za trebuh. Tako se je zvijal, da so se mu v nje-
govno nesrečo zadaj razpočile hlače — in kakor bi
ga vzmet sprožila, se je iz razpoke izmotovil dolg,
kakor oglje črn in na koncu kosmat rep.

Zdaj je mojster Jernej videl, s kom ima oprav-
ka. V sveti jezi je pograbil največjo in najostrejšo
sekiro in z mogočnim zamahom ločil rep od hrbta.
Vrag je zakričal ob bolečine tako neznanosko, kakor
bi mojster Jernej tisoč peklenskih zmajev poslal
puščice v žrelo. In še preden je pogumni Jernej mo-
gel drugič zamahnuti, je izginil rjoveč in tuleci so-
vražnik človeškega rodu skozi dimov v črne oblake
na nebu.

Od tedaj se je naelil v starodavno mesto Kranj
zopet ljubi mir. Toda v nesrečo dobrih Kranjcev so
ostali vrči in bodala pa tudi ogledala še na svetu.
Tako v naši prelepi deželi še dandanes srečaš vse
polno pijancev in pretepačev, pa tudi nališpanih
žensk ne manjka.

STRIČKOV KOTICEK

Dragi Kotičkov striček! — Gotovo nisi prič-
koval, da se Te bo kdaj spomnil kdo tudi iz našega
kraja. Ves, jaz sem namreč doma tam, kjer se Krka
izliva v Savo, še celo malo dalj, že prav blizu
hrvaške meje. Ljudje pri nas govorijo malo po slo-
vensko in malo po hrvaško, toda kljub temu Te
tudi pri nas poznamo. Samo Ti nas še ne poznaš.
Pridi kaj k nam pogledat! Čakal Te bom z vozom
v Brežicah na postaji. Šla bova skupaj na lov. Pri
nas je vse polno srnjakov in divjih svinj. Samo
puške nikar ne pozabi doma, sicer Te utegne kakšna
divja svinja raztrgati, potem bi gotovo Kotičkova
teta za Teboj bridko jokala, če se ji nisi še prehudo
zameril!

Prav lepo Te pozdravlja — Milko Buko-
vinski. učenec VI. razr. v Veliki Dolini.

Dragi Milko! — To se mi pa neznansko ime-
nitno zdi, da me tudi tam, v bližini hrvaške meje,
poznate. Tako imenitno se mi to zdi, da sem med
čitanjem Tvojega pisma trikrat po vrsti tako glo-
boko potegnil dim iz pipe, da mi je kar iz luknje
na škornju puhnili ven. Saj pravim, slaven sem mož,
skorajda tako slaven kot Frtačkov Gustl in Kuren-
čkova Neska. Če bo šlo tako dalje, bomo vsi trije
kmalu imeli slave na koše, denarja pa toliko, da si
bomo na stara leta tu pa tam lahko privoščili tudi
— neslan močnik in nezabeljeno kašo. Prekrasna
bodočnost nas torej čaka!

O lovu, na katerega me prijazno vabiš, imam
jaz svoje posebno mnenje. Prav nič namreč nisem
prijatelj lovcem, ki po gozdovih in planinah ju-
naško streljajo uboge ptičke in zajčke in srnjake
in drugo divjad. Če bi me bil povabil samo na
srnjake, bi Tvoje povabilo ogorčeno odklonil, toda
lov na divje svinje — to je pa nekaj čisto drugega!
Divje svinje bi jaz z največjim navdušenjem lovil,
če ne s puško, pa vsaj z gorjačo. Tako bi jim pre-
tipal kosti, da bi pri priči nehale biti — svinje.
Toda kaj mi vse te želje koristijo, ko pa nimam
kovske legitimacije. Brez kovske legitimacije pa, kakor
veš, ni dovoljeno loviti divjih svinj. Škoda, kajti
se je ta zverjad dandanes tako razpasla, da nalezli
nanjo že skorajda povsod. Ni še dolgo tega, kar
sem srečal sredi bele Ljubljane kar dve, oziroma
dva, kajti se mi vse tako zdi, da nista bili svinji,
ampak pujsa... Ze sem se ju hotel kljub temu, da
nimam kovske legitimacije, lotiti kar z ošpičenim
svinčnikom, tedaj pa sem na svoje nemilo prese-
nečenje opazil, da so se jima drugi ljudje spostljivo
odkrivali. Pomisli: pujsoma, ki sta marsikomu že
mного hudega storila, so se odkrivali! Kaj takšne-
ga je mogoče samo v teh prečudno zmešanih špa-
skih časih.

S Tvojim povabilom in lovom torej ne bo nič.
Le počemu bi hodil tjakaj pujsa lovit, ko jih je pa
v tukajšnjih krajih na pretek? Če jih tukaj ne
smem loviti, jih tudi tamkaj ne bi smel, zato bo
pač najbolje, da ostanem na zapečku in se zabavam
s prelubo mi pipico, dokler bo še kaj tobaka v
njej. In ker z lovom na divje svinje ne bo nič,
odpade tudi Tvoja bojazen, da bi se morala Ko-
tičkova teta za menoj jokati, če bi me kakšna divja
svinja raztrgala. Pa tudi če bi me raztrgala, Ko-
tičkova teta ne bi niti ene solzice potočila za menoj.
To pa zato, ker Kotičkove tete sploh — nimam.

Pa se še kaj oglasi! V veliko veselje mi bo vsak
prijazen in iskren pozdrav od onodod. Bog Te živi!
— Kotičkov striček.

Dragi Kotičkov striček! — Najprej Te prav
lepo pozdravljam. V nadaljnjih vreticah pa Ti opi-
šem svoje letošnje počitnice.

Letošnje počitnice sem preživel prav lepo. Bil
sem zelo vesel. Igral sem se z brati in sestrami ter
drugimi otroki. Pasel sem govedo, ki je lasti boga-
tega posestnika iz vasi. Moj brat in drugi otroci
so mi delali družino. Veselo je bilo, ker mi šola
ni delala nobenih skrbi.

Veš, mene zelo veseli kmečko delo. Zelo rad
bi bil kmet. Oče me ne bo mogel dati naprej v šolo,
ker nima denarja. Zato Te prosim, ljubi striček,
svetuj mi, kaj nam postanem, ko dorastem.

Prisrčno Te pozdravlja Albin Jakič, uče-
nec IV. razr. pri Dev. Mariji v Polju.

Dragi Albin! — Da je bilo ob počitnicah, ko
si pasel govedo, zelo lepo, Ti prav rad verjamem.
Tudi jaz se z največjim veseljem spominjam tistih
let, ko sem se še kot mlad pastirček po gmajni
podil in so mi bile neznane še vse bridkosti in
težave tega sveta.

Misel roma v zlata polja,
v zlata polja, v gaj sumeči,
kjer pastirček mlad je piskal
pesmi sto o mladi areči.
Vsak potoček, vsaka ptička
ni v spominu tiho poje,
vsako stezo, vsako bilko
še poznajo sanje moje...

Lovil sem pisane metulje, prisluškoval žgo-
lno ptic, žuborenju potokov, šumenju gozdov — in
iskusal ujeti njihovo pesem v piščalko. Piskal sem
in piskal, a pesem se je na koncu vedno znova iz-
prevrgla v tisto neskončno lepo in veselo pastirsko:

Na planinah lušno biti,
tam je dosti mleka piti.
Pastir pa prav! Juhe, juhe,
na planinah lušno jel

Svetujem naj Ti, kateremu poklicu bi se po-
svetil? Dober nasvet je vreden zlatega denarja,
slab nasvet pa ni vreden počenega groša. Prav rad
bi Ti dal dober nasvet, pa kaj, ko ga ni na božjem
svetu človeka, ki bi mogel z vso gotovostjo že
vnaprej reči, da je njegov nasvet res dober,

pa naj bo še tako pošteno mišljen. Če bi Ti n. pr.
svetoval: Postani milijonar! — kaj bi Ti na to
rekel? Smejal bi se mi, kakopak. In če bi Ti rekel:
Postani kmet! — ali bi Ti to kaj koristilo? Kdo
drug bi ob čitanju Tvojega pisma nemara zamodro-
val: »To je vendar čisto enostavno! Če oče nima
denarja, da bi fanta v šolo dal, naj pa postane kmet,
ko ga pa kmečko delo tako veseli!« Ta nasvet je
samo na videz dober, v resnici pa je jalov. Kakor
sklepam iz pisma, Tvoj oče nima kmetije — pa po-
stani potlej kmet, če moreš! Za poljskega hlapca
bi pač lahko šel, brez kmetije pa še nihče ni
postal kmet in tudi Ti ne boš, če Te ne doleti ta
izredna sreča, da Ti bo kdo kmetijo kar na krož-
niku prinesel in rekel: »Na, tukajle jo imaš! Vidiš,
to je tisto! Kmet brez kmetije ne more postati, to
drži kot amen v očenau. Dobro premisli, kakšno
delo Te še veseli. Najboljše bi vsekakor bilo, da
se greš učiti obrti, ki je kmečkemu delu najbližja.

Vrtnar ima opravka z vrtom, kovač s konji, kolar
z vozi in id. — kakor vidiš, je poklicev, ki so
kmečkemu delu blizu, kar dovolj. Ni izključeno, da
si boš kot marljiv vrtnar, kovač ali kolar, s časom
toliko prihranil, da si boš lahko kupil majhno hišo
in vrt okoli nje — potlej boš na svoji zemlji svoj
gospod, kot je kmet!

Svetoval sem Ti, kakor sem vedel in znal, kako
pa bodo ti nasveti Tebi in očetu všeč, je pa drugo
vprašanje. Vsekakor me zanima, za kateri poklic se
boš odločil. Daj, sporoči mi ob priliki!

Lepo pozdravljen! — Kotičkov striček.

Mama gre s Tončkom na sprehod. Nekje ob
poti zagleda na tleh poljšo hišo.

»Ali je poljša hiša prazna?« vpraša Tončka.

»Ja, mama; poljša ni doma!« se odreže Tonček.

DRUŽINA

Bog ne zamudi

Lupine, skorjice, vžigalice...

VARČNOST — JE UMETNOST...

...umetnost, ki bi je morali biti dandanašnji zmožni vsi ljudje. Z n. najmanjšimi stvarmi in vprav pri uporabi stvari, ki se dozdevajo nepotrebnosti, moramo znati štediti. — Prazne škaflice vžigalice polne porabljenih vžigalic, razni, mastni papirji, ki njejavljajo časopisni papir: vse to je izvirno netivo. — Z vodo, ki ostane, ko umijes meso, izobno zalijes rože v lončkih. — Smirnov papir, ki je že izrabljen, ga moreš še dolgo izkoristiti na primer za čiščenje pribora ali drugih reči, ki jih ne smeš preveč drgniti. — Izžete limone so za čiščenje rok, z usedlino kave (zoc) očistiš preproge. Z vodo, kjer se je kuhl v oblikih krompir in tudi z obliki samimi čistiš steklenice in posode.

Ozrmo se še dalje po kuhinji! — Tu imaš kako staro, že neuporabno sito. Če ga očistiš, osušiš in prevlečeš s krpo kakšnega lahkega blaga, imaš pripravo, ki z njo pokriješ poleti jedila: sir, maslo, da ne pridejo muhe. — Prazne, v mirzi vodi oprane jajčne lupine posuši, jih stolčeš, spraviš v vrečko in imaš krasno čistilo za steklenice, kozarce. Z istimi drobci jajčnih lupin se izvrstno obeli perilo, če

jih kuhaš s perilom vred. — Prav majčkene ostanke mila zrežeš v drobne koščke, jih posušiš in jih uporabiš kot »Lux«. — In še je dosti, navidezno zanič reči, ki ti prihranijo marsikak izdatke. S tem nečemo reči, da bi spravljali razno, zavrženo ropotijo, ker je to le navlačka, ki jemlje človeku čas, a vprav s časom moramo znati štediti! — Pravilno, pametno urejeno gospodinjstvo ti prihrani mnogo časa in denarja, dosti slabe volje in marsikak preprič. Da znaš štediti, moraš imeti seveda pamet in glavo na pravem mestu. Štednja ti ne sme biti občutek pomanjkanja, ne to, kakor da si moraš odreči sleherno veselje. Tako moraš štediti, čeprav si pečična, a štedenje se ne sme izmaličiti v — skoposti! Treba je, da preudariš, kaj zares potrebuješ in koliko sredstev imaš na razpolago. Vse to je treba složno urediti, da se ujema jo resnične potrebe in potrebni izdatki in resnični prejemki. Ne vse na obroki! Obroki so strup, ki ti vsak mesec izpijejo dosti zdrave krvi. — Da si gospodinja, je težaven poklic; kar nič lahko ni razvozlati gospodarske uganke in mimo tega imeti še zmeraj vedno obraz za vse člane družine lepo besedo vsak čas!

Zimski plašč

To je resnično: vse mlade ženske osebe, ki so vitke postavne in lahkih kretanj si bodo nabavile redingot. To mehko, toplo oblačilo, ki se vrhnjega dela života tesno oklepa in se do vratu zapenja, ki njegovi kratki široki reverji pahljajo po prsih, ki do roba pokriva obleko in imajo noge svobodno pot — v redingotu je človeku ko doma, lepo na varnem spričo mrzlih jesenskih vetrov, spričo prvega mraza.

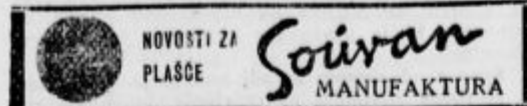
Zunanji videz redingota je preprost, nobenih zahtev nima. Moremo si spodobiti vsakršno krilo, vsakršno jopico, pleteno obleko, ali kaj pisane ali kaj temne. Mimo tega je kraj plašča-redingota radi svoje izredne preprostosti tako eleganten, da ustreza vsem modnim predpisom. Paziti je na neke spremembe, ki jih soglasno narekuje moda. Na eliki so jasno vidni. To so: Ovratnik, ki je na zatilniku privihan navzgor; šivi, ki poudarjajo rokav in se iztekajo tjakaj, kjer drugi izvirajo, ki ožajo hrbet do pasu; prehod med jopico in krilom, ki ga poudarjajo stranske lopute; predvsem pa še globoko položene skupine gub, ki ne škodijo niti vitki obliki hrbta niti kolkom.

K tem plaščem spadajo visoki, daleč iznad glave štrleči klobučki z okrasom iz trakov ali peres. Še več: ti klobučki so kar del teh novih plaščev.

Taka je temeljna črta zimskih oblek, tako zvana zimska linija.

Z ribami si krasijo klobuke. Najnovejša moda klobukov, ki se zlasti zavzemajo zanjo v Parizu, je ta, da klobuk okrasijo z ribami. Ribe so pristne, seveda predelane in položene, tako da njih oblika in barva ni spremenjena. Prikljubljene so zlasti nekatere tropske okrasne ribe, ki jih zdaj v Parizu prodajajo in kupujejo za drage denarje. — Taki klobuki so pa le tedaj na mestu, če je tudi obleka okrašena s podobami, vezanimi rib ali vsaj povodnih rastlin. Torbice pa morajo biti pri taki obleki okrašene z ribjimi luskinami.

— Če ti v štedilniku ogenj ugaša, pa hočeš, da bi še gorelo — vzemi kolofonijo, ki je jako poceni, že za dinar je je zadosti, in jo za lesnik vrzi v žerjavico. Že čez nekaj hipov se bo ves premog v štedilniku razplamtel. Kolofonija se namreč stali (saj je neke vrste smola) in se razleže po žerjavici tako, da plamen vzplamti in spet lepo gori v štedilniku.

Bluza

Ker je bluza tako uporabna, da jo lahko menjaš, pereš in dodajaš k temu ali onemu krilu, je splošno jako prijetno oblačilo. Moreš jo nositi za dopoldne, popoldne in zvečer, za doma, za obisk in za na pot in jo narediš iz vsakršnega blaga. Bluza je jako praktična, če jo narediš iz preproste, pralnega blaga; je zelo lahka in je topla iz volnenega blaga ali žametna.

Vprav sedanja moda je bluza jako naklonjena, to se pravi, moderne so vsakršne bluze. Take, ki jih zatakneš pod krilo; take, ki padajo čez pas; take, ki so do vratu zapete ali so izrezane, ali imajo kratke ali dolge rokave ali so brez rokavov. Paziti je, da majhne, debeluste ženske ne oblečejo križaste bluze ali take, ki ima počez več delov. Le vitke ženske naj imajo bluze, ki padajo čez pas in ki se tesno oprimejo života. — Jako lične so bluze z nabranimi, izbuhljenimi rokavi ali z rokavi — raglan. Izrez krog vratu je večinoma oglat. Lep okras za bluzo so plisirani obšitki, plisirani ovratniki. So pa tudi bluze, ki so v celoti plisirane, kakor je letos sploh moderno, da so obleke plisirane in za poletje je bilo v načrtu mode polno plisiranih oblek. — Bluza si mora znati vsaka ženska sama prikriti in sešiti! Vsaj bluza za doma, v obliki moške srajce.

Svetujem ti:

— Čemu ti bo radirka v hiši? Z radirko moremo najboljše očistiti madeže iz pohištva, dokler so še sveži. Tudi potemele maroge na kilju kar zradiramo. Če ne gre z mehko radirko, vzemimo trdo, za tinto.

— Ali je platno pristno? Prav zanesljivo spoznaš takole: Kani kapljico olja na plateno krpo. Če obdrži kapljica okroglo obliko, je platno pristno; če se razleže v pramenih, pa je platno pomešano z bombažem.

— Čopiče očistiš, da jih obesiš v goriko sodo vodo, pa tako, da se ne dotikajo tal, marveč, da v vodi visijo, torej jih moraš kam privezati in naj visijo v posodo z vodo.

Zdaj je treba peči pregleda ti

V teh dneh se že oziramo v peč in jo že kar občutimo, kako nas greje. Ali pa je peč v redu? Ali smo pa morda spomladaj pozabili očistiti jo? Pozimi se je peč nabrala saj in pepela, ki jih moramo odstraniti. Kolikrat tožijo gospodinjke, da peč noče vletiti. Da nič ne greje, čeprav toliko požre. Peč je treba očistiti! Dostikrat ne gre drugače, ko da pride pečar in popolnoma razloži peč in jo nanovo pozida. Časih pa zadošča dimnikar, ki zgoraj odpre peč in jo omete. Poglejmo tudi vrtica, če se dobro zapirajo, če ni odpadla omet!

— Tudi štedilnik preglejmo. Večkrat se le razbiti obroči vzrok, da kurjava nič ne zaleže. — Očistiš peč, je prav tako potrebna ko zdravje; če je sajasta, ne bo grela, ker so saje ko garje v njej.

Slava - česnu!

Cesen je še malo hujši ko čebula. Izkušeni kuharji vedo, da je že dovolj, če skledo s česnom samo namažejo, pa ima že solata dovolj vonja po njem. S česnom prebodeno meso dobi okus divjaci. Človek z juga, ki kar tako uživa česen, diši že na 50 m daleč po njem. Vendar nimajo ljudje na jugu niti za polovico toliko glist ko drugod, vprav zato, ker jedo česen. Česen je prav posebno zdravilo zoper gliste, zato ga dajamo posebno majhnim otrokom, tudi v mleko ga moremo dati.

Česen je tako rekoč samo za želodec in čreva na svetu. Kakor prežene gliste iz vseh kotov, tako tudi drugod skrbi za snago in red. Praženi česnovi kruhki so že kar po vsem svetu v modi: Vzameš kos kruha, ko je še vroč, drgneš po njem strok česna, mogoče še malo peteršilja, da ni duh tako močan in ga opraviš. Če po česnu pijes črno kavo, se tudi izgubi duh po njem.

Jako v časih je česen zoper — poapnenje žil in starostno opešanje. Ljudje, ki so živčno razdraženi, oslabeli, ki jim srce nagaja, ki se brž utrudijo: naj se zdravijo s česnom! Kaj kmalu jim srce ne bo več v napotje in noge jim bodo bolj čile.

Zdravljenje s česnom je vprav radi hudega duha neprijetno. Zato imamo pa že mnogo česnovih zdravil, ki so brez duha, tako tekočin, tablet, praškov. Brez dvoma je že vse tako urejeno, da se moremo brez »smradu« zdraviti s tem izvrstnim zdravilom.

Kuha

Švicarski krompir.

Skledo, ki se na ognju ne razpoči, dobro namaži s presnim maslom. Položi vanjo za 3 centimetre na debelo plast surovih, olupljenih krompirjevih rezin. Osoli jih, potresi prav močno s sirom in s kosmiči presnega masla. Nato pride spet krompirjeva plast in tako dalje, dokler ni posoda polna. Pokrij in pol ure duši v pečici.

Ribja juha.

Vzameš 30 do 40 dekagramov očistene morske ribe, razrežeš jo, osoli in opraviš v masti, da rumeni. Nato opraviš razno zelenjavo: peteršilj, korenje itd. in malo potreseš z moko. Dodas koščke oprane ribe in dolijes malo grahove juhe. Vse dobro prevrji. Preden daš na mizo, deni v skledo za juho košček presnega masla in razseklijan peteršilj in precedi juho na to.

NAŠ DELAVEC

Krščanska strokovna organizacija

(Valant Milan, založila Zveza združenih delavcev)

Veliko uslugo je napravila Zveza združenih delavcev slovenskemu delavstvu in celi katoliški javnosti, ker je izdala gornjo knjižico. Ni v njej vse novo, ni v njej vse, kar bi ne preneslo kritike, bodisi vsebinske, bodisi jezikoslovne, a vendar je to knjižica, v kateri je zbrano gradivo organizacijske in načelne važnosti za krščansko strokovno gibanje, in kar je še več, v gotovih, dosedaj spornih točkah podaja knjižica jasno smer krščanskega, ali pa naše razmere katoliškega strokovnega gibanja. Današnji čas je poln dvomov, nejasnosti in ves v pričakovanju. Prehodna doba je to in že doba preloma. Tempo razvoja, ki ga narekujejo razmere in okoliščine, je tako hiter, da je lažje govoriti o revoluciji kot o evoluciji. In ravno zato je ta čas tako nejasen, tako kočljiv, pa zato prav nič manj odločen. Ne kako poznejša, ta, prav ta doba, ki jo soživimo, bo postavila temelje bodoči zgradbi družbenega življenja novih generacij. So dobe, ko je mnogo časa brez škode debatirali, kaj je prav in kaj ne, ne glede na to, ali take debate hasnejo ali škodujejo, so pa tudi dobe, ko ni časa za dolge debate, ampak je treba dela, premočnega, za jasnim ciljem stremočega in na stalnih temeljih slonečega dela. In to je danes vsak današnji dan. Če je bilo kdaj potrebno za katoliško delavstvo jasnosti, je to danes. Prav v ta čas je udarila knjižica Zveze združenih delavcev s jasnostjo potov in ciljev resnično krščanske strokovne organizacije: zamestava gospodarski liberalizem, zavrača razrednost (socializem, marksizem, komunizem), odklanja vse izključujoče avtarkije, jasno in ponovno se izreka za pokleno-stanovsko ureditev družbe in gospodarstva ob spoštovanju demokracije. V teh vprašanjih lepa danes toliko ljudi, pa ravno v tem je rešitev današnje in bodoče družbe, kar dobro poudarjata papeževi okrožnici »Rerum novarum« in zlasti »Quadragesimo anno«. V tej točki je glavna vrednost knjižice.

Prvi dve poglavji knjižice (str. 5—10) bosta prav prišli začetnikom, pa tudi starejši strokovnjaki bodo radi vzbujali spomine. Poglavji o osnovnih temeljih in o gospodarsko-socialno-političnih ciljih sta premalo pregledni, čeprav si je pisatelj pomagal z enajstimi podnaslovi in še z udamimi stavki. Ti problemi so težki in jih ni mogoče obdelati razumljivo in zraven še poljudno na nekaj straneh. Zato obsegajo ti odstavki polno definicij (Gosar, Ušeničnik), ki bodo komaj razumljivi onim, ki so že kaj več študirali ta vprašanja.

Od 22. strani dalje pa knjižica raste v jasnosti načel, v praktičnosti, pa tudi v razumljivosti. Praktičnim delavcem v strokovnih organizacijah bo zelo dobro služilo poglavje »Pota in cilji«. Knjižica se izjavlja za pokleno strokovno organizacijo in zavrača industrijski tip, ker se ta preveč približuje marksizmu in že v sebi nosi kal razrednosti, ki je krščanskemu pojmovanju tuja. Poudarjena je potreba po socialni zakonodaji in nalogi države, da posreduje v gospodarskih zadevah, da gospodarstvo nadzoruje, ne pa da ga vodi (Rusija).

Veliko hrupa, zgražanja in odobravanja je vzbudilo pri Slovencih vprašanje, ali so strokovne organizacije samostojne, ali so podrejene političnim strankam. Popolnoma pravilno poudarja knjižica, da so strokovne organizacije neodvisne od političnih strank in da je kršč. strokovno gibanje strankarsko nevtravno. Politična stranka in strokovna organizacija sta dve samostojni, paralelni organizaciji, ki se med seboj ne krijeta ne po

namenu, ne po delu in ne po metodah, a se mora med seboj podpirati in izpolnjevati. S tem pa ni rečeno, da se delavec ne sme politično udeleževati. Ne le, da se sme, ampak mora se, a skupno z drugimi s primerno samostojnostjo. Čiste delavske stranke so pa nujno razredne in izključujejo vsako obsestvo. Delavec je živ ud naroda, skupnosti in ne telo zase, zato pa mora celokupna politična vprašanja reševati le skupaj z drugimi in v tej skupnosti uveljaviti svoje zahteve. Res je, da je v današnjem kapitalističnem sistemu težko uveljaviti pravične zahteve delavstva, a radi naporno urejene družbe ne smemo zavreči načela, ampak moramo družbo preurediti in jo postaviti na temelj poklene stanovske občestvenosti.

Kdor se dosledno drži teorije o absolutni vrednosti in razrednosti, ne more svojih nazorov spraviti v sklad s občestvenostjo in ne s krščanstvom. Ideja razrednosti je utelešena v kapitalizmu in je v socializmu vseh vrst nadaljevana. Zato so se vse krščanske strokovne organizacije izrekle proti razredni teoriji in za stanovsko-socialne organizacije delodajalcev in delojemalcev enega politika ter za gospodarsko-korporacijsko organizacijo obratov. Krščansko strokovno gibanje je zato že same po sebi soustanovitelj stanovsko-korporacijskega reda. V vsakem gospodarskem sistemu je potrebna roka delavca, potrebna je pa tudi roka delodajalca. Gospodarstvo je vedno presnavljanje in vsak zastoj v tem procesu je škoda za splošnost. Škoda je, če obstanejo stroji zaradi delodajalca, škoda je, če obstanejo zaradi delavca. Pametno in pravično sodelovanje ustvarjajo samo paritetna poklena občestva. Seveda morajo biti ta poklena občestva zakonsko utemeljena in morajo imeti zakonodajno moč za svoj delokrog. Te misli so v knjižici lepo zbrane v poglavjih: Stanovsko-korporacijska ureditev države in Krščansko strokovno gibanje — glasnik stanovsko-korporacijskega reda. V posameznih poglavjih so nanašena mišljenja katoliških delavcev v Franciji in Nemčiji, Švici in Nizozemski ter podprta z resolucijami krščanske strokovne internacionale.

Podobno resolucijo sta pred leti sklenili tudi jugoslovanski strokovni organizaciji: Jugoslovanska strokovna zveza in Radnički savez v Zagrebu, ki je pa pri nas menda v praksi pozabljena. Načela krščanske strokovne internacionale bi morala veljati za vse krščanske strokovne organizacije, in to dosledno. Pri nas pa se žal tako rado ugodi, da prikriti sociologi le premalo zajemajo svoje hrano iz krščanskih virov in le preradi ostajajo pri marksistični literaturi. Od tod izvirajo nejasnosti v načelih, od tod pa tudi prehitre in preostre sodbe v prilogi in neprilog posameznim delavcem. In ravno ta knjižica more v tem oziru mnogo koristiti.

Pisatelj je uvodoma zapisal: »Pri nas se je pojem krščanske strokovne organizacije zadnja leta nekoliko izmaličil... Zato je bilo že nujno potrebno, da se tudi pri nas obrazloži v kratkih potezih vse, kar je v zvezi s pojavom krščanske strokovnega gibanja in se tako loči zrno od pleve.« Zadnje poglavje pa končuje: »Zavedajmo se, da je le v skupnosti in enotnosti moč, bomo iskali prijateljev in zaveznikov predvsem pri tistih strokovnjakih, ki so nam po načelih najbližji.« Fiat! Naj se zgodi, da bo enotno slovensko delavstvo nosilec in soustvaritelj močnega, zdravega strokovnega gibanja in novega krščanskega družbenega reda. Jože Langus.

Plače v naši industriji

Socialno politični minister Cvetkovič je imel prvi pogum, da je pokazal na razpisnost, ki jo uganjajo marksiisti v ustanovah, ki so namenjene delavstvu v zaščito in koristno delo. Take ustanove so pri nas zavarovalni zavodi, delavske zbornice ter borze za delo.

Ne more se reči, da je nižje uslužbenstvo teh ustanov sijajno plačano. Ne! To ima v resnici doseg samo eksistenčni minimum. Tega pa ne gre zniževati. Pač pa se lahko trdi, da so razlike navzgor v prejemkih prevelike in da socialno niso utemeljene. Sicer pa to ni izjemen pojav, temveč ga je opaziti tudi pri ostalih, tako državnih in zasebnih uslužbenecih.

Drugo pa je dejstvo, da se prejemki že itak boljše plačane uslužbenstva še zvišujejo z raznimi potninami, sejinami itd. Vse te dobrine so privilegij višjih uradnikov, ki jim največkrat ne prija težko pisarniško delo in si raje izbirajo zunanjo službo ter jo napravijo potrebno, četudi to ni.

Če pogledamo pragmatike, da je v njih določeno, da imajo uradniki višjih položajev dnevnice po 100 in 120 din, imajo pravico do vožnje v drugem razredu in zraven še dodatke za prtljago, ki tudi zneso lepe kovače. Če to ni razsipanje delavskega denarja, potem ga ne bomo doživeli nikdar več. Ko brezposelni mrjejo od lakote in se slabo plačano delavstvo premalo hrani in se prekomerno izčrpa pri delu, je ta luksuz neutelejen. Krščanski človek srednjega stanu se prav lahko preživi pri nas z dnevnico 50 Din, vozi se pa v tretjem in ne v drugem razredu, prtljage pa sploh nima, razen če se poda na morje ali kam drugam na svoj odmor, ki pa ne spada v službeno potovanje.

Isto je z uporabo zdravilišč. Lani smo čitali neke neko številko, koliko nameščencev se zdravi povprečno v uradovnem zdravilišču na Rabu. Tista številka bi podala točno sliko o razmerah, če bi povedala še, koliko odpadde od vseh števil oskrbencev na višje uradništvo in njihove sivoce, in koliko na nižje uslužbence in njihove sivoce. Brez dvoma bi bili slednji bolj upravičeni do raznih podpor kot pa višji sloji, ki si take bonitete lahko sami — plačajo.

Najslabše je urejen položaj dnevnikaarjev. Ti imajo že itak nizke plače, njihove pravice pa se pritrjujejo tudi, ko so jih drugi deležni. Naj bi se tudi v tem odpravila povsod dvojna mera.

Jugoslovansko meščanstvo je malo delavske ustanove v roke marksiistom. Njihovi voditelji so si v njih lepo postlali. Službene pogoje so krojili po marksističnih načelih. Tako n. pr. v delavski zbornici ne poznajo doklad za družino in ima enako plačo človek z 10 otroki in egoistični samec, ki raje sam ugodno živi ter noče bremen družine. V OUZ-u je izvedeno načelo marksizma, naj ima človek kar najmanjšo družino, zato dajo tam doklade le za tri otroke.

Delavstvo ni nevoščljivo uradništvu za boljši položaj. Zahteva pa lahko od njega zavesti, komu služi. Dalje mora zahtevati, da se vsestransko študi z njegovim denarjem, posebno tam in takrat, ko je to najbolj mogoče. Šteti naj se pri tistih, pri katerih je mogoče in ki prezeajo eksistenčni minimum. Prejemki naj bodo tako urejeni, da bodo

imeli mladi nameščenci možnost urediti si dostojno družinsko življenje, razlike v plačah navzgor pa naj se čim bolj zmanjšajo. Obstoj družine in vseh otrok naj se zagotovi. Socialno-politične ustanove naj bodo socialne tudi na znotraj in ne samo na zunaj. Tudi v službenih odnosih v teh ustanovah naj pridejo do izraza krščanska načela.

Končna ureditev tega vprašanja je v rokah ministrstva. Želeli bi od njega, da napravi vsestranski red, toda da se ne jemlje za kopito merilo, ki je bilo vzeto za podlago ureditve prejemkov državnega osebja kar se tiče prejemkov uslužbencev višjih položajev.

R A Z N O

Zagrebsko delavstvo. Pri zagrebškem OUZU je bilo zavarovanih 52.954 delavcev s področja mesta Zagreba, od tega 30.456 moških. V obrti jih je zaposlenih največ, to je 26.57 odstotkov. Več kot polovica moških je neporočenih in starih pod 40 let. Računa se, da uživa tretjina Zagreba ugodnosti delavsko-nameščenskega zavarovanja. Relativno največ uslužbencev ima dnevno plačo od 14—16.80 din. Od zena jih je zaposlenih v gospodinjstvu 9000. — Če pogledamo sestavo občinkega sveta, vidimo, da je delavstvo prav malo udeleženo kot stan pri upravi svoje občine. No, pa saj tako ni samo v Zagrebu, temveč vidimo isto sliko tudi drugod.

Tročki v Španiji. Trocki, veliki rabelj komunistične ruske revolucije, si je izbral Španijo za bodočo rezidenco. Norveška, kjer vladajo socialisti-reformisti, mu ne prija dovolj ali pa je raje bliže bojišča, kjer se odloča o bodoči usodi komunizma. Ob ruski revoluciji smo opazovali, da se je vsa Evropa dvignila proti komunizmu. Sedaj je ta ista Evropa že toliko propala — če izvzamemo fašistične države, ki pa imajo svoje posebne namene — da mirno gleda v Španiji dvigavanje komunizma in dopušta ne le, da se zbirajo za komunistične revolucionarje darovi, ki bi bili potrebnejši za domače reveže, temveč dopušta tudi ljudem Trockijevega tipa, da se mirno izprehajajo po državah in se zbirajo v Španiji. Pa se bodo gotovo še našli ljudje, ki bodo hoteli verjeti, da se bori španska levica za — demokracijo.

Francoski komunisti se cepijo. Komunistični desident Dorio je osnoval novo stranko, ki se hoče boriti proti socialnemu konservativizmu in vmešavanju inozemstva v francosko notranjo politiko. Dorio se je izjavil celo proti marksističnim načelom izjavljajoč, da je nauk Marxa in Engelsa čas že davno pustil zadaj in da njune teorije niso več solobne.

Ostroski vozički: naj-novejših modelov. Dvokolesna, šivalni stroji. Po zelo nizki ceni! Cenki franco: „TRIBUNA“ F. BAZEL, LJUBLJANA, Karlovska c. Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

Naš domači zdravnik

A. F. - Lj. Bolečina v desni rami in v pasu na desni strani pri vsakem globljem vdihu daje misliti, da je kakorkoli prizadeta rebra mrena ali prepona na desni strani. Največkrat se to dogaja pri zaraslinah, ki so posledici kakšnega vnetja. Nekoliko težje si predočam postanek bolečine v zvezi s splavom, morda je istočasnost obeh pojavov zgolj slučajna. Vse to so samo domneve, za ugotovitev in smotno zdravljenje je skrben zdravniški pregled neizogiben, bržkone tudi rentgenski izvid.

Ista. Bradavice na roki so pogostne nakaze pri otrokih in mlajših ljudeh. Izkazalo se je v mnogih primerih, da so bradavice kužne, t. j. da se prenašajo od bolnega na zdravega človeka, včasih po daljši in celo večmesečni dobi. Zadeva je malopomenbna in kvečjemu sitna. Za odpravo mladostnih bradavic (ne razcepljenih) bradavic zadošča vsakodnevno mazanje z lastno teščo silino.

M. J. - M. Kilo na popku dobiva vaš trimesečni, umetno hranjeni otroček? Ta pojav dokazuje, da ni v redu otrokova prebava ali zaradi neprimerne sestave ali preobilo množine prehrane, zakaj očitno je, da se otrokov trebušček preveč razpenja in se je popkov obroček že toliko razširil, da uhaja trebušna vsebina (mreža, morda tudi že črevo) iz trebuha v podkožje. Vsekakor treba najprej urediti otrokovo prehrano, da se poleže napetost v trebuhu. Če s tem se popkov obroček stisne in kila izgine sama po sebi; če pa je kila prevelika, treba zdravniške pomoči, ki je navadno lahka in kmalu uspešna.

R. L. - C. Ispah v kolku velja v pretežni večini primerov kot dedna bolezen, ki se v mnogih družinah pojavlja zelo pogosto, v drugih pa sploh ne izvzemaš po kakšni zares hudi poškodbi. Podedovana nakaza se ne opazi takoj, ko pride otrok na svet, niti ko shodi, šele kasneje postaja šepanje čezdalje bolj očitno. Dasi krive starši kak zunanji vzrok (padeč, udar i. dr.) za postanek pohabe, se da dandanes točno ugotoviti, da je sklep v kolku krnjav (ali je ponev v medenični plitvi, nezadostno razvita, ali je stegenska glavna neznačajna ali je stegenski vrat napačen i. dr.). Pri izpahih, nastalih radi poškodb, so kostni deli sklepa v redu, le lega je kajpada izpremenjena. S časom se pri zanemarnih izpahih po poškodbi tudi kosti tako spremenijo, da so podobne prirojenim oziroma podedovanim izpahom. Podedovani izpah se da izdatno popraviti, a le z začasnimi in vztrajnim zdravljenjem, kar pa ne spremeni nič dednega vpliva na potomstvo.

M. B. - Z. Nosni protin da imate skrivljen je ugotovil zdravnik in vam priporočil operativno zdravljenje. Kaj napravite? Zdravemu ni treba zdravljenja. Sicer je zadeva meni neumevna. Če je nos zdrav, čemu je zdravnik stikal po njem?

I. C. - G. Jetika pri postarnih ljudeh je mnogo pogostnejša, kakor se navadno misli. Hujšanje, pokašljevanje, težko dihanje, popoldanja vročina in nočno potenje so kaj sumljivi znaki pljučne jetike. Mnogo primerov starostne jetike je samo ponovitev morda mladostne ali kasnejše jetike, ki je navidezno ozdravljena čemela v človeku desetletja, kar žerjavica pod pepelom ne more, in iznova užarela radi zmanjšane odpornosti v poznih letih. Vsekakor kaže, da se ta domneva ugotovi po zdravniku prav točno iz dveh razlogov, radi zdravljenja preužitkarja in še bolj radi zaščite njegove okolice. Star jetičnik so zelo nevarni posebno otrokom, ker se glede snage nemarni in trosijo »brezobzirnim pljuvanjem jetiko kar na debelo okoli sebe. Če je zdravniška ugotovitev nemogoča v doglednem času, ravnajte s starim hiralcem kakor s pravim jetičnikom, uvedite kar se da, red in snago v njegov okoliš, otroke pa držite daleč od njega proč.

Mnogim. Za ribje olje je napačil čas, da ga začnete jemati vsi, ki ste ga uživali že v prejšnjih dobah. Pomladne ostanke ribjega olja uporabite za mazanje zimskih čevljev in slične svrhe, za uživanje si nabavite sveže in ga hranite na hladnem v dobro zamašenih steklenicah. Ča vam je olje za uživanje premrzlo, vlijajte ga na žlico, segrejte v topli vodi, steklenice z oljem pa ne ogrevajte. Slabotni, malokrvni, od dela ali boleznij izmognani ljudje naj se lotijo ribjega olja, ki je

izvrstno krepilo, mnogo cenejše in uspešnejše od neštetihih reklamnih sredstev.

V. B. - T. Gliste odpravljati je včasih kaj lahka in hvaležna zadeva. Glist je namreč mnogo vrst, v naših krajih so pogostne: navadna ali otroška glista (ascaris lumbricoides), živa nitka ali šilec (oxyuris vermicularis), bičevka ali tenkoglava glista (trichocephalus dispar) in tenkousti glista (ankylostomum duodenale). Prva vrsta se da odgnati z običajnimi lekarniškimi pripomočki brez težav, druga vrsta že težje, še težje tretja in četrta vrsta. Uspešnih domačih zdravil ni, uživanje česna, čebule, morda hrena in korenja odganja gliste, da se ne zarejajo v prevelikem številu, zato prepustite odpravljanje glist zdravniku, ki bo najprej ugotovil oziroma dal ugotoviti vrsto glist po jajčecih, ki so vedno v govu, tudi če ni razvitih glist videti. Važno pa je, da si glisav otrok po opravljeni potrebi vsakokrat dobro umije roke z milnico in krtačenjem, zlasti nohtov in prav tako naj napravi pred vsako jedjo, sicer se vedno iznova okužuje.

I. J. - K. Zlatenica novorojenec je pogostna in navadno brezpomembna, ker premine sama brez motenj in brez zdravljenja. Hujša je zlatenica, ki se pojavlja kasneje in pomeni ali kakšno črevesno okužbo ali pa je izraz splošnega gnojnega vnetja. Če otrok rad sedita in dobliva dovolj prsne hrane, je nekaj upanja, da bolezen preboli. Seveda je tudi zdravniška pomoč prepotrebna.

M. L. - Š. Prezgodnja zima vas je prehitela in zbegala, kako ravnajte z otroki, ki jih hočete utrjevati. Ker je pričakovati še kaj toplih dni in morda tudi tednov — saj menda še ni iz pratike odpravljeno »babje poletje« — počakajte še z zimsko obleko. Dovolj je, da dobe otroci za ta mrz samo vrhne suknje in zimske čevlje, drugo pa, perilo in spodnjo obleko, naj obdrže letno do zaresne zime. Vsak dan naj se otrok umije s prestono (ne segreto) vodo kakor doslej tudi naprej. Okno v spalnici naj ostane vsaj priprto ali v gorenjem delu popolnoma odprto, zato pa naj dobe otroci debelejšo odejo, a šele takrat, ko vam začno otroci tožiti, da ne morejo spati zavoljo mraza.

K. H. - R. Grlj (ali grč) se vam dela v prsih; ne boli vas nič niti na pritisk, a vendar vas malce skrbi. Vaša skrb je zelo upravičena. Nemudoma se odpravite k zdravniku, in če se mu bo zdelo stvar sumljiva za raka, ne odlašajte nič in pojdite, če ne isti, pa gotovo naslednji dan v bolnišnico ali zdravilišče. Rak je zanesljivo ozdravljiv, če se odstrani, preden so zašli njegovi trzi naprej po telesu (po mezig ali krvi).

J. P. - Lj. Razpoznava žilnega otrpa ne pomeni še smrtno obsodbe ne za takoj in ne v doglednem času. Hvala Bogu, da ne otrpeva vse žilje hkrati in enakomerno, najbolj nevarno je otrpevanje žilja v drobju, ki je za življenje posebne važnosti. Kakor na srečo, v možganih in tudi ledvicah, dosti manj nevarno je drugod. Otrpevanje žilja je zares bolezen »iz obrabe«, a ne vselej, še večkrat je posledica kakšne okužbe (n. pr. sifile) ali zastrupljenja (n. pr. s svinčcem ali drugimi težjimi kovinami). Tudi dednost ni brez pomena, ker se otrpevanje žilja rado družijo z nekim splošnim telesnim ustrojstvom, ki je očitno dedno. Koliko let življenja se prisojam vam, ki dopolnjujete peti križ? Ko bi vas le malce poznal, vam nekajkrat zmeril krvni pritisk, pregledal srce in seč, bi tvegali, da se osmešim s svojim prerokovanjem!

A. B. - C. Otrokovo smrt domnevate, ker ne čutite več otrokovega gibanja in tudi zdravnik ni mogel ugotoviti ne gibov ne srčnih zvokov. Kaj napravite? Za zdaj nič, in sicer prav nič, če se drugače počutite dobro. Če bi se pojavil kakšen sumljiv iztok ali nastopila vročina ali kakšna druga motnja, pokličite zdravnika, sicer pa pojdite k njemu čez dva ali tri tedne. Upam in želim vam, da se je med tem že obudil mali nepokoj in vas razveselil z brcanjem in zviranjem.

T. G. - Lj. Srbež porednice se zanesljivo odpravi z rednim in krepkim mazanjem za to pripravnih delov. Kot mazilo se obnaša brezovo in leskovo oljce, najbolje izmenoma.

Kmetijski nasveti

Pitanje prašičev s koruzo. T. V. S. Nekateri prasičereji pravijo, da je prašičem pri opitjanju boljše pokladati sirovo koruzo, drugi trde, da je kuhana boljša, tretji se pa navdušujejo za koruzno moko. Radi bi vedeli, s katero se še najbolje opitajo prašiči in koliko se jim sme polagati na dan in glavno. — Za opitjanje prašičev je vsekakor najboljši koruzni zdrob ali koruzna moka, ker se ta še najbolje izkoristi. Krmiljenje s celo koruzo ni gospodarsko, kajti prašiči celo zrnje slabo prežveči in zategadelj nepopolno prebavi. Na ta način gre mnogo neprebavljene in neizkoristične koruze v izgubo, kar se jasno vidi na svetlorumenkastem blatu, v katerem najdemo cele kose koruznega zrnja. Boljša je vsekakor kuhana koruza, ki je dovolj omešana, da jo prašiči želodec lahko prebavi. Še bolje je kuhan koruzni zdrob, ki je še lažje prebavljiv. — Pri pitjanju začnite najprej z manjšimi količinami koruznega zdroba. Lahko ga dajete tudi sirovega, ki se precej lahko prebavi. Začnite z 1 kg na dan in stopnjujte to množino na 2 kg na dan, pozneje na 3 kg na dan, seveda zraven še druge krme. Če opazite, da začno živali puščati krmo v koritih, tedaj jim pokladajte manjše množine ali pa menjajte za nekoliko dni krmo n. pr. z zdrobljenim ječmenom, kuhanim krompirjem in podobno.

Odprti rovi krt ali voluharja. F. K. T. Slišali ste različna mnenja o tem, kdo pušča rove odprte, voluhar ali krt; ne veste pa, katero je pravo. — Odprte rove pušča krt, še v večjem obsegu pa poljska miš, katera dela vse polno lukenj. To se opazi zlasti na njivah, pa tudi v sadovnjakih, največ pa ob kašnih nasipih. Voluhar pa svoje rove dobro zadela, ker ne mara prehih. Zato ga tudi lovimo na ta način, da odkrijemo rov in nastavimo vanj past. Ko pride voluhar — da bi odprtno zadela, se vanjo vlovi.

Drvo ima sad podočen viržinkam. F. K. T. Zanimalo bi vas vedeti ime drevesa, čijega sad je podočen viržinkam; pa tudi kak les ima, trd ali mehak. Tako drvo je dobilo v parkih. — Nekoliko preveč zahtevate, če mislite, da moremo uganiti, kako drvo je tisto, ki rodi sad podočen viržinkam. Takih dreves je več vrst. Ker ste ga našli

v parku, bo najbrž lepotično drvo, oziroma ekso-tično, iz južnih krajev doma. Če bi poslali sad in list tega drevesa, tedaj bi lahko ugotovili njegovo ime in morda tudi kakovost lesa.

Priprava novih hrastovih sodov za vino. A. S. R. Kupili ste nov hrastov sod, ki bi ga hoteli pripraviti za vino. Radi bi vedeli, kako se to stori, da se vino v njem ne skvari, oziroma ne počrni. — Hrastov les vsebuje obilo čreslovine, ki se v vinu topi in spremeni v črno barvo. Tako vino postane črno in trpko. Da bo tak nov sod primeren za vino, morate izlučiti iz lesa to čreslovino. Najbolje in najtemeljiteje se tako sodi izluči z izparivanjem s pomočjo posebnega parilnika oziroma s parnim kotlom. Para se pod pritiskom uvaja v sod, kjer raztaplja v dognah čreslovino, ki se raztopi in pari v vodi in ta odteka črna iz sode. Ko pride iz njega čista, tedaj je sod izparjen. Umiti ga je znotraj še s toplo in potem z mrzlo vodo, potem pa zaviniti. Sod se zavini s tem, da se zakuhajo z vinom ali troprom; lahko se pa, dene vanj tudi mošt kipeči. Kipeči mošt prodre v les in mu da vonj po vinu. Tako je sod zavinjen. — Tam kjer ni parnega kotla, se sod lahko izluči z razredčeno žvepleno kislino: 1 liter kisline na 20 l vode. Nato izperemo še z zakuhanim jedkim lugom: 1 kg na 100 litrov vode, ki ostane v sodu do 2 uri. Potem izperemo sod z vrelo, potem še z mrzlo vodo, na kar ga še zavini.

Zavarovanje rožmarina pred zimo. I. - T. T. Imate rožmarinov grm, ki ga vsako pomlad presadite v gredo na vrbi, jeseni pa zopet v lonček, da ostane čez zimo v sobi. Letos se vam je pa tako bohotno razrasel, da bi morali najti veliko leseno posodo, če bi ga hoteli presaditi; pa tudi za sobo je prevelik, ker bi zavzel preveč prostora. Zato bi ga radi prezimili na prostem vrtu, ne veste pa kako, da bi ne zmrznili. Radi bi pridobili od njega nekoliko sadik, podtaknencev, zato bi radi vedeli za čas, kdaj jih je posaditi. — Če hočete rožmarin prezimiti v tamkajšnjem mrzlem kraju na prostem, ga morate temeljito zavarovati. Ko začne mrz, sedaj še ne, ga dobro ovijete s slamo in od zunaj obložite s smrekovimi vejami. Ob zemlji založite ga z listjem, da tla ne zamrznejo okoli debla, ker tedaj mu mrz potrga korenine. Tako ga boste gotovo spravili skozi zimo nepoškodovanega. — Kar se pa tiče podtaknencev, je priporočeno, da je rožmarin trdega lesa, ki težko odžene korenine iz podtaknencev. Poskusite spomladi posaditi jih nekaj, morda se vkoreninijo do jeseni. Najbolj sigurno pa je, če večje spomladi pogrobat, tako nagnete, da se pokrijejo z zemljo, držite tla vse poletje vlažna in do jeseni vam napravijo korenine. Tedaj jih odrežite od debla in posadite v lončke. Na ta način si boste lahko vzgojili nekaj mladih rožmarinov.

Sladkorna melasa iz pese. A. S. Št. P. Posadili ste za poskus nekoliko sladkorne pese, iz katere bi sedaj radi napravili sladkorno melaso, ki naj bi se držala nekaj mesecev. — Sladkorna melasa je le ostanek pri napravi čistega rafiniranega sladkorja iz surovega sladkorja, ki se ne da več očistiti. Za to ne morete iz sladkorne pese pridobivati melase, ampak sladkorno goščo, ki jo lahko uporabljate za oslajevanje. Za pridobivanje sladkorja v domačem gospodinjstvu zrežite čisto oprano peso tako kakor repo za kisanje. Pesne zreske naložite na rahlo v kako primerno posodo in jih do vrha zalijte s toplo vodo kakih 50 stopinj. Posodo postavite na topel kraj in pustite vodo vsaj dve uri v njej, da izluži sladkor iz zrezkov. Nato jo izlijte, nekoliko pogrejte ter polijete z njo sveže zreske v drugi posodi. To storite parkrat, dokler ne dobite zelo sladke vode, ki jo še precedite skozi platno, da je kolikor mogoče čista. Nato kuhate to vodo, da se zgosti in tako dobite sladkorno goščo iz sladkorne pese. Z njo osladite lahko jedila in pijače. Tako se drži po več mesecev na kakem primernem prostoru; čimbolj goste je, tem bolje.

Pravni nasveti

Plačilo dolga v inozemstvu. J. S. M. Imate dolg napram zasebniku na Češkem. Vaš upnik na Češkem pa ima znanca, ki ima obveznosti napram neki tvrdki v Jugoslaviji. Vprašate, če vi lahko poravnate obveznosti upnikovega znanca v Jugoslaviji, zato pa bi slednji prevzel v poravnavo vaše obveznosti napram upniku na Češkem. — Brez privolenja Narodne banke se ta zadeva ne da tako urediti, sicer grešite zoper devizne predpise in bi vas doletela občutna kazen. Vaš upnik naj preskrbi od češke Narodne banke potrdilo, da se ista strinja glede plačila terjatve po upnikovem znanu mesto vas. To potrdilo priložite prošnji, ki jo morate napraviti na našo Narodno banko glede predlaganega plačila. Verjetno je, da bo Narodna banka to odobrila.

Terjatev na dopisnici. Z. P. Br. Vprašate, če se smatra terjatev na dopisnici kot žalitev dolžnika in če zaradi tega lahko dolžnik toži zaradi razžaljenja časti. — Vljudno napisana terjatev resničnega dolga ne more biti žaljiva. Če bi javno, na dopisnici, terjali dolg, ki sploh ne obstoji, bi se taka terjatev smatrala kot raznašanje nekaj neresničnega, kar utegne škodovati časti dozdnevnega dolžnika in bi to bilo kaznivo kot prestop zoper čast.

Kdaj zapade dolg? Z. P. Br. Vprašate, če je res, da dolg zapade in da dolžnik ni več dolžan ga poravnati, če se mu pošlje opomin po dopisnici. — To je nesmisel. Dolg preneha biti dolg le, če je plačan, odpušen ali pa zastaran.

Prepis hiše na ženo. F. O. R. Z dolgoletnimi prihranki ste postavili spomladni enodružinski hišico. Zemljišče je vključeno na vaše ime. Radi bi na ženo prepisali solastnino do polovice, ker je pač tudi ona pripomogla do hiše. Vprašate, kako bi to mogli urediti. — Tozadevno pogodbo, s katero ženi odstopite polovico solastnine, morate napraviti pri notarju v obliki notarskega zapisa, sicer je pogodba neveljavna. Prepis solastnine na ženo na temelju take pogodbe lahko sami predlagate na zapisnik pri sodišču. Če vam žena zaupa, da ne bošte hiše obremenili z dolgovi, potem si lahko sedaj prepis prihranite s tem, da sami napravite oporoko, s katero zapuščate ženi celo hišo po svoji smrti.

Vlažna stena. H. A. M. Zahodna stena vaše hiše stoji tik na meji in je vlažna, ker ima sosed tam zasajen bezeg, ki tudi poleti zasečuje steno. Prosil ste sosedo, da vam proti odškodnini odstopi 20 cm širok pas ob meji, da bi vaajo steno prevlekli z betonom, tega pa sosed noče odstopiti. Vprašate, če ga lahko k temu prisilite. — Ne. Če sosed noče, ga ne morete prisiliti, da od svoje zemlje kaj proda. Ker je stena hiše ometana, imate pravico, da ta omet po potrebi obnovite. Napravite pri steni nad temeljem horizontalno izolacijo, na zunanji steni pa nov omet, ki bo odporen proti vlagi, tako da sploh ne boste potrebovali 20 cm pasu sosedove zemlje za zamišljeni betonski opaž.

Nakup hranilne knjižice. H. A. M. Vaša mati je kupila od neznanca hranilno knjižico za 65% nominalne vrednosti s plačilom v gotovini. Prodajalec je trdil, da mu je knjižico izročila njegova tašča in da denar nujno potrebuje za sestro. Po šestih mesecih terja sedaj tašča prodajalca knjižice vašo mater mater na vrnitev knjižice, in trdi, da ji je bila knjižica od zeta izmaknjena, da je mati izkoristila njegovo stisko in da je kupčija bila sploh proti dobrim šegam. Vprašate, če je mati dolžna vrniti knjižico. — Če je kupnina za knjižico odgovarjala takratni prometni vrednosti hranilnih knjižic na denarnem trgu, potem prodajalec ne more uveljaviti neveljavnosti pogodbe, češ da je kupec izkoristil njegovo stisko. V sedanjih razmerah se ne more smatrati, da bi bila prodaja hranilne knjižice zoper dobre šege in zato neveljavna. Pač pa bo tašča od prodajalca smela zahtevati vrnitev knjižice, oziroma odškodnino za njo, če bo dokazala, da je bila knjižica njena last ter da jo sploh ni zetu zaupala, pač da, da je zet knjižico brez njene vednosti izmaknil in prodal. Za škodo bo vaša mati lahko terjala le prodajalca.

Avtorska taksa. Z. P. Br. Društvo je priredilo neko igro, ne da bi izposlovalo dovoljenje avtorja. Sedaj terja avtorska centrala za vpriporitev takso v znesku 500 Din. Vprašate, če je ta terjatev pravilna in iztožljiva. — Po zakonu o zaščiti avtorskih pravic, je prepovedano vpriporiti igre itd. brez predhodnega privolenja avtorja oziroma pravičencev avtorskih pravic. Avtorske pravice trajajo pri nas 50 let. Kdor se proti tem določbam pregreši, tega se na predlog upravičencev preganja kazensko in sodišče ga lahko kaznuje v denarju od 1000 do 60.000 Din, ali pa z zaporom od 1-6 mesecev. Poleg tega lahko avtor oziroma njegovi upravičenci terjajo odškodnino. Pri vpriporitvi gledališke igre smejo terjati kot odškodnino vse kosmate dohodke take prireditve. Če terja od vas avtorska centrala 500 Din in če ste imeli od igre več kot 500 Din dohodkov, kar plačajte. Sicer vas lahko toži in bi morali plačati še pravne stroške. Če pa ni bilo toliko dohodkov, pa se pogajajte in plačajte toliko, kot ste kasirali.

Izvrševanje prepovedane prakse. A. B. C. Ste izučena zobotehničnica, vendar ne smete izvrševati samostojno svojega poklica, službe pa ne morete dobiti pri zobozdravniku. Potrebno orodje za vršenje poklica imate od svoje tašče, ki ga vam je posodila. Zaradi stiske, ker ne dobite službe, ste priporočili, da skrivaj ljudem popravljate zobe. Vprašate, če vam oblast lahko odvzame orodje, če bi vas kdo zaradi zdravljenja zob ovačil. — Po zakonu o zobotehnikih je slednjim prepovedano izvrševati samostojno prakso, v kolikor niso te pravice do takrat že pridobili. Kdor se proti tem zakonitim določbam pregreši, se v prvi kaznuje v denarju od 10 do 3000 Din, v ponovnih primerih pa v denarju od 1000 do 6000 Din in z zaporom do 30 dni. Poleg izrečene kazni pa more oblast tudi odvzeti vse priprave in instrumente, ki so specialno potrebni za izvrševanje zobozdravništva, seveda, kolikor so lastnina kaznovane osebe. V vašem primeru bi pač vaša mati sama ali po svojem pooblaščenju morala uveljaviti lastninsko pravico do eventualno zaplenjenega instrumentarja

Pridobivanje špirta iz krompirja. F. I. K. Ste kmet-posesnik, ki pridelujete krompirja več nego ga sami rabite, zato ga odvisnega prodate. Slišali ste pa, da se da iz njega pridelati špirit, zato vam je padla misel v glavo: kaj če bi tudi vi izdelovali iz krompirja špirit, saj bi se to bolje izplačalo kot prodati gomolje. Zato stavljate celo vrsto vprašanj, kaj je za napravo špirta, kaj z davki, takсами, trošarinami itd. — Predvsem vas opozarjamo, da je po točki 4 člena 116. trošarinskega pravilnika kuhanje špirta iz krompirja v vsej kraljevini prepovedano. Izdelovati ga smejo samo špirtne tovarne. Te pa imajo za to izdelovanje posebne drage priprave, kotle, žganjarske priprave in drugo, kar se navaden kmet ne more nabaviti. Načelo pridobivanja špirta pa je sledeče: Krompir se s pomočjo pare razkuha tako, da se njegov škrob spremeni v kley. Ta se s pomočjo ječmenovega sadu pretvori v sladkor. Tako nastane sladka krompirjeva žonta. Tej se pridenejo drože, ki sladkor pokipe. Iz te pokipele tekočine se kuha špirit, ki se pa mora še temeljiteje očistiti. To je prav kratek opis pridobivanja špirta iz krompirja.

s posebno tožbo. V pravdi bo vaša tašča svojo lastnino lahko dokazala z izvirnimi računi, kakor tudi s pisano posodbeno pogodbo, da orodje ni vam podarila.

Službeno izpričevalo. S. J. M. Ze tri mesece je, odkar ste službo po odpovedi zapustili, a tvrdka vam kljub opominom ne da izpričevala. Vprašate, kaj naj ukrenete in če mora tvrdka navesti v izpričevalu vzrok odpusta iz službe. — Tvrdka je dolžna, da vam da na vašo zahtevo pisмено izpričevalo o tem, kako dolgo je trajalo vaše službovanje in kako službo ste opravljali. V spričevalu ne sme tvrdka napraviti nobenih vpisov niti pripomb, zaradi katerih je službojemniku oteženo, da dobi novo službo. Če vam tvrdka noče izročiti takega spričevala, jo lahko s tožbo k temu prisiliti. Svetujemo vam, da zaprosite na uraden dan pri sodišču, da se pokliče šefa vaše tvrdke in upamo, da boste dobili spričevalo brez tožbe.

Posojilo v hranilnih knjižicah. K. P. Za nakup hiše ste si sposodili od sosedo 35.000 Din v hranilnih knjižicah. Dogovorili ste se, da boste plačali 5% obresti in vrnili, kadar boste mogli. Po enem letu ste vrnili vsoti 10.000 Din v hranilni knjižici in je to sprejela. Letos pa zahteva povračilo ostanke posojila v gotovini in noče sprejeti knjižic. Zaradi tega vas toži in obenem zahteva vključbo na hišo. Vprašate, kdo bo plačal stroške zemljišnega zavarovanja, ker bi sosedo to dovolili tudi brez tožbe, in v kakšni vrednosti morate vrniti posojilo. — Če ni bilo med vama posebnega dogovora, da boste dolg vrnili v gotovini, potem se bo morala upnica zadovoljiti s tem, da ji vrnete ravnokarne hranilne knjižice od istih zavodov, kakršne je sama posodila. Če ni bilo dogovorjeno, kdaj boste posojilo vrnili, je zapadlo v povračilo z dnem, ko vas je sosedo opomnila na plačilo. Če tistega dne niste upnici vrnili dolga, je bila opravljena, da vas toži. Stroške zemljišnega zavarovanja boste trpeli vi, če bo sosedo zmagala s tožbo.

Posojilo. J. K. Dne 15. maja 1932 ste posodili posesniku in trgovcu vsoto denarja proti štirimesečni odpovedi za štiri leta. Ta doba je pretekla in ste posojilo pred štirimi meseci odpovedali. Dolžnik pa sedaj govori, da je zaščitjen kmet in da vam bo posojilo odplačeval v 12 letnih obrokih itd. Vprašate, kaj storiti? — Uredba o likvidaciji knetiških dolgov se nanaša na dolgovce, ki so nastali pred 20. aprilom 1932, in sicer onih kmetov, ki so bili v času zadolžitve in na dan, ko je bila uveljavljena ta uredba, kmetje in izpolnjujejo pogoje uredb. Vi ste posojilo dali kasneje in se torej dolžnik ne bo mogel braniti z zaščito. Če vam ne vrne denarja, ni drugega izhoda, kakor tožba.

Terjatev iz dedovanja ne spada pod zaščito. K. J. L. Brat vam je dolžan večji znesek dedščine po očetu. Izgovarja se na zaščito in tudi v obrokih noče odplačevati dednega deleža. Ali je res zaščitjen? — Terjatev, ki potekajo iz dedovanja in iz nasledstvenih pogodb, ne spadajo pod zaščito. Če pa dolžnik, ki je kmet v smislu uredbe, smatra, da je podedovalno posestvo, iz katerega mora vam izplačati vaš delež v denarju, izgubilo več kot 25% na svoji vrednosti za časa nastanka dolga, more zahtevati v teku enega leta od dne uveljavljenja uredb, da se dolg zmanjša sorazmerno zmanjšanji vrednosti posestva. To zmanjšanje ne more presegati 50% dolga. — Iz tega vidite, da boste svoj dedni delež lahko iztržili.

Znižanje dolga iz nasledstva. L. C. Leta 1924 ste prevezeli posestvo. Vrednost posestva se je po vašem mnenju za 60% znižala. Brat vas toži na plačilo člega deleža. Vprašate, kakšno znižanje lahko zahtevate. — Po uredbi se v takem primeru dolg zmanjša sorazmerno zmanjšanji vrednosti posestva. To zmanjšanje dolga ne more presegati 50%. Sodišče bo pač zaslišalo strokovnjake o znižanju vrednosti posestva, naker ne bo težko izračunati, za koliko se ima dolg znižati.

Nove občine. M. F. § 6 zakona o občinah je popolnoma jasen. Po drugem odstavku tega § se lahko ustanovijo nove občine s porazvrstitvijo v mejah enega okraja po pisni zahtevi večine volilcev tistih krajev, ki bi prešli v nove občine. Odločba se izda s kraljevim ukazom na predlog ministra za notranje posle, ko so se pribavile izjave dotičnih občinskih odborov. Zaprošiti morajo za ustanovitev nove občine torej tisti občani, ki bi prišli v novo občino.

Vojnica. V. Mladenič, ki je služil vojake, je bil pred potekom vojaškega roka poslan domov, češ da je časno nesposoben. Sedaj mu je davkarja naložila plačevanje vojnice. Vprašate, če bi uspel s pritožbo. — Pritožba po našem mnenju ne bo uspešna, ker morajo plačevati vojniko tudi časno nesposobni.

Pokojnina za odvodelo kapetanovo hčerko. K. V. Po uradniškem zakonu iz leta 1931, imajo hčere, ki izgube z omočitvijo pravico do pokojnine, če obdvoje, pravico do rodbinske pokojnine po očetu samo tedaj, če dokažejo, da nimajo pravice do rodbinske pokojnine po možu, niti kateregakoli drugega vzdrževanja. Takega predpisa pa uradniški zakon iz leta 1923 nima, ker po tem zakonu so tudi hčerke izgubile pravico do pokojnine s polnoletnostjo. Uradniški zakon iz leta 1931 predpisuje, da ostanejo rodbinam državnih uslužbencev, ki jim je pripadala rodbinska pokojnina, preden je stopil ta zakon v veljavo, pokojninski prejemki po določilih prejšnjih zakonov. V kolikor bi bil vaš primer sporen, se obrnite na ministrstvo vojske in mornarice, ki je glede vas pristojno za odmero pokojnine.

Spor z advokatom zaradi honorarja. J. L. Ker ste vi najeli advokata za iztirjanje dolga, ste ga dolžni plačati, ne glede na to, ali je vse iztirjal ali ne. Ako se glede višine nagrade ne morete sporazumeti, lahko zahtevate sodno odmero stroškov. V tem primeru sodišče naroči advokatu, naj predloži v odrejenem roku račun o svoji nagradi in o stroških, ker se odmeri sicer nagrada in stroški po podatkih, ki jih predloži stranka. Več vam advokat ni upravičen zadržati, kakor znaša njegova nagrada.

„SLOVENECEV SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek

„Slovenec“, 11. oktobra 1936

Sovražna brata

Po vaseh, mestih in mestecih je divjala državljanska vojna. Zdjaj tu zdaj tam so izbruhli plameni in vsi dnevi so bili polni regljanja mrtvaških razglaj. Zdjaj tu zdaj tam so se razpočile granate in tolpe so prodirale po širokih in ozkih pustinjskih potih. Zdjaj so zmigali ti, zdaj drugi.

Neka mati je hrepeneče pričakovala obeh sinov, da se povrnejo z bojišč: vojna je bila že zdavnaj minila in prepričana je bila, da ju ne bo več dolgo čakala.

Prihodnji mesec se ji je povrnil najstarejši sin, Mitja, ki je bil vitez starih zaslužnih križcev. A Mitja je prišel vprav tedaj, ko je bil vitez sv. Jurija že brez pomena, ko so častnikom trgali nasitke z ramen. Mitja ni dolgo ostal v svojem rojstnem mestu in ni dolgo tolažil svoje matere. Le enkrat mu je zaročljala sabljo po uborni sobici in že je odhitel s svojim oddelkom k Donu. Mati je bila vsa obupana: Ali je samo zato sedela v prejšnjih letih dan in noč pri šivalnem stroju in si tako pridobila potrebnih sredstev za solanje Mitje v gimnaziji, da ga zdaj vidi le za en sam hip?

Se v drugo ji je bila sreča mila: povrnil se je tudi drugi sin, Grigorij. A tudi njega je prinesel trušč vojakov, ki so plenili povsod po hišah. Grigorij, ki je bil dokončal obrtno šolo, je bil pred vojno v službi mestnih kovačij. Tedaj materi ni bilo že nič več tako hudo ko takrat, ko je s šivanjem solala Mitjo. Grigorij ji je vsak teden prinesel večje ali manjše zneske svojega zaslužka. Zdjaj je mislila, da bo tudi tako, a tudi to upanje jo je brklo varalo. Grigorij ni ostal dolgo v svojem mestecu in ni dolgo tolažil svoje uboge matere. Le enkrat je zaropotal s svojo puško po uborni sobici in ko je vprašal, kje je Mitja in zvedel, kam je odšel, je kmalu odhramel s svojo tolpo k Donu.

Zdjaj je bil Don velikanska uganka za mater. Slišala je pač praviti, da so se ob Donu zbrale razkrojene častniške čete; vedela je, da so se rdeči pripravili za novo vojno proti častnikom, ni pa mogla razumeti, da sta njena sinova v dveh različnih taborih. Ni ji šlo v glavo, da njena sinova Mitja in Grigorij nekje v donskih pustinjah naskakujeta drug drugega ko divje zveri, da se mogoče že zdaj borita drug z drugim na življenje in smrt in je mogoče že brat brata prebodel z ostrim mečem, da hrope v smrtnem boju... Mati je planila s postelje in je v bližini oči boljšala v praznino.

Se te iste hude noči je nekdo burno potrkal na okno. Naglo je vstala. Tedaj je zaslišala glas, ki ji je bil ljub in ta glas jo je prosil, naj odpre vrata. Skočila je na prag in zagledala je svojega ljubljene Mitjo. »Prisel sem, mati, da mi pomoreš v moji zadevi.« — »V kakšni zadevi, ljubi moj sin?« je zavzdihnila mati. »In čemu je to tvoja zadeva — ali ni tudi moja?« — Mitja se je nasmehnil in se usedel. »Zato ne more biti ta zadeva tudi tvoja, ker je ne bi mogla razumeti.« — »Joj Bog,« je vzkliznila mati, »ali te nisem jaz vzgojila, moj ljubi sin? Kako da ne bi mogla najti besed, ki bi jih oba razumela?« — »Ne boš jih našla, mati,« je dejal Mitja, »zakaj, take besede bi iskala tudi za mojega brata Grigorija, ki je moj najhujši sovražnik.« — »Tvoj najhujši sovražnik? Sin moj, kaj govoriš?« — In mati je zaplakala. »Ne jokaj se,« je povzel Mitja in jo po-božal.

Tedaj je začelo hrmeti po dvorišču. Mitja je planil k oknu in v mesečini je spoznal jezdec. In Mitja je spoznal, da ga bo sovražna družal zajela in dejal je materi: »Skrij me, mati, brž me skrij!« Mati je vstala, da bi skrila svojega ljubljene sina Mitjo. Skrila ga je v podstrešno izbo in se je vrnila v sobo.

Tedaj so se burno odprla vrata in na pragu je stal Grigorij s tolpo razuzdanih tovarišev. Močno je zaudaril po žganju.

»No, stara, kam si skrila mojega brata Mitjo,« je vprašal z groznim glasom. »Ali meniš, da mu moji tovariši niso za petami?«

»Tvojega brata Mitjo nisem videla,« je odločno izjavila mati.

»Ne laži se, stara!« jo je nahlulil Grigorij. »Ali misliš, da bom imel usmiljenje s svojim najhujšim sovražnikom?«

Svojim jezdecem je zaukazal, naj natančno preiščejo hišo in dvorišče. Nato se je zgrudil na stol, si prižgal cigareto in nagubancil čelo. Mati je vsa blede sedela pred njim in molče gledala svojega sina. Tako je dišal po žganju, da se je nehotne obrnila k oknu. Priluškovala je trušču krog hiše. Ali bodo našli njenega ljubega sina? Se le ko so se jezdec vrnil in javili, da ni nikjer belega častnika, se je oddahnila.

»Ali vam nisem povedala? Zakaj ste prišli k meni ponj?«

»Preslepiti nas hočeš?« je zavpil Grigorij. »Da veš, tudi s teboj nimam nobenega usmiljenja in če do jutri ne izdaš mojega brata Mitjo.«

»Kako govoriš, Grigorij? Ali se ne bojiš Boga? Ali si pozabil na otroška leta?«

»Ha, ha, ali jo slišite, tovariši? Moja mati me hoče onečiti!«

Pijani jezdec so se zagrohotali. Grigorij je vstal in je rekel materi, naj mu v veži naredi ležišče, kjer bo do jutra čakal njenega odgovora in njene poslednje besede. Mora povedati, kam se je skrila Mitja. Opočel se je v vežo in drugi so mu sledili.

Stenska ura je tiktakala v sekundah, čas je počasi mineval in vsaka ura je bila materi ko večnost. Neki v dalji so peli petelini. Mati je gledala v duhu svoja prejšnja leta, ljubke obrazce svojih dveh malih sinov. Zdjaj je v mestecu vse prazno in divje, zdaj se dva rodna brata bijeta drug proti drugemu in strežeta drug drugemu po življenju. Zdjaj hrumi po bivališčih grom državljanske vojne, po potih divjajo blazni jezdec in brata nočeta poznati drug drugega, in niti mati jima ni več sveta. A prej — že zdavnaj! — sta jo božala z mehki ročicami...

Tiho je šla do vrat za v vežo in je obstala: Grigorij je smrčal in tudi njegovi tovariši so trdno spali. Tedaj je šla mati na podstrešje in je dejala Mitji:

»Ljubi sin, tvoji sovražniki spijo; beži, kar le moreš!«

»Mati, ali so pijani?«

»Pijani so, ljubi sin, kar lahko boš zbežal skozi okno. Beži, ljubi moj, beži!«

»Kje spi moj brat?« je mahoma vprašal z drhtečim glasom.

Mati je pogledala Mitjo in je v somraku opazila, kako se mu oči sumljivo leskečejo. In že je razumela, da hoče Mitja ubiti svojega pijanega brata Grigorija. In ko je to spoznala, je rekla, ne da bi kaj pomislila: »Tvoj brat Grigorij spi v moji postelji!«

Mitja je dejal materi, naj gre dol in naj ga ne moti več. Še enkrat ga je prosila, naj brž pobegne, nato je šla dol v sobo in se je ulegla.

In zdaj leži mati pod lahko odejo in se s suhotno roko prime za skrbljivo čelo in s pravi: »Ali niso to sanje, strašne, grozne sanje?«

Nikakor, že dolgo sliši, kako hodi Mitja po prstih po podstrešju in kako nekaj išče. Luna skoraj že zahaja, nemara se zbujajo že dan. Stenska ura tiktaka, venomer tiktaka...

Spet začne sanjati o svojih srečnih, materinskih dneh. Tedaj vidi, kako se plazijo njen sin Mitja k njeni postelji. Rada bi ga posevala in mu povedala, da ni Grigorij, da je ona, njegova mati, v postelji. A ne more, tako ji je, kot bi ji svinec težal po udih. Spet je vsa v sanjah, omotično hitijo alke otroških dni njenih sinov mimo nje. Dokler se ne zgodi: rdeča luč zaplami v njenih očeh...

Mati ni krčila — minila je. Tedaj je planil Mitja skozi okno in je bežal po praznih cestah in z njim so bežale ceste in hiše in se zemlja je bežala pred njim... (Ani Berger.)

Hudourniška Liza

Ni še devet let od tega, ko je romala po Julijskih Alpah, ondi, kjer se zdaj stikajo Avstrija, Jugoslavija in Italija, neka ženska, ki je bila, kar se športa tiče, pač najstarejša in najvztrajnejša hribolazka Evrope. A ona ni ničesar vedela o športu in tudi ni marala nič slišati o njem, ker ni bila drugača ko navadna potovka, ki je hodila iz Savske doline in drugih stranskih dolin Save Bohinjske in Save Dolinke čez prelaze na vzhod in zahod; tako čez Ljubelj, Zabnico, Reteče, Predil in Korenjski prelaz.

Ondi, kjer se proti vzhodu še enkrat vzbočijo Alpe v mogočnem Triglavu in Mangartu in se tako rekoč do smrti utrudijo s svojimi strminami in pečinami in slapovi, ondi je hodila starka. Hodila je po gorskih stezah, ki jih obroblijo zdaj majhne kapelice, zdaj postaje križevga pota ali bridke martre, kakor straže z božjega dvora, ki so sem poslane, da človeka varujejo nesreče. Tu je stopala, počivala in molila. Do smrti so ji obkrožali njeno majhno glavo rdečkasto-rjavi lasje, ki so se svetili v soncu saj so jih tolikrat izprale deževne kaplje in sneg in toča in jih je razkuštrala burja.

Imenovala se je »Hudourniška Liza«. Svoje pravo rodbinsko ime je izgubila v polovici stoletja, odkar se je dan na dan in tudi ponoči upirala vsakršni vihr in vsakemu vremenu v gorah. Vzdevek pa se je kmalu spremenil v častni pridevek, še več, dobil je nekakšen strahotni pomen. Izražal je namreč, da se starka ni samo bala divjaj prirodnih sil, marveč je bila tudi sama del teh sil. Prihajala in odhajala je z najhujšimi navli, zdelo se je, ko da ji nevihte in burja pot lajšata, ne pa da sta ji v breme.

Imela ni ne doma ne hiše. Toda nič manj ko deset hiš njenega območja je imelo zmeraj pripravljeno kamrico za »Hudourniško Lizo«. V sleherni izmed teh bornih kamric je imela nekaj svojih drobnarij; v eni je imela celo kolovrat, kjer je pozimi predla lan; v vsaki pa je imela najmanj po eno začeto otroško nogavico. Zakaj, to je bila njena strast, da je pletla nogavice ali jopice ali čepice za uboge otročiče. Te izdelke je potem razdajala na svojih potih, kjer je videla premnogo siročine in gorja.

Liza je bila majhna, koščena ženica; obraz ji je bil brez gub, rjav in ko iz ustrojenega usnja. Pokonci je hodila, noseč na plečih velikanski koš. Stopala je lahkonno, nič je ni težilo dihanje, kar plaval je skoraj ko duh iz gorja. Človek si kar

ni mogel misliti, da bi kdaj mogla umreti. In saj ni imela nobene naslednice. Samo ona je poznala vsa pota in vse steze svoje krajine, osamljene kmetije, najoddaljenejšo žago in najbornejšo kočjo tam za goro. Ondi, pri ljudeh, ki so bili s svojim poklicem in svojim bitjem in žitjem popolnoma nase navezani, je imela svoje odjemalce. Od njih, h katerim ni prispel ne vlak ne avto, je prejela naročila, bremena, svoj zaslužek.

Za politični preobrat, za predručajne državne meje se Hudourniška Liza ni zmenila. Bila je, kar je bila in je ostala, kakršna je bila. Govorila in pripovedovala ni skoraj ničesar. To se pravi: vpriču drugih. Tedaj je skoparila z besedami, na kratko je koga zavrnila, v slabo voljo jo je spravilo kako predlogo besedičenje in norčevanje. Če je kdaj, dasi je se sedemdesetletna tako dobro slišala ko kak otrok, pristavila dlan k uhlju, ko da besed prav ne razume, tedaj so vsi vedeli, koliko je ura. Tedaj je bila Liza nemirna, neučakana; nepotrpežljivost se ji je spremenila tudi v surovost in kaj malo je manjkalo, pa je gladko zavrnila kako naročilo. Natančno se je zavedala svoje pomembnosti in je bila prepričana, da je nenadomestljiva in ni nikomur, bodi da je bil bogat ali revež, dovolila niti besedice odveč.

Cim bolj molčeča je bila ženica vpriču drugih in pri kupčijah, tem zgovornejša je bila v pogovorih s samo seboj, pa kar je imela na svojih, po dneve in noči dolgih potih, dovolj prilike. Vsi se vedeli, da se Liza po ure dolgo pogovarja sama s seboj. In prav zato je bila tako skrivnostna. Marsikdo je hote ali nehotne prisluškoval njenim samogovorom. In pravili so, da se pogovarja z hribi, potoki, z dolinami, drevesi; s kamni, da celo z oblaki in s samim nebom. Tisti, ki so imeli posebno tenak sluh, so baje slišali, kako so ji hribi, drevesa ali kamni tudi odgovarjali. Iz tega je kajpada sledilo, da so Lizi prisojali nadnaravne zmožnosti in da so jo izpraševali za svetle glade na boleznih, dediščine in vreme. Nikoli ni ostala dolžna kakega nasveta ali kakega odgovora. Kdor je pa hotel potem še kaj več zvedeti, temu je starka kratko in malo prav rezko obrnila hrbet in dodala še kako krepko in razločno kletvico.

Ko je došel rod, ki je poznal Lizo le kot starko, se je krog njene glave ovil venec samih legend in bajk. Nekateri so pripovedovali, da je bogata in ima denarja ko peska, saj je baje vedela, kje leži zlato in tisti zakopani zaklad iz vojnih časov. Drugi so pravili, da je Liza v mladih letih prav divje živela in da je zdaj skrivši spokornica. Spet drugi pa so vedeli, da ima ženica bogate sinove v Ameriki, ki se bodo nekoč pripeljali s svojimi tepimi ženami in bogatimi darili. Slednje so na vsaki kmetiji in v vsaki vasi, kjer je imela Liza kako svojo kamrico, znali povedati posebno zgodbo o njej in če so kdaj stopili kmetje skupaj in te zgodbe pripovedovali drug drugemu, se nobena zgodba ni jemala z drugo. Tako se je zgodilo, da Lize slednjič nihče ni razumel in jim je bila zmeraj bolj skrivnostna.

Toliko je bilo brez dvoma resnično in jasno, kar je tudi vsak lahko dokazal, da se ni Liza nikoli peljala s kakim vozom, nikar z vlakom, z avtom pa celo ne. Če jo je kdaj kdo spotoma povabil, naj prisede na voz, se je le zasmejala in je šla peš dalje, pa bodi, da je bil njen koš še tako poln. Saj so jo pa zato tudi najbolj upoštevati, ker se ni nikoli drugače pomikala po poti, ko s svojimi nogami. Pobožni ljudje so se pridružili mnenju župnika, ki je imel prilično toliko let ko Liza, da opravlja vsa ta pota čez prelaze in hribe in doline ko nekakšno službo božjo. Saj je pa spotoma zmeraj molila rožni venec. Če se kakemu otroku ni ljubilo več iti naprej ali se je kak vol v vpregi upiral, pa so otroku in živali postavili za zgled staro Lizo. In če je bil kak fant tako neugnan, da bi bil kar zmeraj hodil okoli, so mu vzdeli pridevek »hudournik« po Lizi.

Nekega dne je kar završalo med hišami: da jo je nekdo opazoval in prisluškoval, kako se je pogovarjala s — smrtjo. Liza, da je rekla: »Ali kaj kmalu prideš k svoji Liziki, ti stara, žalostna koščena žena?« In neki glas da je odgovoril: »Ali si vendar, vendar le izmučila svoje kosti, ti hudourniška ženica?« Liza pa, da se je zahihlala ko kako punčič, če jo fant zasnuje. Čez čas pa je odvrnila: »Seveda sem izmučena, saj imam že zadosti potov za seboj. Ali si pa ti tudi že pripravljena, ti koščena ti, počasnica?« Nato — da je bilo za nekaj hipov vse tiho ko v klasi cerkvi, in potem se je nekdo strahotno in glas zasmeljal.

Tedaj so ljudje povsod, kamor je Liza prišla, govorili, da bo kmalu umrla. Ona pa se ni niti najmanj na to pripravljala. Zmeraj več in več ljudi je bilo takih, ki »so vedeli«, ki so prisluškovali njenemu pogovoru s smrtjo. Zdelo se je, da se je odšel pogovarjala samo še z belo ženo smrtjo. A da bi bila umrla? Niti malo ne! Tudi bolna ni bila nič. A ljudje so Lizo bolj in bolj izpraševali in izpraševali so jo o več in več rečeh. Saj so že splošno mislili, da je z eno nogo že v grobu in zato so tem bolj domnevali, da v vsakovrstne stvari iz onega sveta. Starka je prenašala tudi to, odgovarjala jim je kratko in krepko in je bila zmeraj bolj redkobesedna. Prišlo je do tega, da so se ji tisti, ki so bili bolj plašni, izognili, če so jo srečali na samem, in navzlic temu jo je

Julij Cezar je do svojega osemnajstega leta veselo in brezskrbno živel. Grška filozofija ga ni nič kaj zanimala, tem bolj pa se je vneval za lepoto žensk. Bil je pa izvrsten borec in je izborno zabaval družbo.

Ker je bil sin odlične rodbine in je imel radi njegove zveze, je bil že vnaprej določen za politično življenje. Vendar ni bilo Cezarja nikoli videti na forumu z vošeno tablico, da bi si zapisoval govore slavnih mož in bi se priučil njih govorništvu. Poznal pa je natančno vse življenje slehernega moža in zato so se ga bali in ga niso nič kaj marali.

Ko je imel Julij Cezar osemnajst let, je dobil v roke lepo vsoto denarja. Zato se je odpravil na zabavno potovanje v Indijo. Nazajgrede se je vkrcal na neko ladjo, da bi se mimo Gatijske pripelel v domovino. Spotoma pa so morski razbojniki napadli ladjo, pometali mostvo v morje, a Cezarja so kot ujetnika odvedli na krov razbojniške ladje k poveljniku ben Jusufu.

Poveljnik je Cezarja prav prijazno sprejel. Dal mu je razumeti, da se bo vedel z njim kot z ujetnikom, ki ga more dati tudi umoriti, vendar spoštuje v njem viteškega človeka in mu dovolji, da se svobodno kreta po krovu njegove ladje.

Ben Jusuf je bil strasten šahist in upal je, da bo Cezar njega vreden tovariš pri igri. Zato je nekega večera začel govoriti o šahu in je nadvdušno razlagal, kakšne nemiljube zasluge si je pridobil na Indiji s to igro. A Cezar, ki je poznal šah komaj po imenu in je bil doslej kar mimogrede opazoval nekaj šahovskih partij se je zaničljivo smehljaj in dejal, da se njemu zdi vsakdo tepec, ki se s šahom ukvarja. Sicer pa je dejal, si misli, da niti v Indiji niti kje drugje na svetu ni nikogar, ki bi ga mogel v šahu premagati ali doseči nedognan izid igre.

Ben Jusuf se je radi teh izzivajočih in prevzetnih besed silno razsrdil. Ze je hotel planiti na Cezarja, a se je premagal in ga prav mirno pozval, naj igra z njim partijo šaha. Če bi naneslo, da bi Cezar dobil igro, mu podari prostost; če pa igro izgubi, ga bo dal obesiti na najvišji vrh jarbole. Cezar se je brezbržno nasmehnil, sprejel ponudbo in se usedel za mizo, da se začne boriti.

Priznanje

»A brez dvoma sem prepričan, da je bil moj brat umorjen.«

»Čudno, je odvrnil policijski nadzornik Donnovan in je pozorno motril gospoda. »A pred šestimi meseci ste šli za njegovim pogrebom, kaj ne?«

»Seveda.«

»Pa tedaj niste mislili na umor?«

»Ne; zdaj pa sem prepričan o njem,« je gospod nejevoljno odvrnil. »Rekel sem vam že, da zahtevam obdukcijo.«

»Hm...« — Nadzornik se je naslonil nazaj.

Odkar je služboval, je imel že zadosti prilike baviti se z ljudmi, ki so trdovratno mislili na kak umor, ki se ni nikoli izvršil. No, bo pa vseeno malo potipal tega gospoda — Tomaž Carter mu je bilo ime. »Mislim, seveda, da imate koga na sumu?«

»Predvsem prosim, da bi bila obdukcija,« je Carter trdovratno zahteval. Ko je za uradni povedal, da je potrebno, da obdukcijo dovoli tudi žena rajnega, so se Carterjeve oči čudno spremenile. Dejal pa ni nič.

»Aha — razumem,« Donnovan je malo počakal. »Kdo je dal spričevalo o mrtviškem ogledu?«

»Dr. Larson,« hišni zdravnik. Preprost človek. Dejal je, da je nastopila smrt zaradi srčne oslabelosti.«

»Zakaj pa mislite, da ni bila oslabelost srca?« je suho pripomnil Donnovan. »Prej ste dejali, da je, kot vam je povedala vaša svačinja, izpil vaš brat, preden je šel spat, kozarec pomarančnega soka, kot je bila njegova navada in da so ga zjutraj dobili mrtvega. Ali je spala ona v isti sobi ko on?«

»Ne; zmeraj se je pritoževala, da jo njegovo smrčenje moti.«

»Ali niste dejali prej, da je bil zmeraj v denarnih stiskah, ker je v poslednji dobi dobil le kako postransko delo? Kako pa to, da si je mogel po vsem tem privoščiti tako razkošno stanovanje?«

»Maud je šla spet v službo,« je odvrnil Carter.

»Hvalevredno,« je menil policijski nadzornik. Toda Carter mu je odgovoril s trpkim nasmeškom. Donnovan ga je izpraševal še dalje in je zvedel, da je bila Maud pred svojo poroko s Spencerjem Carterjem nastavljen v neki trgovini. Ker je pa njen mož zaslužil tedaj mnogo denarja, je službo pustila in stopila nato ko se je podrla kupčija

Vsakemu ni mogoče iti v kopališče.

vendar

more vsak žrtvovati Din 100.— (20—25 velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto druge vode našo znamenito

RADENSKO
z rdečimi srci!

vsak slišal, kako se je pogovarjala s smrtjo. »Tako sta si ko sestrji,« je šlo po vaseh od hiše do hiše.

Počasi je dobivala manj in manj naročil, ker so se je ljudje začeli bati. Kljub temu je še hodila po gorah ko prej in ni spregovorila niti ene besede odveč. Časih je nesla že prazen koš. A se je hodila po svojih hribih, ker drugače ni mogla. Ljudje so dejali: »Za smrtjo hodi.« Ko ji je pa nekdo nekoč neprevidno omenil nekaj o smrti, je smehljaje se dejala: »Kadar bom hotela, bom pa umrla.« Živela je še pet let nato, odkar so jo prvičkrat slišali, da se je pogovarjala s smrtjo. Nekega predpomladanskega dne je odšla iz hiše brez svoje koše. Šla je mimo kmetij, cerkva, kapelic, znamenj in vasi, mimo žag in mlinov in čuvajnic vrh sedel, in se ni nikjer ustavila. Šla je po poti ko otrok, ki gre v svet, tako vedno in brez skrbi. Kako čudno je bilo videti Hudourniško Lizo brez koše! Nihče se je ni upal nagovoriti. Čez dva dni so jo našli: mrtva je ležala v visoki travi pri cerkvi Marijinega oznanjenja sredi encijanovega travnika.

Umrla je brez dedičev in naslednikov kot poslednja potovka iz naših gora. Ko je župnik po njeni smrti pregledoval njene papirje, se je izkazalo, da je bila v mladosti trikrat zaporedoma omožena; vsi trije možje so ji pomrli, otrok pa ni nikoli imela. Dosegla je starost dva in osemdesetih let. Župnik je delal ob njenem grobu: »Ona je hodila, zmeraj samo hodila in hodila, da bi mogla za seboj pustiti trpljenje, ki ga je prestala v življenju.« (Milana Jank.)

Partija šaha

Ben Jusuf je položil svoj meč kraj sebe na mizo. Ze prve poteze so mu potrdile mnenje, da je njegov soigralec popolnoma neizkušen začetnik, ki ni imel niti pojma o šahu. Cezar pa je mirno in oholo igral dalje in se ni prav nič zmenil za to, da je izgubil figuro za figuro. Pazil je le na to, da bi spravil svojega kralja na varno.

A Jusuf je jako pozorno igral in se je venomer trudil, da bi nasprotnika spravil v zagato, odkoder se ne bi mogel braniti, nikar da bi začel iznova napadati. Ko je prav zvito izvil Cezarju nekaj figur z deske, je načel prav težavno in dolgovozno kombinacijo s tem smotrom, da bi popolnoma uničil nasprotnega kralja, kar pomeni v šahu »mat«, konec igre in polom nasprotnika.

Kombinacija se je posrečila.

Kolobar krog Cezarjevega kralja je bil vedno ožji, »šah« je sledil »šahu«. Mahoma je Jusuf vstal, namignil in dejal:

»Šah in mat! Partijo si izgubil!«

Cezar, ki je svojega obleganega kralja lahko-miselno porival sem in tja, se je mirno ozrl v Jusufa.

»Kako to?«, je vprašal in skomignil z rameni.

»Kako je to?«, se je razvnel razboljniški poglavar. »Tvoj kralj nima nobenega izhoda več: če gre semkaj, ga pobije tekač; če gre tjakaj, ga potolče kmet; tu sem ne more, ker je tu njegov lastni tekač... Na šahovnici ni nobenega prostora več zanj!«

Na šahovnici že ne,« je odvrnil mirno Cezar, »pač pa tu, izven šahovnice.« In je vzel svojega kralja z deske in ga postavil na rob mize. »Ben Jusuf, ti imaš potezo!«

»Nesrečni človek!« je vzkliznil ta ves iz sebe.

»Tako vendar kralj ne more nikamor!«

»Saj vidiš, da more!«

»A ne po šahovskih pravilih!« je zatulil ben Jusuf.

»Odslej bodo šahovski pravila pač takšna — jaz jih bom tak spreminil!« je zavpil Cezar. Skočil je s stola, pograbil meč, ki je ležal na mizi, in je ubil ben Jusufa.

Preplašeno mostvo se je vdalo Juliju Cezarju, ki je kot novi poveljnik zaukazal, naj odpeljejo ladjo k obrežju in je tvor prodal normanskim trgovcem. (Ogrsko: Maurus Mezei.)

Za usnje in vse civilarske potrebščine dalje lesen veliki izbiro kruponov, boksa, laka, ševrona, košice za rokavice, vam nudim po najnižji ceni: tvorca

Franc Ertavec, založba usnja
Ljubljana, Stari trg št. 18

Damske torbice, aktovke, nahrbtnike, kovečke in šolske torbice stajno v zalogi.

Razvezano snopje

Kdo so bili stari Brici?

V stari listini iz leta 1575 (najdeni v rokopisni ostalini pok. zgodovinarja Stefana Kocjančiča), v kateri soeska odstopa neki mlin »quod in pustota reperitur... super aqua vocata Recha...« (ki se nahaja v pustoti (I) ob potoku Reka) — se danes je to ime (I), berem ta stara briška imena iz tojanske okolice: Clanciz (Klančič), Puzac, Macorig (Machoriz), Privogna (Privonja), Siban, Bisiach (Bizjak), Samer (Zamar), Cliniz (Klinec), Gorianiz (Gorjanc) itd.

Stara Kanalska imena

Odprti stari »Liber memorabilium Parochiae Canalis« in ondi boš bral podprčano, kako so se klicale stare rodbine na Kanalskem ob Soči. Ze v letu 1500 so navedeni: Vidiz (Vidic) iz Nekovega,

Chumar (Kumar) iz Kanala, Matheusig (Matevžič) in Kos iz Bodreža, Dornik in Jaretz (Jarec) z Morskoga, Goriuk z Vrha, Soviz (Sovič), Duiak (Divjak), Gabrieucig (Gabrijelčič), Crassovitz (Krašovec) z Gorenjevasi; pa zopet Sametz (Samec) iz Loga, Legat iz Bodreža, Chos (Kos), Carnel (Karnel), Rucigoi (Rucigoi), Crail (Kralj) z Morskoga.

V Kanalu samem so bili: Humarij, Caucigi (Kavčiči), Elincigi (Jelinčiči), Jarzi (Jarci), Beuzari (Bevčarji), Devinarji, Draščiki, Simoncigi (Simončiči).

Okoli leta 1546 so živeli Berloti na Vrhu, Vuge in Kodolje v Morskem, Staniči v Ajbi.

Nadaljujejo se kar litanije pristnih slovenskih družinskih imen, ki kljub tedanjemu načinu pisanja ne skrivajo rodne korena in ga tudi ne bodo mogla, če jih še tako spačijo.

»Kar tih bod. Se kocal se t bo pu men, keder me več na bo.«

Ke teh aktu le nkol ni zmkankal, sem začela pa usesorte misli. Ce b jim jih tud iz lastencugam skp vuzil, b mogu bit že enkat konc. Tu more bit neki druga tle vmes. Enkat sem pa le prašala ena moja prjateljca, ke je nen mož glih u tist kancelari, ket moj, če more tud nen mož usak večer tku doug garat, koker moj. En čas me je prou debel gledala, pol se m je pa začela u ksilht režat. »Kdu te je pa nafariu, de maja tulk dela? Moj mož pride zmeri tku dam, koker je že ud nekde hod.«

Kar vroče m je ratal, ke sem tu slišala. Čak mrcina, jest t bom že pukazala kuku se akti rešujeja, sem s mislela. Še dons te bom pugnrtala, ki ti akti rešujeja. Pol se bova pa drgač zmenila. No, in še tist pupoune sem se skrila glih nasprut negave kancelarije u ena veža in čakala, kdaj ja bo vn prmahu.

Se en ferkelc ure nsem čakala skrita u vež, ke sa se uradniki usul vn iz urada. Seveda moj mož je biu eden ta prvih med nim. Tku se mu je nekam medil, d še tulk ni mou časa, de b s u kancelariji sukna vorng ubleku. Kar pu cest se je ublaču. Zaviju ja pa ni preke dum, ampak čist preke drugmu konce mesta.

Kam ja nek maha ta pukveka pukvekal. A je puzaba, ki je duma al kal? No bom hmal vidla, sem s mislela, in ja ubrala eneh deset šritu za nim. Tku se mu je pa medil, de sem ga kumi duhajala. Kar sapa m je zmkankal. Ke sva prdevala ke du nebutička, ja je za zaviju u tista gasa in narau nast u ena šarija. Vite, takla sa dedci. Jest garam in dougove delam, on pa pu štarjah gnar zapraula. Ta narbl se m pa fržmaga, ke m tku laže.

Sej ni lepu, če ena žena za sojem dedcem leta in špekulira za nim. Ampak jest se nsem mogla zdržat. Kar not za nim sem ja ubrala. Strašen sem bla ferbčna, kuga dela u štari. Sej dam na pride nkol natrkam. Tu more mt not kašn drug tehtelmehtel, ke ga tku not uleče.

Ke stopem not, pa ga zagledam tam pred ena taka plehasta mašina, ke se dinari not mečeja. Glih dinar je not vrgu in na ena kluka prtisku, pa čaku, če bo kj vn priletel. Ke ni blu nč, se je pa glih prpraulu, de b druga not vrgu. Tekat ga pa jest zgrabem za roka, pa mu priftoš iz rok strgam: »Nč na boš tlela gnar not metu, duma boma pa u ublicah krumpir natepaval. Ala, kar z mana dam. Se bova že duma naprej zmenila, kuku u kancelari akti rešuješ.« Mal ga je blu sram reku pa ni ne beu ne meu. Pred mana ma rešpeti.

Ker sem z nim upravla, sem se pa na birta ubrnila in ga vorng uzmerjala, za kua s tem mašinam dedce zapelava. Birt se je seveda izguvarju, de te mašine nisa negove, ampak de sa jih en judi pu nahtereh štarjah pustaul, de jim ta zarukan lde dinarje not namečeja.

»Pol nej b jih pa pustaul dol na Stedenc, ke tam je dost norcu, lbiančane nej pa pesterja prgmah.« sem ga jest zafrknila.

»Sej ta peru sa jih tli, pa derehtar ni pustu, ampak nasvetju jim je, de nej jih raj u lbian pustaulaja, boja več not dubl, ke u lbian je več norcu, ket pa na Stedence.«

»Tu je res,« sem mu udguvarila. Ampak, jest se bom še dons ubrnila na menietra za notranje zadeve in ga prusila, de nej prepupe te mašine, ke tu je notrajna zadeva, če iblanske prsmode dinarje u te plehaste škatle not mečeja.«

Kuku šva se pol z možem duma zmenila, pa raj moučim, ke tu ni za jaunast. K. N.

Ovomba uredništva. Kurenčku Nešk v tolažbo poročamo, da je pred kratkim gospod ban dr. Nalčen ukazal vsem gostilničarjem odstraniti te aparate iz svojih lokalov.

In pa, šest mesecev je že preteklo, odkar je bil pogreb... »

Nadzornik Donnovan je odložil slušalo in se neopazno smehljaj, videč, kako se Carterjeva podpisuje pod čedno, s strojem natipkano besedilo. Bilo je priznanje zločina, ki ga je ne bi bili nikoli mogli obdolžiti. (A. Williams.)

»Lopata je tukaj, delavca pa nikjer, da bi sneg kidal! — Kam je šel?

Katoliško časopisje je stalni misijon za vsako hišo. (Leon XIII.)

Šah

Za rusko šahovsko revijo »64« je napisal češko-slovaški šahovski vele mojster Flohr o turnirju v Nottinghamu daljši članek, v katerem zelo hvali ruskega prvaka Botvinnika, njegovo resnost in samozavest in ga imenuje neoficielnega prvaka sveta. O Capablanci pravi, da je imel na tem turnirju velik srečo in da je bil podoben filmskemu junaku, kateremu se po različnih prijetijah nazadnje le vse srečno izteče. Capablancja je na turnirju v Nottinghamu v večih partijah res imel izrazito srečo, kljub temu ga je pa uspeh v Nottinghamu v zvezi z letošnjim uspehom v Moskvi postavil med prve bodoče tekmovalce za svetovno prvenstvo. Zapreka mu je sedaj še Aljehinov dogovor z Euwejem za revanžni match, ki bo najbrže prihodnje leto. Pred tem matchem je izključeno, da bi Euwe sprejel še kak drug match in bo moral Capablancja čakati še najmanj dve leti. Capablancini izgledi so torej še vedno zelo majhni in je zelo malo verjetno, da bi bil še kdaj svetovni prvak, ker mladi vele mojstri stopajo vedno bolj v ospredje in Capablancja že dve leti zelo verjetno sploh ne bo več prišel v poštev. Poleg Botvinnika se je zelo v ospredje preril ameriški mojster Fine, ki je pred kratkim na turnirju v Oslu pustil že tretjega za seboj resnega kandidata za svetovno prvenstvo. Flohra. Konkural bo brez dvoma že tudi Reshevsky. S Capablancjo bo odpadel eden zadnjih zastopnikov starejše generacije in isto bodo mladi mojstri naibnje napravili kmalu še z zadnjima, z dr. Aljehinom in dr. Euwejem.

Iz turnirja v Nottinghamu prinašamo danes partijo med dvema vele mojstrima iz starejše generacije, ki sta morala pustiti več mlajših naprej. Zmagal je naš vele mojster dr. Vidmar, ki je zopet pokazal premoč nad bivšim tekmeccem za svetovno prvenstvo, Bogoljubovim.

Dr. Vidmar — Bogoljubov.

1. d2—d4. Sg8—f6. 2. c2—c4. e7—e6. 3. Sg1—f3. d7—d5. 4. Lc1—g5. Lf8—b4+ (to je dunajska varijanta v damskem gambitu. Izvira od dunajkega mojstra Wolfa in so jo analitično izpopolnili poleg njega še drugi dunajski teoretiki). 5. Sb1—c3. d5×c4. 6. e2—e4 (sedaj pride do zelo ostre igre, v kateri pride beli v prednost) c7—c5. 7. e4—e5. c5×d4. 8. Dd1—a4+. Sb8—c6. 9. 0—0. h7—h6. 10. c5×f6. h6×g5. 11. f6×g7. Th8—g8. 12. Sd3×d4 (beli je v prednosti, ker je njegov kralj manj izpostavljen nevarnostim kot črni) Lc8—d7. 13. Sc3

Nega naših zob

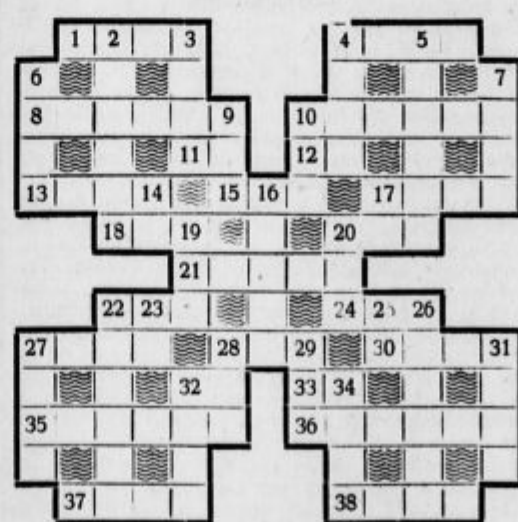
Kako začne zob gniti? Oni deli zoba, ki pri grizenju in zvečenju največ trpijo, se na ta način z drgnjenjem sami čistijo, tu se gnitje ne začneja. Mesta pa, kjer se deli zatika, bodisi med sosedli, kjer je večkrat pošteno čiščenje tudi s krtačko težko, bodisi na onih zobnih ploskvah, ki jih zakrivajo ustnice, če se pridno ne snaži, pa tudi na sledih zvečilnih ploskvah (t. j. ona stran zoba, ki gleda proti odgovarjajočemu zobu nasprotno čeljusti), ki imajo vzbokline in med temi majhne brazde in jamice, vsa ta mesta so vedno izpostavljena nevarnostim gnitja.

Kakor smo že omenili, je sklenina, ki pokriva zobno krono, izredno odporna, bakterije ji ne morejo do živlega razen zelo redkih, ki izločajo kisline. Uničiti je treba najprej to plast, potem šele najdejo ugodna tla za svoje udejstvovanje. Sklenino razjede kisline, v prvi vrsti mlečna kislina. V hrani, ki jo uživamo, je poleg navadnega sladkorja vse polno drugih tvarin, ki se v ustih enako pretvarjajo v mlečno kislino. Tam, kjer zastaja in se razkrajata hrana, je torej tudi ta kislina. Kakor izdolbejo drobne vodne kapljice celo trd kamen s tem, da neprestano kapljajo in vdarijo vanj, tako tudi ta kislina s trajno, četudi majhno silo razje silno trdo snov emailja na zobovini, ki se sedaj prikaže, pa izvrše bakterije uno svoje delo.

Berite!

Rešitev križanice bomo objavili konec tedna! Naročnike lista, pa tudi nenaročnike prosimo, da pošljejo rešitve Uredništvu »Slovenca« vsaj do četrta vsakega tedna. Rešitvi mora biti priložena križanica, izrezana iz lista, in znakma za 1 dinar. Izmed onih, ki bodo križanico pravilno rešili, bomo izžrebali pet oseb, katerim bomo poslali »Slovenca« en mesec brezplačno.

Križanica

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1 poljski pridelek, 4 porasel prostor v pušavi 8 druga beseda za okolico, 10 veda o sestavi snovi, 11 oblika pomožnega glagola, 12 stara slovanska pijača, 13 obrambni nasip, 15 del obraza, 17 tekoča voda, 18 zakonski tovariš, 20 vreden papir, 21 ruška nabožna podoba, 22 urejeno stanje, 24 del drevesa, 27 del sobe, 28 del parnega stroja, 30 vrsta padavine, 32 egiptovsko božanstvo, 33 rimski denar, 35 vrsta umetnika, 36 lesona posoda, 37 slovanska reka, 38 svetopisemska oseba.

Navpično: 2 druga beseda za gospodinja, 3 vzhodni krivoverec 4 domača žival, 5 druga beseda za zlitino, 6 del voza, 7 vrsta okrivala, 9 očesna bolezen, 10 ptica pevka, 14 italijanska reka, 16 druga beseda za pomoč, 17 izraz pri kartah, 19 gozlni sad, 20 merino z urami, 22 mala južina, 23 vas pri Ljubljani 25 ploskovna mera, 26 na-protno od planine, 27 poljski pridelek, 28 mestno nočno zabavišče, 29 rjatelj tuje lastnine, 31 najmanjši del snovi, 32 domača perutnina, 34 slovanska reka.

FRANC JAGER

tapetništvo

naznanja, da se je preselil v svoje lastne novo urejene prostore

na Sv. Petra cesto št. 17

Za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, ki jih bo tudi v naprej točno in solidno izvrševal, bo do nadaljnjega sprejemal knjižice Mestne hranilnice ljubljanske.

—e4! (preti z S×c6 dobiti figuro, ker se črni lovec ne more izogniti z izmenjavo) Dd8—e7. 14. Sd4—c2. f7—f5 (sicer bi prišel na d6 beli skakač, kar bi bil ozelo neugodno za črnega). 15. Sc2×b4. f5×e4. 16. Sb4×c6. Ld7×c6. 17. Da4×c4. Ta8—c8. 18. Rc1—b1. Re8—f7. 19. Lf1—e2. Kf7×g7. 20. Dc4—d4+ (ugrabi nasprotniku pešca, ki ga zna potem z izvršno tehniko uveljaviti v končnici) Dc7—b6. 21. Dd4×a7. Tg8—f8. 22. Da7—e3. Lc6—d5. 23. Td1—c1. Lf6—f4 (črni mora skušati izmenjati dame, kjer je njegov kralj zelo slabo zavarovan). 24. Tc1×c8. Tf8×e8. 25. g2—g3. Df4×e3. 26. f2×e3. Rg7—f6. 27. h2—h4 (pešec na h liniji bo v končnici zelo vreden) g5×h4. 28. g3×h4. Kf6—g6. 29. b2—b3. Kg6—h6. 30. Th1—g1. Tc8—f8. 31. Tg1—g2. Tf8—f3 (Bogoljubov je optimist in misli da bo močen f pešec zadostno nadomestilo za izgubo kvalitete. Črnbama je bila seveda težka, ker je beli pretil. dobiti prostega pešca tudi na a liniji). 32. Le2×f3. e4×f3. 33. Tg2—f2. Kh6—h5. 34. Kb1—c1. Kh5×h4. 35. Kc1—d2. Kh4—g3. 36. Kd2—e1 (beli kralj je prišel pravčasno in njegova zmaga je le še vprašanje časa) Ld5—e4. 37. a2—a4. Le4—c6. 38. Tf2—b2. e6—e5. 39. Th2—d2. Lc6—c8. 40. Ke1—f1. Le8—c6. 41. Td2—d6. Lc6—e4 (grozi f3—f2 in Le4—g2+). 42. Td6—f6. Le4—d3+. 43. Kf1—e1. Le4—c2. 44. a4—a5. Lc2×b3. 45. Tf6—g6+. Kg3—h4. 46. Ke1—f2. e5—e4. 47. Tg6—d6 (grozi Td6—d4—b4 z osvojitvijo pešca) Lb3—c4. 48. Td6—d4. Lc4—b5 (na Lc4—d3 bi beli zmagal s Td4×d3). 49. Td4×e4+. Kh4—h3 (Bogoljubov igra do konca, čeprav nima več smisla). 50. Te4—e7. Lb5—c6. 51. Te7—g7. Kh3—h4. 52. Tg7—g3. Kh4—h5. 53. Tg3×f3 in Bogoljubov se je čez par potez vdal.

Se hitreje gre to pri osebah, ki so vsled boleznih oslabiljene ali pri ženah v nosečnosti. Tu je treba posebno skrbno paziti na zobe, in če je kaj opaziti, takoj k zdravniku. Nikar čakati pol leta in še več, da je vse za vami, majhna luknjica v zobu postane med tem časom lahko velika votlina, namesto takojšnje majhne plombe sledi dolgotrajno lečenje z večjimi stroški. V dobi nosečnosti se vrše v materinem telesu velike premene, posledica teh je dostikrat izredno hitro gnitje zob.

Pri osebah, ki radi ližejo sladkarije, opazimo čisto, da se kazijo zobje na svojevrsten način. Na zobnih straneh, ki jih pokrivajo ustnice, se pojavijo nagnata mesta tik ob dlesni v obliki nekega polmeseca, včasih s precejšnjo površino. V slabo gojenih pa pridno z bomboni zakladanih ustih so namreč tu zaloge mlečne kisline.

Skozi majhno odprtino, ki je tako nastala v sklenini, vderejo torej bakterije na zobovino in jo hitro uničujejo. Čeprav ostane sklenina drugje še cela, vstrel prostor pod njo se širi in veča. Zob izgleda včasih popolnoma cel, le nekam čudno teman je Močan pritisk na trdo skorjo in cel zob se zdrobi kot piškav oreh.

Da je zob nagnit, na to opozori človeka zastajanje hrane, ker mora vedno brskati tam z zobobitvecem. Kmalu pa začne čuti hladno ali vročo pijačo ali jed, sladke stvari ga skominajo. Vsaj sedaj kar hitro k zdravniku, če nimaš navade redno tudi brez podobnih težav hoditi na pregled. Saj v tem slučaju do teh neprijetnih občutkov sploh prišlo ne bi. Zdravnik ti bo zob pošteno izčistil in zaplombiral.

Se pa zgodi, da narava sama zaceli rano na zobu. To vidimo čisto pri kočnikih, ki imajo zmaličeno temnorjavo zvečilno ploskev, ki ostane lahko nespremenjena, dokler drži zob v ustih. Na to naravno silo se pa seveda ne sme čakati, saj to vidimo le pri ljudeh, ki v mladih letih niso gojili svojih zob, sicer bi bile tu plombe.

Rešitev križanice

Vodoravno: 1 sreča 5 Ra. 7 porok, 12 leme, 13 bula, 15 leto. 16 Eva, 17 pas, 18 tra. 20 del, 21 na. 65 lan. 22 os 24 ra. 6 pi. 27 aparat, 28 anilin. 30 asa 31 iona 31 bow, 36 as 38 oda. 40 ki 41 piš, 42 rt. 43 som, 45 ara, 47 ek. 48 oje, 49 Dol. 1 sen, 52 oka. 53 as. 51 sel, 55 in 56 Oto. 57 ti. 58 sto, 59 u. c 61 ilo 63 Atenka 64 carina

Navpično: 1 stena 2 reva 3 Ema 4 če, 5 Rus, 6 alt. 8 ol. 9 red, 10 ote. 11 Kol n 13 Banat. 14 arena, 17 par 19 kri 65 aito 22 otok 23 anil. 25 Al a, 34 Po. 35 Ig 29 zastava 66 Ada 32 bik, 33 stenica, 37 sod. 39 Ars, 41 Pen 42 r a, 44 Moste, 46 arisa 47 venec 48 okoli, 50 Leo 52 Oti, 58 st 59 uk 70 ca, 62 on.

Kurje perje

naravno, lepo blago po Din 5 kg razpošilja po povzetju
Viljem Abt, eksport - Maribor
Najmanjša količina 15 kg

Zima prihaja!

Plašče, obleke in zimsko blago dobite najceneje pri nas!
Trgovski dom, Maribor

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Turševa cesta
(palača Poštni dom)

Ali ste že poravnali naročnino?

Kaj je devalvacija?

V teku tega tedna je v ospredje vse svetovne javnosti stopila devalvacija francoskega in švicarskega franka. Nastopili so za vse svetovno gospodarstvo burni dnevi. Promet na borzih je bil uki-njen, tečaj valut so bili nestalni, blagovni promet pa je tudi v največji meri zastal zaradi teh negotovosti. Vse to je posledica devalvacije francoskega in švicarskega franka, katerima se bo najbrže pridružil tudi holandski goidinar, pa še cela vrsta drugih valut.

Kaj je devalvacija?

Devalvacija pomeni znižanje vrednosti denarja. Vrednost denarja se ni odmerjala v prometu toliko s tem, koliko lahko kupiš zanj, torej po njegovi kupni moči, ampak z ugotovitvijo razmerja napram zlatu. Zakonodajca posameznih držav je določila, da morajo emisijske banke (ki izdajajo papirnat denar) po gotovi ceni kupovati in prodajati zlato, seveda samo v večjih količinah. Sedaj pa je to izpremenjeno, in sicer na ta način, da se je zmanjšala vrednost denarja, izražena v zlatu. Prej je francoski frank bil vreden 65,5 miligramov zlata nepopolne čistote (samo 900 od 1000), odnosno 59,95 miligramov popolnoma čistega zlata. Po novem pa je določena njegova vrednost s 43-49 miligrami ne popolnoma čistega zlata (če preračunamo to na čisto zlato, potem znaša vrednost franka 38,7-44,1 miligramov zlata). Obratno se je zvišala nakupna cena za zlato, kakor ga kupujejo emisijske banke. To je najkrajše povedano: devalvacija, zmanjšanje vrednosti denarja v primeru z zlatom. Podobno velja za švicarski frank, katerega razmerje napram zlatu se je izpremenilo.

Z znižanjem vrednosti denarja v primeru z zlatom, je pomenilo zmanjšanje njegove vrednosti od 25-34%. Vrednost denarja se da primerjati z vrednostjo denarja drugih držav. Če je prej stal 1 dolar 3,07 švicarskega franka, stane sedaj približno 4,35 frankov. Ker je vrednost domačega denarja padla, se to drugače izrazi tako, da je vsota, po kateri moraš kupiti tuj denar, narasla.

Zakaj je dinar v Curihu 10

Dosedaj smo se že privadili, vsaj široka javnost, da stane 100 dinarjev 7 švicarskih frankov. Dinar je v Curihu 7, smo rekli: če je ta tečaj padel, smo rekli, da dinar pada. Sedaj je pa ta tečaj narasel kar na 10. Kje so vzroki? To je posledica zmanjšanja vrednosti švicarskega franka in je razmerje med švicarskim frankom in dinarjem ostalo isto kot prej, ker je ostal dinar neizpremenjen. Povečanje od 7 na 10 znaša približno 43%.

Devalvacija valut

V splošnem pravijo, da je nastopilo zmanjševanje vrednosti denarja posameznih držav šele z jesenjo leta 1931. Toda vpoštevati je treba, da že prej nekatere države v Južni Ameriki ter Avstraliji niso mogle vzdržati tečaja svojega denarja na višini, kot je bila zakonito določena. Velike izpremembe po vsem svetu pa so se začele z zmanjšanjem vrednosti angleškega funta in ni naključje, da je bilo to zmanjšanje izvršeno baš pred petimi leti in nekaj dnevi (20. sept. 1931).

Vse dotlej se je vrednost denarja posameznih držav gibala v ozkih mejah, ki so bile določene baš z nakupnimi in prodajnimi cenami za zlato. Emisijski bank dotične države ali pa v okvirju paritet z drugimi državami. Paritete so pokazale, koliko stane denar ene države v primeru z denarjem druge države, ker je ena država odredila kot vrednost denarja eno količino zlata, druga pa zopet drugo. Vse pa je bilo v gotovem razmerju z zlatom.

Leta 1931 pa je bila Anglija zaradi odtoka kratkoročnih kapitalov, ki so bili naloženi v Londonu in zaradi naraščajočih zmed v državnih finan-cah, prisiljena oddati velike količine zlata, da vzdrži prejšnje razmerje vrednosti svojega denarja z zlatom in drugim denarjem, ki je tudi temeljil na gotovem razmerju z zlatom. Ker pa ni bilo mogoče Angliji zaradi skrčenja zlatega sklada oddajati še nadalje v neomejenih količinah zlato, čeprav sta ji tedaj prisločili s posojili na pomoč Amerika in Francija, je prepreževala izvoz zlata in je s tem prenehala za izomence zamenljivost funtov sterlingov za zlato. Zato je tudi tečaj angleškega denarja padel v primeru na pr. z francoskim frankom, ki je obdržal isto razmerje do zlata. Kasneje je funt še nadalje padel, vendar je bilo gibanje njegove vrednosti v zadnjih časih bolj majhno, saj je znašala razlika med najvišjim in najnižjim tečajem leta 1935 komaj 3-4%.

Angliji je sledila cela vesta držav in naenkrat se je pojavila skupina tako zvanega sterlingškega bloka, kjer je bila vrednost denarja vezana na funt sterling. V tej skupini so skandinavske države: Švedska, Danska in Norveška, Finska, vse angleške kolonije in dominijoni od Kanade do Avstrali-je, od Indije do Južne Afrike itd. V to skupino bi lahko vželi tudi Japonsko, ki je tudi leta 1931 začela z razvrednotenjem svojega denarja in je danes japonski jen vreden komaj tretjino one vrednosti kot jo je imel leta 1931.

V sličnem položaju kot Anglija je našla leta 1933 spomladoma Severna Amerika, severnoameriške Zedinjene države. Tedaj je poleg odtoka zlata nastopila tudi izredna bančna kriza, ko je zaprto na tisoče bank svoje blaginje. Tako so tudi severnoameriške Zedinjene države 6. marca 1933 opuš-tile zlato valuto in je dolar padel. Toda položaj severnoameriških Zedinjenih držav se je hitreje ustabil in že 31. januarja 1934 je bilo določeno novo razmerje z zlatom in sicer je po novem raz-merju dolar v primeru s prejšnjim stanjem padel na 59 odstotkov tedanje vrednosti v primeru z zlatom. Podobno je izvedla zmanjšanje svoje valute Češkoslovaška, ki jo je zmanjšala za 16 odstotkov in sicer februarja leta 1934 ter je tedaj tako dolo-čila novo razmerje v primeru z zlatom. Temu vzrodu je sledila Belgija, ki je 30. marca 1935 ukinila izvoz zlata leto dni kasneje 31. marca 1936 pa je določila novo razmerje svojega denarja z zlatom.

Tako se je večalo na vsem svetu število drž-av, ki so razvrednotile v večji ali manjši meri svoj denar. Tako je letos prišla v vrsto teh držav še Poljska in je ostalo samo še trije države pri svojem prejšnjem razmerju z zlatom: Francija, Holandija in Švica. Toda računati je bilo da bodo tudi te tri države prej ali slej pristopile k zmanj-šanju vrednosti svojih valut ali kakor sedaj pravi-vo na Francoskem prilagoditvi k vrednosti dol-larja in funta.

Frank je moral biti znižan

Pri prejšnjih nakupnih in prodajnih cenah za zlato je morala Francoska banka stalno oddajati znatne količine zlata. Ta odtok zlata je bil v zvezi z begom kapitala iz Francije, ki se je posebno stopnjeval po socialnopolitičnih ukrepih francoske

vlade. Tako je zlato zaklad pri popolnoma pro-štem prometu z zlatom padel na 50 milijard, ko so se oglašili vojaški krogi in opozorili, da pod to mejo ne sme pasti zlata podlaga Francoske banke, ker je ta vsota nujno potrebna za vsak primer, ki se lahko Franciji še pripeti. Ker ni bilo mogoče vztrajati pri prejšnjih visokih tečajih franka s po-polnoma prosto trgovino z zlatom, so morali zni-žati vrednost franka, da tako lažje vzdržujejo nje-govo stalnost pa na najnižji stopnji.

Poleg tega pa računa Francija, da bo z zniža-njem vrednosti franka zelo poživila tujski promet, ker se bo tujcem izplačalo priti v Francijo z njih denarjem, ki je bil v primeru s frankom preizek. Tujski promet pa igra važno vlogo v francoski pla-čilni bilanci. Seveda pa ima zmanjšanje vrednosti franka le tedaj pomen, če cene v Franciji ne nara-stejo v takšnem obsegu, da bi bila Francija za tujee kljub znižanju franka predraga država.

Stalnost denarja je potrebna

Tudi države, ki so znižale vrednost svojega denarja, priznavajo, da je potrebna za ugoden raz-voj mednarodnih trgovinskih in drugih gospodar-skih odnosov stalnost denarja. Toda ne strinjajo se vse v tem, na kakšni višini naj se določi pri-merna stalnost vrednosti denarja. Zato so že posku-si leta 1933 na svetovni gospodarski konferenci v Londonu, ki so šli za tem, da se med velikimi državami dogovori stalna vrednost denarja, pronašli zaradi odpora Anglije in Amerike, ki sta tudi od Francije in drugih držav takozvanega zlatega bloka zahtevali zmanjšanje vrednosti njih denarja. Toda šele letos je prišlo med tremi vodilnimi državami na svetovnih trgih do sporazuma, ker je Francija znižala vrednost svojega denarja, nista pa tega izrabili Anglija in Amerika za nadajne zmanjšanje vrednosti svojega denarja. Zaradi tega je tudi na mestu upanje, da bomo sedaj za dogle-den čas dobili stalnost valut, potem ko je bil fran-coski frank pahnjen s svoje višine.

KAJ SI OBETAJO OD DEVALVACIJE.

Izkusnjen držav, ki so že izvedle zmanjšanje vrednosti svojega denarja, kažejo, da so bili s tem doseženi prav lepi uspehi. Predvsem se je povečala njih konkurenčna sposobnost na zuna-njih trgih. Cene so začele naraščati tudi na do-mašnih trgih in konec je bilo večnega znižavanja cen, ki je upropastilo toliko gospodarskih eksis-tence. Vseposred v teh državah pa je šla roko v roki z razvrednotenjem tudi pocienitev posojil in kapitala, pa tudi stvorili so se novi kapitali, ki so služili za obnovo gospodarstva. Kriza sicer ni na mah prenehala, vendar je vseposred nastopilo v večji ali manjši meri izboljšanje. V nekaterih drž-avah kot n. pr. na Švedskem je prišlo do najiz-datnejšega izboljšanja gospodarstva. To so imeli pred očmi tudi Francozi, ki so uvideli, da doteda-nja deflacijska politika zniževanja cen in izdatkov ni privedla do drugega kot do še hujših gospo-darskih in socialnih bojov.

Seveda pa je treba voditi tudi ostalo gospo-darsko politiko skladno; da se dosežejo uspehi, ki jih kaže devalvacija v drugih državah. Ni samo razvrednotenje vzrok, da se je položaj izboljšal. Omeniti nam je samo ostalo kreditno politiko. — Povsod drugod se vodi politika nizke obrestne me-re in potrebno bo tudi zmanjšanje najrazličnejših ovir, ki ne puste svetovni trgovini do svobodnejše ga razmaha in s tem do večjega blagostanja na-rodov.

Naš dinar

Naša država ne spada v vrsto onih držav, ki imajo popoln prosto devizno trgovino in trgo-vino z zlatom. Imeli smo nekaj mesecev leta 1931 tudi mi popolnoma zlato valuto, ki je ravnotako funkcionirala kot v drugih velikih državah, toda kaj kmalu je bilo tega luksuza konec. Danes je trgovanje s tujim denarjem popolnoma vezano na predpise, ki so se začeli izdajati v letu 1931 in kasneje stalno izpopolnjevati. Poleg tega pa gre največji del naše zunanje trgovine v takozvane kli-ringške države, s katerimi imamo pešne pogodbe o plačilih medsebojne trgovine. V tem oziru je naš položaj podoben položaju cele vrste drugih srednjeevropskih držav. Poleg tega pa moramo pri presoji našega položaja upoštevati še dejstvo, da je dodati vsem tečajem tujega denarja, kakor so bili v veljavi za časa trajanja popolne zlate valute leta 1931, še premijo od 28,5 odstotkov in da je za toliko naš dinar padel v primeru z letom 1931.

Seveda pa velja ta oficierna premija (prim. azio) samo za nekatere države, ker je, kot smo že ome-nili, v kliringih razmerje med posameznimi dru-gimi valutami in našim dinarjem določeno drugače ali pa prepuščeno prosti trgovini v okvirju veljav-nih deviznih odredb.

Poleg tega pa imamo še tečaje v popolnoma prostem prometu, to je na tako zvani črni borzi. Posebno ti tečaji so zadnje dni narasli, vendar se zopet opaža popuščanje, kar pomeni, da se vrača zopet popolno zaupanje.

Pri našem vezanem deviznem gospodarstvu ni ma pomena zniževati tako valuto kot v drugih državah, ker so za presajo položaja merodajni naj-številnejši tečaji, gotovo v enem od manjših obse-gov pa uradni tečaji.

Ce upoštevamo položaj samo z ene strani, je gotovo, da bo znižanje tečaja nekaterih valut zelo okreplilo konkurenčno sposobnost teh držav na sve-tovnih trgih in tudi v našem uvozu na škodo dru-gih. Na drugi strani pa je dejstvo, da je znižanje vrednosti nekaterih valut povzročilo najširši izvoznikom velike škodo radi zmanjšanja vrednosti njih terjatev. Toda v bodoče bomo izenačeni z našimi najvažnejšimi konkurenti v teh državah, ker ti niso znižali vrednosti svojega denarja. Ce bi ti naši konkurenti znižali vrednost svojega denarja in na ta način umetno podprli svoj izvoz v škodo onim državam, ki niso porabile tega sredstva v konku-renčnem boju, potem bo treba novonastali položaj bolje pregledati.

Z ozirom na današnje tečaje nekaterih deviz omenjamo samo še dejstvo, da smo že sivočasno leta 1934 imeli še višje tečaje kot doslej. Toda po-lagoma je nastopilo pomirjenje in ti tečaji so padli ter se več ali manj prilagodili tečajem, ki smo jih izkazovali uradno. Tako moremo računati, da bodo tudi sedaj ti tečaji padli, kar se je deloma že zgodilo.

Znižanje nakladalnih in razkladalnih rokov na železnica. Glavno ravnanje državnih že-leznic je odredilo z 11. oktobrom znižanje nakla-dalnih in razkladalnih rokov za odprte vagonne na vseh postajah normalnotrčnih prog izvzemši pri-staniške postaje od 24 na 6 ur.

OBRINA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE D. D. ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

Delniška glavica Din 75.000.000.—
Udeležba države Din 30.000.000.—

PODRUŽNICA V LJUBLJANI
GAJEVA ULICA št. 6

Račun pri poštini hranilnici št. 140C3

Telefon št. 20-30

sprejema na obrestovanje

vsaki čas razpoložljive vloge na tekoče račune po 3%, na vložne knjižice po 4% na leto; vezane vloge na tekoče račune in na vložne knjižice:

na 3 mesečno odpoved po 4 1/2% in

na 6 mesečno odpoved po 5%.

Obresti se pripisujejo glavici 30. unija in 31. decembra.

Stare in nove vloge so vlagateljem na razpolago brez vsakih omejitev.

Za nalaganje denarja zahtevajte poštne položnice.

Neizpremenjen devizni položaj

Dne 10. oktobra 1936.

Narodna banka je v pomirjenje deviznega trga napravila zelo umesten korak. Ker v petek in soboto borze niso poslovale, v petek radi žal-nega dne, v soboto pa itak ne poslujejo že običaj-no, je sklenila dati denarnim zavodom na svo-jih blagajnah v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu vse potrebne devize, za katere bo povpraševanje. Ta pripravljenost Narodne banke kriti vsako po-vpraševanje, je imela dober odziv. Danes povpraševanja niso bila znatna. Tako je v Ljubljani mo-rala Narodna banka dati samo 600 funtov sterlin-gov, kar je v primeru s prejšnjimi dnevi v tednu malo, še manjše pa je že vpoštevamo, da je bilo s tem krito povpraševanje dveh dni, petka in so-bote.

V tečajih najvažnejših deviz in valut danes ni bilo zabeleženih posebnih izprememb. Vse ka-že, da se je položaj ustalil in da ni pričakovati novih znatnih izprememb v tečajih. Pri nas se enkrat še ne trguje s češkoslovaško krono. Trgo-vina z lro je slaba ter se trguje danes efektivna lira po 2,30-2,50.

Italija

Italijanski kliringi. Italija je zopet začela redni kliringški promet s Francijo, Švedsko, Tur-čijo in Poljsko. V prometu s Francijo znaša obra-čunski tečaj 88,80, s Švedsko 481,93, Turčijo 15,10 in Poljsko 3,60.

Madžarsko-italijanski kliring je zopet začel poslovati ter je določila Madžarska narodna ban-ka za lro tale tečaj pri nakupu 24,70 pengő, pri prodaji pa 25,55 pengő.

Italijanske nakupne cene za zlato. Banca d'Italia plačuje zlato po novi pariteti 21,381,27 lir za kg.

Vpis 6% obligacijskega posojila

V soboto dopoldne se je začel vpis 6% obli-gacijskega posojila mestne občine ljubljanske, ki ima služiti mobilizaciji Mestne hranilnice Ljubljanske. Za vpis je bilo znatno zanimanje, kar do-kazujejo že uspehi prvega dne. Pri Mestni hranil-nici je bilo vpisanih v teku sobote dopoldne od o-smih do pol ene 2,882.000 Din nominalno. Ta številka obsega vse vpise pri mestni hranilnici, ne obsega pa vpisov pri mestni blagajni, vpisov, ki so prišli na mestno hranilnico po pošti, pa tu-di ne vpisov pri denarnih zavodih in Ljubljani in vsej Sloveniji. Teh podatkov je pričakovati šele v kasnejših dneh. Vsekakor pa je vsota današnjih vpisov kaj značilna in dokazuje, da uživa mestna občina ljubljanska zaupanje ljubljanskega prebi-valstva.

Vpisniki pripadajo najrazličnejšim slojem ljubljanskega meštanstva in okolice. To se vidi tudi iz vsote podpisanega posojila. Tako znaša najmanjša vsota 3000 Din, največja pa 800.000 Din. Vpis v soboto je prinesel mestu že 14,41% skupne vsote 20 milij. Din ter je to za prvi dan prav znatna vsota. Vpisovanje traja mesec dni.

Kontingenti za izvoz lesa v Italijo

Včeraj smo priobčili poročilo zagrebškega Jugoslovanskega Lloydja, ki odgovarja našim za-hlevam po pravični razdelitvi kontingentov za izvoz lesa v Italijo ter pravi, da bo ves kontin-gent mehkega lesa odpadel na Slovenijo in Gor-ski kotar. Rekli smo, da nas bo to samo veselilo, če se bo obistinilo. Toda, ker se ne moremo za-nesti na pisanje Lloydja, ker ne vemo, odkod je izšel to odgovor, moramo insistirati, da dobimo taka zagotovila s merodajnega mesta. To je v dan-em primeru ministristvo trgovine in industrije v Beogradu, na katerega apeliramo, naj čimprej iz-vede razdelitev kontingentov lesa na podlagi or-ganizacije našega lesnega izvoza, upoštevajoč edi-no Slovenijo, oz. kraje, ki so imeli največ izgube zaradi sankcij.

Pri razvoju trgovinskih odnosov z Italijo je deloma za naš srečo, da je padec lire preprečil vpostavitve naših normalnih odnosov, posebno pa izvoza lesa. Kajti gotovo je, da bi takoj pri-bitišla ogromna ponudba našega blaga na italijan-ski trg. Dolgotrajna doba sankcij je privedla našo lesno trgovino in industrijo v nevzdržen položaj. Na drugi strani pa priiskajo bati na industrijo in trgovino velika bremena, za katerih križje bo mo-rala odprodajati svoje narasle zaloge. Kaj pa bi to pomenilo za cene našega lesa v Italiji ob brez-glavi konkurenci naših izvoznikov, v vsakdo. Če so cene že itak dovolj nizke, čemu jih bo treba še zniževati, kar pride v korist edinele italijanskemu kupcu. Če se ne izvede organizacija izvoza lesa in kontingentiranje v emislu naših zahtev, potem nam je pričakovati na eni strani potisnjenja vseh malih izvoznikov ob stran, izvažale bodo velike države in nenacionalne tvrdke, že pa bodo prišli do veljave tudi mali ljudje, bodo si sami sebi in drugim uničili ceno, ker im gre trda za denar.

Opozorili smo že parkrat na dejstvo, da so v pogodbi z Italijo določeni natančni kontingenti za naš les. To pomeni, da se mora tudi na naši strani ustvariti organizacija, ki bo razdeljevala najbolj pravične kontingente za izvoz lesa v Italijo. Brez te organizacije si epolh ne moremo zamisliti uspeš-nega poslovanja našega izvoza lesa. Zato nam nujna potreba narekuje ustanovitev take izvozne organizacije in pa pravično razdelitev kontingen-tov. Ta pravična razdelitev kontingentov pa je le v tem, da dobe vse kontingente za izvoz lesa samo oni kraji, ki so izgubili zaradi sankcij vsa tržišča. Druga zahteva pa je v tem, da naj se odstotno

Železniški tečaji v Italiji. Od 6. oktobra na-preci veljajo naslednji tečaji na italijanskih želez-nicah: za 100 dinarjev 49 lir, 1 funt sterling 95 lir, 1 šiling 3,67 lir itd.

Češkoslovaška

Sedaj je končnoveljavno določen oostotek druge češkoslovaške devalvacije na 16%. Na podlagi tega je bil v soboto že prvi borzni se-stanek v Pragi, na katerem so bili notirani na-slednji uradni tečaji: 100 fr. frankov 133,97 kron, 100 šv. frankov 657,95, 110 lir 149,86, 100 belg. frankov 482,63, 1 dolar 28,97, 1 funt sterling 139,68, 100 mark 1.148,41, 100 šv. kron 720,18, 100 norv. kron 701,20 in 100 danskih kron 623,57 čsl. kron.

V Londonu je v petek notirala krona 134,50, v četrtak pa 128 zaradi višjega odstotka deval-vacije, ki je bil prvotno določen.

Švica

Izkaz Švicarske narodne banke za 7. oktober kaže že novo stanje, nastalo po devalvaciji. Zlati zaklad znaša 2.075,9 milij. frankov, kar pomeni v primeru s stanjem dne 30. septembra povečanje za 522,24 milij. Dne 26. sept. v podlagi se naba-jajoče zlato je bilo povišano v vrednosti za 35,033 odstot., torej za 538,6 milij. frankov (1 frank je odlejl 215 miligramov čistega zlata, doim je bil prej vreden 200,32 miligramov). V višini zneska, za kolikor je bila povečana vrednost zlatega za-klada, se nahaja med pasivi prepostavka, na ka-tere račun Narodna banka kupuje zlato in ga prodaja.

Devize so v izkazu narasle za 24,64 na 48,0 milij. frankov. Obtok bankovcev znaša 1.363,4 mil. frankov. Obtok bankovcev in takoj plačljive ob-veznosti so krite z 89,11%.

določijo večjim producentom nekoliko manjši kon-tingenti na podlagi njih prejšnjega izvoza, manjšim producentom pa nekoliko večji. To je stvar pri-stojnih oblastev, ki morajo to vprašanje rešiti s polnim razumevanjem tudi za potrebe na tisoče malih producentov in izvoznikov lesa.

Se je čas, da se izvede organizacija in kon-trola našega izvoza lesa. Toda to je potrebno sto-riti takoj, predno se začne izvoz lesa, kajti v na-sprotnem primeru bomo dobili razdelitev kontin-gentov prepozno, ko bodo veliki izvozniki z ju-ga naše države že izčrpali vse kontingente in bo našim ljudem ostalo — nič. Sicer pa so zahtevale oredne organizacije naše lesne stroke, tako pro-ducenti, kakor tudi trgovci in izvozniki, že zdavnaj tako organizacijo in bi bilo s tem ustrezno njih izraženi želiam. Tu je sedaj prilika za pristojna ministristva, da pomagajo najbolj Sloveniji, odnos-no krajem, ki so največ trpeli zaradi sankcij. Do-klar pa nimamo organizacije in razdelitve kontin-gentov po pokrajinah, dotlej bomo trpeli samo škodo, ki bo občutna tudi za državo.

Stanje naših kliringov

V dobi od 2. do 9. oktobra se je naš klirinški saldo v prometu z Nemčijo povečal od 16,992,000 na 17,890,000 mark, ker so bila zadnja 2-3 dni zabeležena znatna plačila v Berlinu, ki so bila dotlej neznatna.

V italijanskem kliringu se je saldo zmanjšal od 37,817,000 na 37,698,000 lir.

V bolgarskem kliringu je saldo padel od 0,6 pod 0,1 milij. Din.

Naš aktivni saldo s Turčijo v prejšnjem ted-nu v znesku 0,4 milij. frankov se je tako zmanj-šal, da smo postali v tem prometu dolžniki in si-cer za 101,000 Din.

Opozorilo za zbornične volitve

Glede na povsem netočno notico v tujakšnih dnevnikih od 9. t. m. o postopku pri volitvah v Zbornico za TOI, Glavni volilni odbor ponovno razglasa:

Reklamacijski rok poteče šele 14. (ne 13.) oktobra t. l. Dotlej se imajo reklamacije izročiti osebo ali po pošti pristojnemu krajevemu vo-lilnemu odboru ali neposredno glavemu volilno-mu odboru (ne združenju). Aktivno volilno pravo-ico ima vsak volilni upravičenec v vsakem od-seku, v katerega po svoji obrtni pravici spada: v tistem odseku pa ima ne glede na število obr-tov in podružnic samo en glas. Gostilničar in trgovci imajo torej volilno pravico in en glas v gos-tinskem in enega v trgovskem odseku. Trgovce z več trgovskimi obrati pa ima v trgovskem od-seku samo en glas; do najkasneje 13. oktobra t. l. pa mora tak volilec javiti, na katerem volišču bo volil, sicer bo na vseh voliščih črtan.

Glavni volilni odbor Zbornice za TOI v Ljubljani.

Predsednik: Sink s. r.

Naše novo posojilo v Parizu. Iz Pariza po-ročajo listi, da se pogaja naša država za poso-jilo 500 milij. frankov, katero bi služilo za plačilo naročil pri francoski industriji.

Borza

Dne 10. oktobra.

Denar

Ta teden je bil promet vkljub temu, da so bili samo 4 borzni sestanki, prav zmeden. Tako je znašal na ljubljanski borzi 7,211 milij. Din v pri-meru s tedni, 6,713, 3,165 in 4,514 milij. Din v prejšnjih tednih.

Curih. Beigrad 10, Pariz 30,24, London 21,275, Newyork 433,375, Bruselj 72,90, Milar. 22,90, Am-sterdam 231, Berlin 174, Dunaj 72,25, Stockholm 100,70, Oslo 106,90, Kopenhagen 94,975, Praga 15,225, Varšava 81,50, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 0,37, Buenos-Aires 1,21.

Sport

VII. balkanske igre v Atenah

Zadnji dan tekmovanja ob navzočnosti grškega kralja. Grčija prva, Jugoslavija druga, 40.000 gledalcev

Atene, 6. oktobra.

Danes je bil v Atenah zadnji dan tekmovanja na letošnjih balkanskih igrah. Kljub delovnemu dnevu se je nabralo na stadionu okrog 40.000 gledalcev. Malo pred pričetkom se je pojavil na stadionu Louis, znani grški atlet, ki je leta 1896 na prvi moderni olimpijadi, ki se vršila tudi v Atenah, zmagal v maratonskem teku. Ko je prišel nekdanji atlet Louis, sedaj že star mož, ga je ljudstvo ves čas viharno pozdravljalo dokler ni zasedel svojega mesta. Kmalu za njim je prišel Metaksas, sedanjí diktator v Grčiji v spremstvu članov vlade. Tudi ti so bili od gledalcev viharno pozdravljeni. Naposled in tik pred pričetkom se je pojavil grški kralj Jurij s svojim sinom prestolonaslednikom ter z ostalim spremstvom. Največjih ovacij so bili deležni ti visoki gostje. Godba je zaigrala grško državno himno, ki so jo vsi stoje poslušali in starter je dal znamenje za pričetek tekmovanja.

Jugoslovani se borijo bolje.

Današnji dan je bil za jugoslovansko lahko-atletiko boljši, a vendar še ne takšen kakršni bi moral biti. Kljub temu pa niso mogli zmanjšati velike difference med našo in grško reprezentanco, ki je tudi danes odnesla skoraj vsa prva mesta. In tudi Rumunov se ni dalo pustiti bolj zadaj, ker so bili tudi oni za letošnje tekmovanje precej bolje pripravljeni kakor ostala leta. Naši fantje so zasedali večinoma druga mesta, izvzemši maratonskega teka, skoka ob palici ter teka na 400 m.

Velik uspeh Krevsa v teku čez zapreke na 3000 metrov.

Najsvetlejša točka današnjega tekmovanja za nas je bila Krevsova zmaga v teku čez zapreke na 3000 metrov. Svoj neuspeh na 5 km je bil s tem zelo popravil. Danes se je namreč tako boril kakor smo ga videli v njegovih najboljših dneh. Krčevito se je držal Romuna Kristea; med tema dvema atletoma se je razvila zanimiva borba. Medtem, ko se je Romunu poznala vedno večja utrujenost, je bil Krevs razmeroma prav svež. Ko ga je Krevs prehitel in ko je začel posvečavati distanco med njim in Rumunom je bilo povsem jasno, da bo zmaga njegova. Ko je prišel v cilj, so se vsule iz vsega stadiona viharne ovacije v pozdrav našemu Krevsu. Veiko veselje je zavladalo v jugoslovanski koloniji, zlasti tedaj, ko se je lve pojavil na odru, kjer so odlikovali zmagovalce in ko je godba zaigrala našo državno himno, visoko gori na srednjem jamboru nad stadionom se je pa dvignila naša državna zastava. Za ta svoj uspeh je prejel Krevs lep pokal, ki mu ga je izročil sam grški kralj in mu čestital. Ta tek je pri nas nepoznan. Vsak krog ima namreč po pet skoraj en meter visokih zaprek; med temi pa je ena tako prirejena, da je treba skočiti preko precejšnjega jarka napolnjenega z vodo. Marsikak tekač se je okopal v njem. Vseh zaprek je torej bilo 37 in zahteva ta tek velike vztrajnosti.

V prvem predteku na 400 m se je plasiral Pleterski na drugo mesto. Tu je itak vsak tekmovalce gledal samo na to, da pride v finale. V drugi skupini pa je bil Banšćak tretji. Ta skupina je tekla zelo ležerno, ker je itak vsa trojica vedela, da pride v finale in je zato hranila svoje moči. V finalni borbi je zasedel Pleterski 3. mesto, dočim Banšćak sploh ni prišel v ono petorico, ki pride v poštev za točke. Ako bi Pleterski v začetku tako potegnil

kakor kasneje, mu prvo, najmanj pa drugo mesto ne bi odšlo.

V teku na 1500 m se je izborno držal naš Goršek. Dvesto metrov pred ciljem je vodil, toda: Grk Georgakopoulos ga je prehitel kakih 100 m pred ciljem in tako pospešil svoj tempo, da ga ni mogel več dohiti. Czurda je tu popolnoma odpovedal. Ne samo, da se ni plasiral za točke, temveč je zasedel celo zadnje mesto. Tudi njegove točke smo računali, a jih ni bilo.

V metanju diska (helenski stil) je zmagal kakor je bilo pričakovati Grk Syllas, ki je daleko najboljši metalec diska na Balkanu. Naš Kleut je zasedel drugo mesto, dočim so Kovačevića izrinili iz petorice, ki prinašajo točke.

V troskoku je dolgo vodil Mikič s skokom 13.93 m. Toda Grku Lambrakisu se je posrečilo pri zadnjem poskusu doseči znamko 14.19 m in tako smo se morali tudi v tej panogi zadovoljiti samo z drugim mestom. Jovičević nam je s skokom 13.48 metrov prinesel peto mesto in le eno točko.

V skoku s palico so presenetili Grki. Vsi smo z gotovostjo računali, da bodo zasedli Bolgari s svojim Dojčevom prvo mesto, pa sta ga kar dva Grka porinila na tretje mesto. Prvi Grk Thanos je skočil 3.90 m, drugi Grk Travlos 3.80 m, a Dojčev samo 3.70 m. Naš Bakov se je s svojim skokom 3.60 m plasiral na četrto mesto, dočim je Cvijič izpadel iz konkurence za točke. Pri tej priliki bi še pripomnil, da je prvi Grk že naskakoval znamko 4.02 m.

V štafeti 4-krat 100 m smo bili zopet samo drugi. V štafeti smo se tu v Atenah že nekako abonirali na drugo mesto. Ta štafeta bi se dala dobiti, če bi Dremil v začetku bolj potegnil; poleg tega pa je bila še prva predaja slabša od ostalih in končno bi tudi Bauer mogel toči Mantikasa, četudi je prejel štafeto palico kot drugi.

Kakor vedno pri takih tekmovanjih tako tudi pri maratonskem teku ni slo brez presenečenj. Vsi zlasti pa Romuni so računali, da bo z gotovostjo zmagal Gal. Zgodilo se je pa, da je zmagal Grk Kyriakides, ki je prišel na cilj v času 2:49:10 in za skoraj celih 10 minut pred drugoplasiranim Rumunom Galom. Naš Belas nam je priboril peto mesto ter eno točko, dočim drugi naš zatsopnik Nušič ni prišel na cilj. Kakor pripoveduje on sam, so ga na progi nekateri Grki ovirali. Pred četrtim tekačem Bolgarom Figarovom in našim Belasom je bilo še nekaj Grkov, ki pa ne štejejo za točke, ker smeta po tozadevnih predpisih balkanskega komiteja v vsaki panogi tekmovalci samo po dva tekmovalca od vsake narodnosti.

Po zaključnem tekmovanju je bila razdelitev nagrad posameznim zmagovalcem, katero je izvršil sam grški kralj. Od naših tekmovalcev sta bila deležna časti, da jima je osebno izročil grški kralj pokala Kovačević, ki je prejel krasen pokal za prvo mesto v metu krogle in pa — kakor sem že omenil — Krevs za svojo zmago na 3000 m čez zapreke. Vsakemu zmagovalcu je kralj izročil pokal in mu čestital.

Z večernim vlakom smo se vrnili proti svoji domovini obenem z brati Bolgari, s katerimi smo se vozili skupaj do Soluna. Na kolodvoru so se poslovlili od nas funkcionarji grške lahkoatletske zveze in nekateri naši rojaki, ki stalno bivajo v Atenah. Vsakdo izmed nas, osobito pa oni, ki smo od prvega dne tu v Atenah, je komaj čakal, da se vrne domov. In tako smo zapustili zgodovinska grška tla, kjer je tekla zibelka lahki atletiki, kraljici vseh športov.

I. K-er.

Kako se vzgajajo svetovni rekorderji?

Postati svetovni rekorder v lahki atletiki ali plavanju, je brez dvoma za vsakega mladega človeka zelo mikavno. Samo dokažite, da ste na pr. sposobni preteči 100 metrov v 10,2 sekunde in na mah boste postali slavni. Ljudstvo vas bo poznalo kakor pozna znanstvenike, politike ali umetnike... Razume se, vaša slava ne bo večna, živela bo le tako dolgo, dokler boste v formi, vendar se vam kot rekorderju obeta vsaj nekaj let nad vse zanimivega in pestrega življenja!

Dokažite, da ste sposobni preteči 100 m v 10,2 sekunde... ali preplavati isto dolžino v 56 sekundah in vabili vas bodo v Newyork in Tokio, v London ali Peking. Nekaj let boste potovali po svetu in zmagovali, postali boste popularni in če si boste pridobili simpatije javnosti kakor na pr. Jonni Weissmüller ali Sonja Henie, boste končali kariero kot filmski igralec... In če vas ravno ne bodo vabili v Hollywood, vas bodo gotovo poklicali v bogate države za trenerja. Lepa bodočnost vas čaka, samo dokažite, da ste sposobni postaviti vsaj en svetovni rekord...

Dokler se je borila za naslov svetovnega prvaka le peščica kandidatov, je bilo pač lahko tekmoovati. Še pred 40 leti, ko se je vršila prva novodobna olimpijada v Atenah, so postavljali rekorde možje, ki niso obvladali niti tehnike niti niso bili posebni talenti. V tistih časih bi ljubljanski atleti v današnji formi pokosili skoraj vse svetovne rekorde. Z leti pa se je športna tehnika izpopolnila in znamke rekordov so se dvignile do neverjetne višine. Kdor bi pred 40 leti trdil, da bodo atleti na 11. olimpijadi skakali čez 8 metrov v daljino, da bodo skakali čez 2 m v višino, ali da bodo metali kroglo kar 16 m daleč, bi bil proglašen za fantasta ali za norca.

Napredek pa je šel svojo pot in po vsej zakonitosti lahko pričakujemo, da bodo na pr. na 20. olimpijadi dosegli zopet rezultate, katerih si dandanes niti predstavljati ne moremo.

Zadnja leta kažejo v vzgoji svetovnih rekorderjev velik preokret. Med tem, ko je doslej prevladovalo prepričanje, da so rekordi odvisni le od dobrega treninga in od dovršene tehnike, so Američani ubrali novo pot: med deset in stotisoči športnikov, ki se bavijo z atletiko, plavanjem ali telovadbo na orodju, so začeli iskati in zbirati posebne talente, katere trenirajo po sistematičnih dolgoletnih načrtih. Tu ne gre le za kakšne »petletke«, temveč za dolgoletno pravilno telesno vzgojo, ki omogoča izoblikovanje tipa (stasa, postave), ki je za gotovo panogo športa najboljši. Amerikanci vedo, da lahko postane rekorder le oni, ki je idealno zdrav, ki trenira od najmlajših let po sistemu, ki ne škoduje njegovemu zdravju in ki je tako preračunan, da bo tekmovalce na višku svojih sposobnosti ravno tedaj, ko bo stopil v olimpijsko areno.

Američani vedo, da se morejo na tekmah uveljaviti le talenti s posebnimi prirojenimi sposobnostmi. Zato talente iščejo. Njihov račun je sledeč: med 1000 mladimi športniki bodo našli en talent, v milijonu športnikov 1000 talentov... In šele med maso talentov jim je možno odkriti iz-

redne talente kakršni je n. pr. tekač Owens, skakač Meadows ali plavač Medica. Tako bi lahko rekli, da Američani svoje rekorde najprej iščejo in najdejo in to je tajna njihovih uspehov.

Ob tej priliki hočemo samo na kratko označiti kako pogrešno način vzgoje rekorderjev imamo v naših športnih organizacijah. Šele tik pred tekmami — recimo nekoliko mesecev prej — pokličejo naše športne zveze inozemske trenerje, od katerih pričakujejo nemogočih uspehov. Zberejo jim le 10 ali 20 tekmovalcev, med katerimi so nekateri prestari, drugi preslabo hranjeni, tretjim manjka sistematična podlaga itd. V kratkih tečajih in ob tako številčno pičli izbiri kakršna je pri nas, je nemogoče doseči pomembnejše športne uspehe. Namesto, da bi organizirali velikopotezno športno propagando (šport v šole, šport na univerze, propaganda igrarji in telovadišči), se zadovoljujejo s tem, da najamejo vsako leto trenerja in da životarijo iz sezone v sezono. aga.

Reka : Hermes

Danes se bodo vršile na igrišču SK Reke ob Tržaški cesti dve zanimivi prvenstveni tekmi.

Kot prvi par nastopijo juniorji Ljubljane proti juniorjem Reke v prvenstveni tekmi mladinskih moštev.

V glavni tekmi pa nastopita zgoraj imenovana v borbi za točke v podzvezni ligi. Obe moštvu sta si po igri popolnoma enakovredni, samo da so Šiškarji bolj rutinizirani, ker so pač igrali že z mnogo močnejšimi prvorazrednimi klubi. Rečani, ki letos prvič igrajo za podzvezno prvenstvo, imajo danes za nasprotnika najbolj nevarnega rivala, Cenj. športno občinstvo vabimo, da si to dvojno prireditev ogleda in tako podpre mladi klub.

Prva tekma se bo pričela točno ob 13.45, druga pa ob 15. popoldne.

Mladika : Mars

odigrata, kakor smo že včeraj zabeležili, jesensko prvenstveno tekmo danes popoldne ob 10. na igrišču Mladike na Kodeljevem. Srečanje gornjih nasprotnikov je bilo za Kodeljevo vedno senzacija, saj sta trčili moštvi, ki sta igrala do nedavna popolnoma enak sistem. — Upamo, da bodo agilni gojenci sal. mlad. doma na Kodeljevem pridružili tudi tretji uspeh z zmago nad Marsom. V predtekmi nastopijo juniorji SK Mladike proti Hermesu. Prijatelje vabimo, da si ogledajo ta zanimivi program.

V mladinski gozdni tek SSK Maratona v Mariboru. Zaradi pomanjkanja zanimanja, ki so ga pokazali drugi klubi za navedeno prireditev, odpoveduje SK Maraton V. mladinski gozdni tek kot medklusko prireditev ter jo bo izvedel samo kot interni gozdni tek SSK Maratona.

Preložene kolesarske dirke v Mariboru. Zaradi slabega vremena se bodo vršile brzinske kolesarske dirke SSK Maratona v Tomšičevem drevoredu namesto jutri, šele prihodnje nedeljo, dne 13. oktobra.

Na splošno željo kupujočega občinstva se sejem podaljša še

SAMO ZA 3 DNI

Ant. Krisper

Ljubljana

Iskoristite to ugodno priliko popusta!

KLAVIRJI!

Stalna zaloga prvovrstnih svetovnih znamk, kakor:

„STINGL“
„HOFMANN“
„FÖRSTER“
„PETROF“
„EHRBAR“

V zalogi tudi zmeraj preigrani klavirji in pianini

Zelo zmerne cene! — Prodaja na ugodna mesečna odplačila!

Vsakovrstna popravila in uglasovanja strokovnjaško!

M. ROPAS - CELJE

Damski plašči

zopet v največji izbiri

Oglejte si neobvezno našo zalogo!

J. PREAC,

KONFEKCIJA
MARIBOR
GLAVNI TRG 13

Parketne deščice, trstje za strop, asfaltno strešno lepenko, bitumenjuto za izolacijo, bitumen, lesni cement, karbolinej, strešni lak

in razna izolacijska sredstva proti vlagi dobite najceneje pri tvrdki

JOS. PUH, Ljubljana

Gradaška ulica 22
Telefon štev. 25-13

Vsak naročnik »SLOVENCA« je zavarovan!

Poravnajte pravočasno naročnino!

Lepa kolesarska prireditev v Mladinskem domu na Kodeljevem. SK Mladika je priredil v nedeljo, 4. oktobra, med svojimi člani kolesarsko tekmo. Proga je tekla okrog Mladinskega doma (600 m), ki jo je mladina 5 krat prevozila, juniorji 10 krat, seniorji pa 25 krat. Od seniorjev je prišel prvi na cilj Smrdel Ivan 24.30, za pol kolesa pred favoritom Brajnikom in za 200 m pred Vetrihom, pri juniorjih je zmagal Novljan Slavko, pri mladini pa Gole Darine. Koliko zanimanja je bilo za to tekmovanje priča silna množica, ki je stala v trumah ob progi in bodrila vnete tekmovalce. Kaj podobnega si še želimo videti.

*

Madjar Sabo postavil svetovni rekord v teku 2000 m. Na mednarodnem lahkoatletskem mitingu, ki se je pretekli dni vršil v Budimpešti, je Madjar Sabo postavil nov svetovni rekord v teku na 2000 m s časom 5:20.4 in s tem podrl starega, ki ga je od leta 1931 branil Francoz Ladoumègue. Pri tej priliki je tudi Dunajčan Proksch izboljšal avstrijski rekord v skoku s palico na 4.03 m.

Madjarska : Romunija 2:1. V nedeljo sta v Bukarešti odigrali meddržavno nogometno tekmo pred 42.000 gledalci madjarska in romunska reprezentanca. Madjari so zmagali po zelo trdem boju, Romuni so v prvem polčasu vodili z 1:0.

SK Reka. Članstvo, aktivno kakor podporno, se poziva, da nemudoma poravnajo članarino pri blagajniku gosp. Pisljarju, ker v nasprotnem slučaju ne bo imelo pravice glasovanja na obnem zboru, podpora pa ne zažene vstopnine pri tekmah.

Pošljite naročnino!

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd. kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana

Obvestilo!

Sporočam svojim cenjenim odjemalcem, da sem z današnjim dnevom preselil svojo trgovino iz Tyrševe ceste 9 v nasprotno hišo

Tyrševa cesta št. 14

ter se vsem še nadalje priporočam za cenj. obisk.

Stanko Japelj

zlatar — juvelir

Naznanjam tužno vest, da je moja dobra prijateljica, gospa

Zofija Aman

roj. Janežič

danes, od kapi zadeta, Bogu vdano umrla, stara 79 let.

Pogreb bo iz hiše žalosti Streliška ulica 10, dne 12. oktobra ob petih.

Ljubljana, 10. oktobra 1936.

Rodbina Perc.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, brat, stric, gospod

FRANJO ČUŠ

VIŠJI POŠTNI KONTROLOR V P.

danes, dne 10. oktobra ob tričetrt na eno ponoči, v 64. letu starosti, po dolgem, trudopolnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v Gospodu zaspal.

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, dne 12. oktobra ob štirih popoldne iz mestne mrtvašnice na mestno pokopališče na Pobrežju.

Sveta maša za dušnico se bo brala v torek, dne 13. oktobra ob sedmih zjutraj v stolni cerkvi.

Maribor, dne 10. oktobra 1936.

Globoko žalujoča soproga Marija Čuš roj. Vigec ter rodbini Čuš in Strmšek.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Prvovrstno kuharico

za večje gospodinjstvo - sprejemno. Samo kuharice s prvovrstnimi spričevali lahko napravijo ponudbe s prepisi spričeval in referencami v nemškem jeziku in pošljejo upravi gradu Turniš, Ptuj. (b)

Zastopnike

za prodajo posnemačnikov, brzojarilnikov itd., isčemo. »Persons«, Ljubljana, poštni predal 307. (b)

Trgovski pomočnik

popolnoma izvežban v manufakturni stroki, dober prodajalec, z znanjem nemščine, se sprejme. Reflektira se samo na prvovrstno moč. Ivan Savnik, Kranj. (b)

Izvežbane pletilje

isčem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno mesto« št. 14967. (b)

Več čevljar. pomočnikov

sprejem. — Grille, Novo mesto. (v)

Vzgojiteljico

učiteljico - abiturjentko s perfektnim znanjem francoskega in nemškega jezika v govoru in pisavi - isče boljša rodbina k obsojnim otrokom, ki obiskujejo gimnazijo v starosti 10, 12 in 13 let. Hirana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. - Cenj. ponudbe na ogl. odd. »Slovenca« pod šifro »Perfektna« 15100. (b)

Spretno šivilje

za triko perilo sprejme »Lana«, Gregorčičeva 5. (b)

Tovarna metalne robe

v Banatu isče izurjenega strojnega ključavničarja, ki je ob enem precizen prilozovalec (Schnittmacher). Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 15148. (b)

Hišnik (-ica)

dobi stanovanje z vrtno. Periferija Ljubljane. Ponudbe pod »Slovenca« št. 15146 na upravo. (b)

Rabimo

več dobrih orodničarjev in strojnih ključavničarjev za izdelavo rezin in popravilo strojev. Stalna služba. Ponudbe s prepisi spričeval poslati na ogl. oddelček »Slovenca« pod »Orodničar« št. 15057. Ponudbe brez kopije spričeval se ne bodo vzele v poštev. (b)

Čevljarji, pozor!

Za takojšen nastop rabim 8 pomočnikov in izurjenega šteparico. Stalna služba. Kristian Andrej, Voklo. (b)

Dva čevljar. pomočnika

za šivane in zbite gojzce - takoj sprejem. Jakob Pavlin, Križe na Gor. b

Postrežnico

ki zna dobro kuhati in vsa hišna in vrtna dela - sprejem. — Naslov v upravi »Slov.« št. 15067. (b)

Dva čevljar. pomočnika

za splošno delo sprejem. Trček, Kozarje 113, pri Ljubljani. (b)

Kuharico

znažno, vajeno tudi drugih hišnih del, isčem za takoj. Kandušar, trgovina, Mengeš. (b)

Služkinjo

pošteno, znažno, vajeno kuhe, sprejem 1. novembra. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15045. (b)

Več kovaških pomočnikov

in dva izurjena brusarja sprejme »Bratje Hočvar, tvornica gospodarskega orodja, Mekinje-Kamnik. (b)

Mlajša ženska moč

se sprejme za dela v pisarni in obratu. Pismene ponudbe z navedbo predizobrazbe upravi »Slovenca« pod »Vestna« 14854. (b)

Mlajša moška pisar. moč

(do 20 let), tudi praktikant, se sprejme v pisarno na deželi pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod »Takoj 1936/37« št. 15007 brez priloge upravi »Slovenca«. (b)

Prodajalko

mlajšo moč sprejem v trgovino z mesanim blagom. Hirana, stanovanje v hiši; pomoč v gospodinjstvu. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »V Ljubljani« št. 15000. (b)

Čevljar. pomočnika

sprejem. — Miklavčič, St. Vid nad Ljubljano. (b)

Izurjena pletilja

za nogavice se sprejme takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14950. (b)

Več čevljar. pomočnikov

sprejme Franc Logar, Suha pri Kranju. (b)

Gospodična

perfektna v znanju nemščine, francoske in klavirja se isče k trem otrokom. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15095. b

Natakarica

zmožna samostojnega vodstva gostilne in kuhinje ter prevzema točilnice — se, takoj sprejme. Polze se v restavraciji Gorenjski kolodvor, Ljubljana. (b)

Samostojnega poslovdjo

s fiksnim plačilo in provizijo za vodstvo prodajnega skladišča, edinega v državi, isčemo za rajon dravske banovine. Potrebna je gotovina 7 do 10.000 Din. — Resni reflektanti naj pošljejo ponudbe pod »4413« na Publicitas, Zagreb. (b)

Dekle

srednjih let, veščo kuhanja in vseh hišnih del, isče boljša hiša na Gorenjskem. Naslov v upr. »Slovenca« št. 15124. (b)

Fotografskega pomočnika

mladega, z obrt. listom, prvovrstno moč, sprejem. Ponudbe je poslati na naslov, ki ga dobite v upravi »Slovenca« pod št. 15069. (b)

Prodajalko

za trgovino z mesanim blagom na deželi sprejem. Stara naj bi bila čez 38 let, znati mora tudi gospodinjstvo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Poštena in zanesljiva« št. 15090. (b)

Salon »Molan«

Krekov trg, sprejme prvovrstno pomočnico za plašče in kostume. (b)

Iščem upok. zakonski par

brez otrok za oskrbo lepega posestva pri glavni cesti. Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Ugodni pogoji« 15108. b

Prodajalko

ki bi vodila trgovino z mesanim blagom ter bi bila po potrebi tudi v gostilni, z nekaj kavejle ali pismeno garancijo, sprejem. Dopolne na upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 15150. (b)

Čevljar. pomočnika

takoj sprejem. Tomaz Stifter, Sv. Peter. (b)

Čevljar. pomočnika

takoj sprejem. — Franc Plevčak, Gosposka 9 - Celje. (b)

Majerja

sprejem. Nastop takoj. Naslov v podružnici »Slovenca«, Celje. (b)

Krojaškega pomočnika

sprejem takoj za boljša dela. J. Pavli, Jesenice, Aljaževa. (b)

Potnike

isče tvornica alkoholnih pijač. Prednost s kavičjo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožna vsake konkurence« št. 15192. (b)

Dva krojaška pomočnika

za boljša dela takoj sprejem. Rems Ivan, Vogelna ulica 5. (b)

Prodajalec

za razpečevanje sira za kranjski okraj — se isče. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15203. (b)

Službenicejo

Lesni manipulant

brezposeln, s 25 letno prakso v lesni trgovini, vešč šumsko-žagarske manipulacije, isče službo manipulanta ali nakupovalca lesa. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 14887. (a)

Prodajalka

izučena trgovine z ročnimi deli in volnenimi izdelki, z dveletno prakso, isče primerno mesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15144. (a)

Zastopstvo

tekstilne tovarne ali pletilnice za Zagreb, isče seriozna tverda. Cenj. ponudbe pod 4409 na Publicitas, Zagreb, Illica 9. (a)

Reumatične bolečine

odstranimo z Nibol-tabletami Bahovec, ki so se obnesle tudi pri isčiasu in gihu.

NIBOL-TABLETE

kot domači in zato ceneni proizvod se uporabljajo tudi kot dobro sredstvo proti trganju udov, zoba- in glavoboli in sličnim bolečinam pri hripi in boleznih vsled prehlada. Zahtevajte v lekarnah zrecno prave Nibol tablete Bahovec v originalnih steklenicah 20 tablet Din 20— ali 40 tablet Din 40—. Ako jih slučajno v Vaši lekarni ne dobite, se obrnite za Nibol tablete direktno na proizvajalca:

Apoteka Mr. Bahovec
Ljubljana - Kongresni trg
S. br. 17816/35

Kuharica

dobra gospodinja, zmožna fine mešanske kuhinje, garniranja in perfektnega serviranja, z znanjem jezikov, isče službo v gostilni, manjši restavraciji ali privatno. Ponudbe je poslati podružnici »Slov.« na Jesenice pod: Poštena št. 15058. (a)

Kuharica

pridna in poštena, srednje starosti, ki opravlja vsa hišna dela, isče službo. Gre tudi kot gospodinja k eni ali dvema osebam. — Ponudbe upravi »Slov.« pod: »Kuharica« št. 15065. (a)

Krojaški pomočnik

sprejme delo na dom, velike in male kose. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15066. (a)

Oskrbnik

samski, absolvent kmetijske šole, z večletnimi spričevali, kavejle zmožen, isče službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Resen in pošten« 14995. (a)

Službo cerkvenika

isčem za takoj. Imam daljšo prakso in predložim na zahtevo spričevalo. Sem samski. Naslov v podružnici »Slovenca« Celje. (a)

Dekle

22 let staro, z dve in polletno pisarniško prakso, vajeno nekoliko šivanja, strojnega, ročnega dela, trgovine in kuhanja — proš iskreno primerne zaposlitve. Gre v trgovino, k šivilji ali v trafiko. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 14819. (a)

Pridna šivilja

gre na dom za 15 Din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15120. (a)

Dobra šivilja

se priporoča na dom, tudi izven Ljubljane. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15089. (a)

Starejša kuharica

zmožna vseh gospodinskih del, isče službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožna« 15086. a

Kmečko dekle

pridno in pošteno iz kršč. hiše - isče službo k otrokom ali v pomoč gospodinj. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubljana« št. 15107. (a)

Ključavničar in sofer

vojašine prost, isče primerno službo. Naslov v podružnici »Slovenca« — Celje. (a)

Pekovski pomočnik

predpečnik ali skupni delavec, isče službo. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Vestne« št. 15178. (a)

Šofer

vojašine prost, zmožen vseh popravil, dobro poznan pri vozovih »Tatra«, želi službo s 1. decembrom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15165. (a)

Ženitbe

V svrhu ženitve

isčem dekle v starosti nad 20 let z nekaj premoženja, ki ima veselje do gostilne. Samo resne ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Oktober« št. 15142. (a)

Gospodična

pridna, poštena, iz ugledne hiše, želi poročiti trgovca ali gospoda s stalno službo. Resne ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Poštena« 14820. (a)

Inteligenten mladenič

28 let star, želi znanja z gospodinj, ki posreduje trgovino ali gostilno v svoji hiši eventualno ima v najemu. Dopolne s sliko je poslati upravi »Slovenca« pod »Kračanski zakon« št. 15198. (a)

Obrtnik

z dobrimi dohodki in lastno hišo ter majhnim posestvom, želi znanja z dobro gospodinj. Štajer. Ker rabi gospodinj, bi se takoj poročil. Tudi vdove niso izključene. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sreča« št. 14831. (a)

Prodamo

Manjšo železno peč

obzidano, poceni prodam. Ogleda se lahko vsak dan do srede 14. t. m. - Karlovska c. 10. (1)

Prodajamo poceni

svetilke, posode in žičnice. I. Perdan nast. Rak & Pate, Krekov trg 11. (1)

Pozor!

Več rabljenih moških in damskih šivalnih strojev po zelo nizki ceni dobite pri Pepi Krmelj, Celovška cesta 115. (1)

Več šivalnih strojev

za čevljarje in sedlarje, dobro ohranjenih in generalno popravljenih, prodam. Prodajam tudi dobro ohranjena kopta za moške, dame in otroške čevlje v vseh oblikah. - Ant. Stefe, Kranj. (1)

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd v največji izbiri dobite poceni pri Preskerju Sv. Petra cesta 14. (1)

Kolesa vseh vrst

radi končane sezije prodajamo po neverjetno nizkih cenah. Nova trgovina, Tyrseva c. 36, nasproti Gospodarske zveze. (1)

KOLESA

skoraj nova, in stara, prvovrstnih znamk po izredno nizki ceni naprodaj pri »Promet«, nasproti križanske cerkve. (1)

Plinski generator

za tovarni avto naprodaj. Dobije se tudi različni motorji za drugačne pogone od 6 PS do 60 PS. Kresnik Karl, Mazari-kova 20, Maribor. (1)

Šivalni stroj

pogrešljiv, nemški fabrikat, z okroglim čolnicom, ki tudi šitka, poceni naprodaj. Nova trgovina Tyrseva 36. (1)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana - Židovska ul. in Stari trg (1)

Sveže najfinije norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Mizarji!

Okovje za stavbe in pohištvo, klej itd., izberete najceneje tudi na hranilne knjižice pri

»Jeklo«

Ljubljana. Stari trg.

Kislo zelje, repo

in sarm. prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni dobavljam vsako množino Homan, Ljubljana. Sv. Petra c. 81, tel. 35-39. (1)

Prvovrstni

Stanovski premog (jak 5000 kalorij, brez zlinde in smradu) dostavljam na dom vsako količino.

100 kg od 32 Din

Maribor
Kopaljska ulica 10
Telefon 27-14, nasproti mestnega kopaljskega.

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniske izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN

tapetnik. Mestni trg 13. Ugoden nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva. (a)

Moderno pohištvo

velika izbira, po najnižjih cenah — dobite pri: Andlovic, Komenskova ul. št. 34. (a)

POSLEDNJA BESEDA TEHNIKE

DVOROVNE 'REKORD' PEČI

za kurjavo z domačim premogom

Proizvod:

ZEPHIR d.d., SUBOTICA

ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN CENIK!

TOVARNIŠKA SKLADIŠČA

Ljubljana: Jos. Zalta & Co.

Celje: D. Rakusch

Maribor: Železnina Lotz

Ptuj: Anton Brenčič

Obenem prodaja prvovrstnih »ELITE« in »EVA« stedičnikov iz iste tovarne

Usnjate suknjiče

od Din 420— do 580—

dobite pri

Fr. Zalokar

Menges 41

Naprodaj:

stara vrata, okna in več tisoč komadov opeke starega formata. Polze se: Frančiškanska ulica št. 4, pritličje. (1)

Šiv. stroji

skoraj novi »Pfaff«, »Singer« in kolesa po polovici cen. Nabavni cenah kupite edino pri »Promet« (naspr. kri

Damske plašče

dekliške in otroške v vseh velikostih, kakor tudi vso ostalo damsko in otroško konfekcijo cenejše vrste dobite v največji izbiri pri

F. I. Goričar :: Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29.

Lastna delavnica za konfekcijo. Sprejemamo tudi po naročilu.

Posedstva

Parcelo

Področnik 950 m², vogalno, po 80 Din — prodam. Zirovnik, Tavčarjeva 6.

Ugodna prilika nakupa!

Lepa vila v Poljčanah, blizu kolodvora, s 7 sobami, 2 podstrešni sobi, kopalnica, velika obokana klet, električna razsvetljava, vodovod, cvetlični vrt. I. Prihišje: enonadstropno, 2 sobi, kuhinja; pritličje: veliko skladišče, garaža, pisarna, pokrita verandna rampa. II. prihišje: enonadstropna hiša, dvoje stanovanj po 2 sobi, dve kuhinji itd. Pritličje: skladišče, garaža, posejbe velika, z opeko krita polja, zelenjadni vrt, električna razsvetljava, blizu ribnik, okoli poslopja en in pol orala travnika, stajnišni prostor. Vse v dobrem stavbnem stanju, uporabno za vsakovrstne namene, posebno pa za tovarniška podjetja — napredaj skupno ali posamezno. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Ugodna prilika nakupa«.

Krasno posestvo

v mestu Kočevju, velika hiša, pripravna za hotel, tovarna itd., gospodarska poslopja, sadovnjaki, njive, travniki, gozdovi v izmeri 12 johov, zaradi družinskih prilik ugodno naprodaj. — Naslov pove upravi »Slovenca« pod »Ugodno« št. 14499. (p)

Različne hiše - vile

s hipotekami, event. tudi za same vlozne knjižice, imam ugodno naprodaj. — Pristavec Franjo, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a, naspr. dram. gledališča.

Hišo

6 sob, 500 m² vrta, Tyrševa cesta, prodam za 140.000 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14958. (p)

Posedstva — gostilne

milne, zage, hiše, vile in trgovine prodaja Posredovalnica Maribor - Slovenska ulica 26. (p)

Večstanovanjsko hišo

z vrtom, v Rožni dolini, poceni prodam. Potrebne gotovine 20.000 Din, ostalo hipoteka. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14991. (p)

Bukov gozd

z debelim drevjem kupi Obrat, Maribor, Loška 15.

Kupim majhno posestvo

na Dolenjskem, najrajši v okolici Trebnjega ali Mokronoga, lahko tudi s staro osebo. Ponudbe podružnici »Slovenca« Jesenice. (p)

Ugodna prilika za nakup zemljišč v Ljubljani

Pri sreskem sodišču v Ljubljani ob 15. oktobra 1936 ob 11 dop. v sobi št. 16 javna dražba nepremičnosti po skupini: 1. hiša na Poljanski cesti 64 z gospod. poslopjem, cenjena na 250.875 Din, najmanjši ponudek Din 125.437,50; 2. parcela št. 110/1 ob Poljanski cesti, cenjena vrednost 239.850 Din, najmanjši ponudek 159.900 Din. Gre vseskozi za stavbeno parcelo. Potom parcelacije je možno doseči 5 stavbišč. 3. Parcela št. 389 k. o. Karlovo predmestje, travnik na Galjevi, tudi pripraven za stavbišče, cenjena vrednost 44.136 Din, najmanjši ponudek 29.424 D. — Informacije daje pisarna odvetnika dr. Benkovića, Ljubljana, Beethovnova ulica. (p)

Enodružinsko vilo

novi, komfortni, z vrtom, v Savinjski dolini, zelo ugodno prodam. Pojasnila: Jager, gostilna Na-Na — Celje. (p)

Kmetško posestvo

v okolici Ljubljane — do 50.000 Din v gotovini — išče pisarna Tribuč Josip, Ljubljana, Glince. (p)

Ugodna prilika

Prodaj v Ljubljani v neposredni bližini centra po zelo ugodni ceni (ali pod zelo ugod. pogoji) večstanovanjsko hišo z že vplejano pekarijo in novim prizidkom. Moderna mehanizirana peč »Werner in Pfeiffer« Ugodna prilika za peko, ki želijo izdeležiti nadležnosti pekarske obrti. Ker je hiša zelo donosna, je nakup tudi drugim reflektantom priporočljiv. Podrobna pojasnila se dobijo osebno ali pismeno pri J. Milavcu, Ljubljana, Dalmatinova 3/III, od 9—15. (p)

Prodaj parcelo

pri novi III. gimnaziji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15191. (p)

Stanovanja

ISCEJO:

Dvosobno stanovanje

v hiši brez tujih strank iščem za 1. november v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod »Elektrika in voda« na ogl. odd. »Slovenca« št. 15123. (c)

2-3 sobno stanovanje

možno in higienično, blizu banovine, išče mirna, stalna stranka. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Uradnik« št. 15119. (c)

ODDAJO:

Enosobno stanovanje

oddam za november, Tržaška cesta 24. (c)

Stanovanje

4 sob, z vsemi pritliklinami in vrtom ter stanovanje 2 sob se odda za november. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14531.

Enosobno stanovanje

oddam s 1. novembrom. Vodovodna 77. (c)

Dvosobno stanovanje

s pritliklinami ter velikim vrtom oddam za 1. nov. v Rožni dolini, cesta III, št. 12. (c)

Enosobno stanovanje

elektrika in vodovod takoj oddam. Izanska cesta št. 71. (c)

Enosobno stanovanje

oddam s 1. novembrom. Siska, Vodnikova cesta 4. (c)

Dvosobno stanovanje

oddam z novembrom. Zvezna 23, pritličje, Moste. (c)

Enosobno stanovanje

podpritličje, oddam za mesec november. Bolgarska ulica št. 30. (c)

Enosobno stanovanje

s pritliklinami oddam. Tovarniška 29, Moste. (c)

Enosobno stanovanje

z zaprti verando in drugimi pritliklinami oddam eni ali dvema odraslim osebam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14956.

Stanovanje

treh sob, soba za služkinjo, v kuhinji in kopalnici plin, se zaradi premestitve odda za november. Kocenova 9. (c)

Trisobno stanovanje

s kopalnico oddam. Gra blovičeva ul. 14/I. (c)

Dvosobno stanovanje

s pritliklinami odda takoj ali za november Tribuč na Glincah, Tržaška 6. (c)

Dvosobno stanovanje

moderno, sončno, parket, kopalnica, se odda. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirna stranka« št. 15164. (c)

Lepo samsko stanovanje

s kopalnico in ostalim komfortom, v novi hiši oddam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirna oseba« št. 15200. (c)

Dvosobno stanovanje

oddam mirni in čisti stranki. Gosposvetska c. 16/I. Cesar. (c)

Trisobno stanovanje

oddam s 1. novembrom. Poizve se vsak delavnik od 3—4 v Beljaški ulici 30 (Siska, nova zgradba).

Dvosobno in trisobno

stanovanje poceni oddam v novi villi. Prednost točni plačniki. Staretova 26, Trnovo. (c)

ISCEJO:

Lepo sobo

iščem v okolici bežigradske gimnazije, če mogoče z vso oskrbo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Profesor« št. 15013.

Prazno sobo

za pisarno iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pisarna« št. 14998. (s)

Soba s klavirjem

z vso oskrbo ali brez, v centru, išče solidna gospodična. Ponudbe upravi »Slovenca« v Ljubljani pod »Konzervatoristka« št. 15189. (s)

Separirano sobo

ev. s celotno oskrbo, v bližini bežigradske gimnazije, išče gospod. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Soliden« št. 15195.

ODDAJO:

Majhna opremljena soba

se odda. Sv. Petra cesta št. 52. (s)

Opremljena soba

lepa, velika, se odda. — Kapiteljska 7/I. (s)

Lepo sobo

s prav dobro hrano oddam ugodno gospodičnam. Kopalnica, klavir, na željo nemška konverzacija. Strossmayerjeva ul. 4/I. desno. (s)

Sostanovalko

sprejemam takoj. — Koldvorska ulica 23. (s)

Soba s štedilnikom

se odda za november ali pozneje. Poizve se: Bohoričeva 20/I. (s)

Sostanovalko

ves dan odsotno, sprejemam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15038. (s)

Mansardno sobo

s posebnim vzhodom oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 14988. (c)

Prazno sobo

se takoj poceni odda. — Naslov pove uprava Slovenska ul. 15152. (s)

Soba

z dvema posteljama oddam gospodoma. Sv. Petra cesta 43, pritličje — desno. (s)

Lepa sončna soba

s posebnim vzhodom se odda. Vrhovčeva 9, pritličje, levo. (s)

Zivati

Nekaj harcer - kanarčkov

izrednih pevcev prodam. Aljaževa ulica 6/I, Siska, Antunovič. (s)

Mladega ovcarja

kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ovcar« št. 15170. (j)

Vnajem

ISCEJO:

Iščem lokal

na prometni cesti v mestu za takoj. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Takoj« št. 14951.

Lokal z izložbo

v centru Ljubljane iščem. Ponudbe pod »Lokal« na »Slovenca« št. 15145. (m)

Dobro idočo gostilno

vzamem na račun. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Na račun« št. 14976. (m)

Delavnico

dobro razsvetljeno, iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kiparstvo« št. 14953. (m)

ODDAJO:

Hišo

uro od Ljubljane, trosobno, pritlikline, elektrika, zraven cerkve, avtozveza takoj poceni oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14955. (n)

Lokal

na prometni točki, v centru, odstopim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15046. (n)

Lokal

za trgovino, s pripadajočim stanovanjem, skladiščem, gospodarskim poslopjem in vrtom, se odda v Župečevski pri Cerkljah ob Krki — takoj. Najemnika nizka. Okoliš: tri velike vase. Cenjene ponudbe na: J. Jamnik, Župeča vas, pošta Cerklje ob Krki. (n)

Gostilno

dobro vpeljeno, lepo opremljeno z inventarjem takoj oddam v večjem kraju pri kolodvoru, v bližini Ljubljane. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 15105. (n)

Zračni in svetel prostor

8 x 6 m², pripraven za skladišče ali delavnico — se takoj odda. Majstrove ulica 10. (n)

Glaska

BREZPLAČEN POUK V IGRAH

Dobro ohranjen pianino

ali kratak klavir kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pianino« 100« št. 14981. (g)

Izdelovalnica harmonik

Izdelujem Tango harmonike, hromatične in diatonične. Sprejemajo se vsa popravila. Janc Drago, Ljubljana, Sv. Petra c. 55.

Harmoniko

trivrstno, trikrat glašeno ADG, malo rabljeno, poceni prodam. Jenko Jos. kovač, p. Radomlje. (g)

MUZIKA LJUBLJANA

Prodaja klavirje, muzikalne instrumente, strune, glasbne potrebitine. Popravila in uglašuje vsa glasbila strokovnjaško in najceneje.

Bleh - instrumente

partija za 16 oseb - 5500 Din, in eno za 9 oseb - 3500 Din, event. po komadu, v dobrem stanju, prodam. Bolčić, Zagreb, Jelčićev trg (American bar). (g)

Radio

štricevni, na 110 in 220 volt, dinamični zvočnik, poceni prodam, tudi zamenjam za motorno kolo. Jenko Josip, kovač, pošta Radomlje. (t)

Pouk

Angleščino, francoščino,

nemščino, gospodinjstvo, klavir za deklice od 15. leta naprej so poučuje v Vzgojnem domu, Kočavaš, Stari trg pri Rakeku. (u)

Krojni tečaj

Poučujem krojenje po najmodernejšem in najlažjem sistemu! Risemo in krojimo v normalni velikosti, na vse mere in po vseh najmodernejših modelih. Prijave do 20. oktobra. — Prijava Jožica Kumelj, Zidovska ul. 3, Ljubljana.

Akademikarka

instruktura nižješolca (-ko) za stanovanje. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Visokošolka« št. 15041. (u)

Šoferska šola

oblastno koncesionirana. I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica 6, telefon 28-26. (u)

Instruiram

tudi za hrano vse gimnazijske predmete. Pnubde upravi »Slovenca« pod »Akademik« št. 15169. (u)

Objave

Dražba pohištva

V petek, dne 16. oktobra ob 9 predpoldne se bo prodajalo na javni dražbi v villi »Zora« na Bledu (Zeleče št. 20) razno antično in moderno pohištvo, oprema, preproge, lestenci, zrcala, klavir, radio, 3 čolni itd. Seznam predmetov se lahko ogleda med uradnimi urami pri odvetniku dr. Josipu Voršiču v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 17, pri odvetniku dr. Stjepanu Markulinu v Zagrebu — Martičeva ulica št. 41, in pri Sreskem sodišču v Radovljici, opr. št. I 1051/35.

V četrtek 15. oktobra 1936

ob 11 ho na sodišču v Ljubljani, soba 16

javna sodna dražba

Tornagovih posestev v Ljubljani, ob Poljanski cesti in Strossmayerjevi ulici. Prodajalo se bo: 1. Stara in nova hiša, lopa za fotografa, rastlinjak, stavbišče, vrt itd. Cenilna vrednost 1.665.000 Din, najmanjši ponudek 782.500 Din. — 2. Osem stavbnih parcel ob Strossmayerjevi in Streliški ulici, ki imajo velikost od 485 do 1135 m². Cenilna vrednost od 129.481 Din do 282.329 Din. Najmanjši ponudek od 64.740.50 Din do 141.164.50 Din. Prodajale se bodo posamezne parcele. (o)

Preklie!

Podpisana Pogačar Kateřina, posestnica na Bakovniku št. 1 pri Kamniku, obžalujem in preklujem kot neresnično vse žalitve in obdolžitve, ki sem jih izrekla o Zupanu Antonu, čevljarskem pomočniku iz Bakovnika, v gostilni Galjota na Duplici. (o)

Svarilo!

Podpisana Kos Alojzija, posest. Zena, Crna vas, bom vsakogar, ki bi se raznašal neresnične govorice o meni in se vtikal v moje rodbinske zadeve, preganjala potom kazenskega sodišča, kajti vse, kar se govori, je izmišljeno. Kos Alojzija.

Preklie

Izjavljam, da nisem plačnik za dolgov, ki bi jih naredila moja žena Marija Krasnik, Ravno tako tudi ni upravičena ničesar prodajati ali odpuščati. Krasnik Ivan, železničar, Delavska ulica 27, Maribor. (o)

Radio

štricevni, na 110 in 220 volt, dinamični zvočnik, poceni prodam, tudi zamenjam za motorno kolo. Jenko Josip, kovač, pošta Radomlje. (t)

Denar

Tvrdba

A. & E. Skaberne LJUBLJANA, javlja, da jemlje do preklica v račun zopet

hranilne knjižice

Mestne hranilnice, Ljudske posojilnice.

Poravnave

plačanje dolgov posredovanje vrednosti in gotovine

nalozbe kapitala, zaščitne ureditve, davčne napovedi in vse druge irgovinske gospodarske osebe izvede in zvedniške menia oddaja koncesionirana

Trgovsko-gospodarska poslovalnica v Ljubljani

Cesta 9 oktobra (Rimska cesta, št. 7).

Bančne, kreditne in denarne posle

kupoprodajo vrednostnih papirjev izposlujem najkulantneje takoj v gotovini.

AL. PLANINSEK.

Ljubljana - Beethovnova ul. 14/I. - Telefon 35-10.

Hranilno knjižico

Zalujoča soproga, sinovi in hčere ter ostalo sorodstvo.

Hipotekarna banka Jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani

se je dne 10. oktobra t. l.
preselila
v nove poslovne lokale
na Kralja Petra trgu št. 3
ter od 12. t. m. dalje posluje v novih
poslovnih prostorih

Prisilna dražba hiše v Ljubljani

Poljanska c. 12 in odnosnih stavbišč

vse vp. v zemlj. knj. vl. št. 40. k.
o. Poljansko predmestje in št. 278.
k. o. Poljansko predmestje v Ljub-
ljani

se bo vršila dne 15. oktobra 1936

ob 11. uri pri sreskem sodišču v
Ljubljani odd. Va soba št. 16. —
Dražbeni pogoji na vpogled pri
pri sreskem sodišču v Ljubljani
Va 393/35./32.

Vsem znancem in prijateljem sporočamo, da je umrla v
petek, dne 9. oktobra 1936 ob treh popoldne gospodična
MARIJA TSCHULIK
bivša blagajničarka v kavarni »Slon«
Pogreb blage pokojnice bo v nedeljo, dne 11. oktobra ob
treh popoldne iz mrtvašnice sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 5, na
pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 10. oktobra 1936. Zalujoči ostali.

Umrla nam je naša zlata mama in predobra soproga, gospa

Ivana Kante

Pogreb bo iz mrtvašnice splošne bolnišnice danes 11. oktobra
ob štirih.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Jožefa v pone-
deljek 12. oktobra ob sedmih zjutraj.

Ljubljana, dne 11. oktobra 1936.

Zalujoči otroci in soproga.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo žalostno
vest, da nas je dne 9. oktobra 1936 po kratki in mučni bolezni
za vedno zapustil moj dobri soprog, oče, brat, gospod

Ribič Viktor

artiljerijski narednik

Nepozabnega pokojnika spremimo k večnemu počitku v pone-
deljek, dne 12. oktobra 1936 ob treh popoldne iz mrtvaške veže
Stalne vojne bolnice, Zaloška cesta, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana-Trst, dne 11. oktobra 1936.

Globoko žalujejo ostali: Milka, soproga; Viktor, sinček;
brata Josip in Janko; rodbina Vehar, in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob
bridki izgubi našega ljubljanskega soproga, očeta, starega očeta,
brata, tasta, strica in zeta, gospoda

LUNDER FRANCA

višjega davčnega upravitelja v pokoju

se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo
č. o. frančiškankom, č. o. Angeliki za tolažbo ob njegovi bolezni,
g. dr. Jamšku, gg. zdravnikom drž. bolnišnice in č. sestram za
nad vse požrtvovalno nego. Nadalje se prav iskreno zahvaljujemo
za poklonjene vence in cvetje, kakor tudi vsem ostalim, ki so bla-
gega pokojnika spremili kljub slabemu vremenu v tako lepem in
častnem številu.

Ljubljana, dne 11. oktobra 1936.

Zalujoči ostali.

Umrla je po dolgi in mučni bolezni
naša sotrudnica, gospodična

Marica Ferlič

Nepozabno pokojnico bomo ohranili
v trajnem in častnem spominu.

Tvrška F. Kollmann
v Ljubljani.

Hotel Slon v Ljubljani sporoča
žalostno vest, da je njegova bivša zve-
sta in vzorna blagajničarka, gospodična

Marija Tschulik

v petek, dne 9. oktobra umrla.
Pogreb se bo vršil danes ob 3 popol-
dne iz mrtvašnice hiralnice sv. Jožefa
na Vidovdanski cesti na pokopališče k
Sv. Križu.
Zvesti uslužbenki bo ohranjen trajen
spomin.

Uprava hotela Slon.

Naš dobri in ljubljani oče, gospod

Ivan Šega

šolski upravitelj v pokoju

nas je v soboto, dne 10. oktobra nenadoma zapustil.
Pogreb se bo vršil v ponedeljek, dne 11. oktobra ob pol štirih
popoldne iz hiše žalosti, Lampetova ulica 3.
Naj mu bo ohranjen blag spomin!

Jesenice, dne 10. oktobra 1936.

Ivana, soproga; Boris, sin; Nada poroč. Klavara,
hči; Franjo, zet, in vnuček Vasja.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD . PAULINA .

ker strankam izven Ljubljane ob nakupu povrnemo polovico vožnje 3. razr. od vseh postaj Slovenije
Konfekcija PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg šte. 5

Alja Rahmanova:

77

Tovarna novega človeka

Roman.

No, in čisto pač tako mislimo: pogledajte, tovariš,
vedno pravite, da smo proletarci v življenju najvažnejši
in da je vsa resnica v nas. Jaz pa si pri tem večkrat
mislim, da ne bo kino prav nič zanimiv, če bom videl
njem samo proletarce, in se počuvam na to, da bi v
njem gledal le, kako žive proletarci. To ni prav nič za-
nimivo! Vprašal bi vas rad, če boste tudi v bodoče do-
volili v gledališču in kinu prikazovati samo proletarsko
življenje. Potem bi me sploh ne veselilo...«

»In moje vprašanje,« se je oglasil nov vprašalec, »je
drugačno od zadnjega. Vprašal bi rad nekaj podobnega
kot prvi. Prosim vas, tovariš, povejte mi, kako naj se
zdržim, kadar hočem nekaj storiti — kadar se mi na
primer zdi, da bi bilo bolje, če česa ne storim. Prej so
rekli nekako tako: Ne kradi, sicer te bo Bog kaznoval. S
čim pa naj sedaj strašim samega sebe? Po tem življenju
itak ni ničesar več, vse je le tukaj na zemlji. Tu moremo
vendar vse izrabiti, tukaj nas ljudje nič ne brigajo, in če
potem nekaj napraviš, so kljub temu užaljeni!«

Ko je govornik sedel, se ni nihče več javil k besedi
in nastal je zopet daljši odmor. Potem je vstal tovariš
Vladimirov in dejal:

»Tovariši! Zastavili ste mi toliko vprašanj, da ne
morem odgovoriti na vsa hkrati. Za danes bom končal;
je tako že pozno, prihodnji večer pa bom odgovarjal iz-
ključno le na vaša vprašanja. Sedaj pa vas še enkrat pro-
sim, da pridete potem v mojo pisarno in mi poveste, kar

vam je znanega o najdeni ikoni. Ne pozabite, da je naša
proletarska revolucija delo proletarskih rok! Še enkrat
vas opominam, da mora biti vsak izmed vas prostovoljen
čeki in gorje tistemu, ki bi karkoli prikrival! Ne bo
samo zletel iz tovarne, temveč bo poleg tega še primerno
kaznovan!«

V obrazu tovariša Vladimirova se je pojavil izraz
neupogljive brezsrčnosti. Bes ga je začel prevzemati. Ta
na zunaj tako preprosta vprašanja niso bila tako eno-
stavna: izpodkopavala so učni sestav komunizma, napad-
ala njegove slabe strani in mu pričala, da človek ven-
darle vse več misli, kakor pa je potrebno za »opeko v
stavbi komunistične družbe«. Najbolj pa ga je jezilo to,
da je iz teh vprašanj moral spoznati, kako budne so te
nevarne, neprijetne sile ne le v njegovi duši, temveč...

Tovariš Vladimirov je šel v svojo pisarno, da bi tam
sprejemal prostovoljne čekiste. Ko je tako sedel, je raz-
glabljal vprašanja, ki so mu jih stavili. Posebno ga je
bodlo v oči to, da gre v vseh teh vprašanjih za eno in
isto, za etos, da se vsa naslanjajo na meščanski pojem
morale. Ni se mogel spomniti, da bi mu ljudje iz njegove
tovarne prej kdaj stavljali slična vprašanja. Kje so jih
sedaj naenkrat vzeli? Ali so sama zrasla v njihovih glav-
vah, ali pa so jih sprejeli od zunaj? Ali ne gre tu za za-
vestno okuženje in namen škodovanja?

Nikdar se ni tovariš Vladimirov čudil, da se je ruski
narod, narod, »ki nosi v sebi Boga«, po revoluciji tako
hitro in tako lahko odrekel Bogu. Mnogo je že premišljal
o teh vprašanjih, vživel se je v dušo ruskega ljudstva,
zato so bili njegovi govori zelo slični pridigam duhov-
nikov v cerkvi. Spoznal je, da ima značaj ruskega na-
roda neko svojstveno potezo, neko neverjetno zmoglost
navdušenja za katerokoli idejo, za katero potem vse

žrtvuje. Če je Rus kdaj sprejel neko idejo, potem ni
stvari na svetu, ki bi je ne dal zanj, pa naj bodo to
starši ali otroci, domovina ali vera. Vse zapusti in gre
za tistim, ki trdi, da mu kaže pot k resnici. Ruski narod
je najbolj sanjarski narod na zemlji. Ze v petnajstem
stoletju je menih Filofej učil, da je Moskva tretji Rim.
Ruski narod že stoletja goji v sebi prepričanje, da je
izbran za odrešenika sveta. Dostojevski je trdil, da je
ruski narod edini »nosilec Boga« na zemlji in da bo
obnovil in rešil svet v imenu novega Boga. Da, tako je:
ruski narod je prepričan o svojem poslanstvu. Pravo-
slavna duhovščina pa ni znala gojiti v njem te vere, vere
v njegovo poslanstvo; svoji nalogi ni bila kos in ni mogla
ohraniti v sebi sami in v svoji sredi te čudovite ideje.
Zato pa se je ljudstvo od nje obrnilo in šlo za tistimi, ki
so mu obljubili, da ga privedejo do izpolnitve njegove
naloge, do odrešenja sveta. Ruski narod hoče na vsak
način reševati in sicer ves svet. In če se posreči ruski
narod resnično prepričati o tej nalogi, bo zaradi nje
pretrpel vse: lakoto, mraz, siromaštvo. Če je prežet z
veliko idejo, bo sprejel nase žrtve, kakršnih ni zmožen
noben drug narod na svetu.

To so bile osnovne misli, iz katerih je tovariš Vla-
dimirov v svojih predavanjih vselej izhajal in na katere
se je vedno opiral. Sijajna glumaška mojstrovina! Ovrget
je ruskemu ljudstvu Boga in mu na njegovo mesto pod-
taknil drugega. Mogli bi misliti, da je iz naroda — no-
silec Boga — napravil narod brezbožcev, toda to je bila
samo prevara; nič se ni izpremenilo. Prej je živel
rusko ljudstvo v capah in sanjalo o tem, da bo rešilo
svet. V doseg svojega cilja, odrešenja sveta, je danes
svojo revščino še podvojilo — vera pa je ostala prav
ista!

Celoletna naročnina na:
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.- ali mesečno Din 11.-
3 vezane knjige Din 156.- ali mesečno Din 13.-
Jugoslovanska knjigarna
Kosmos.